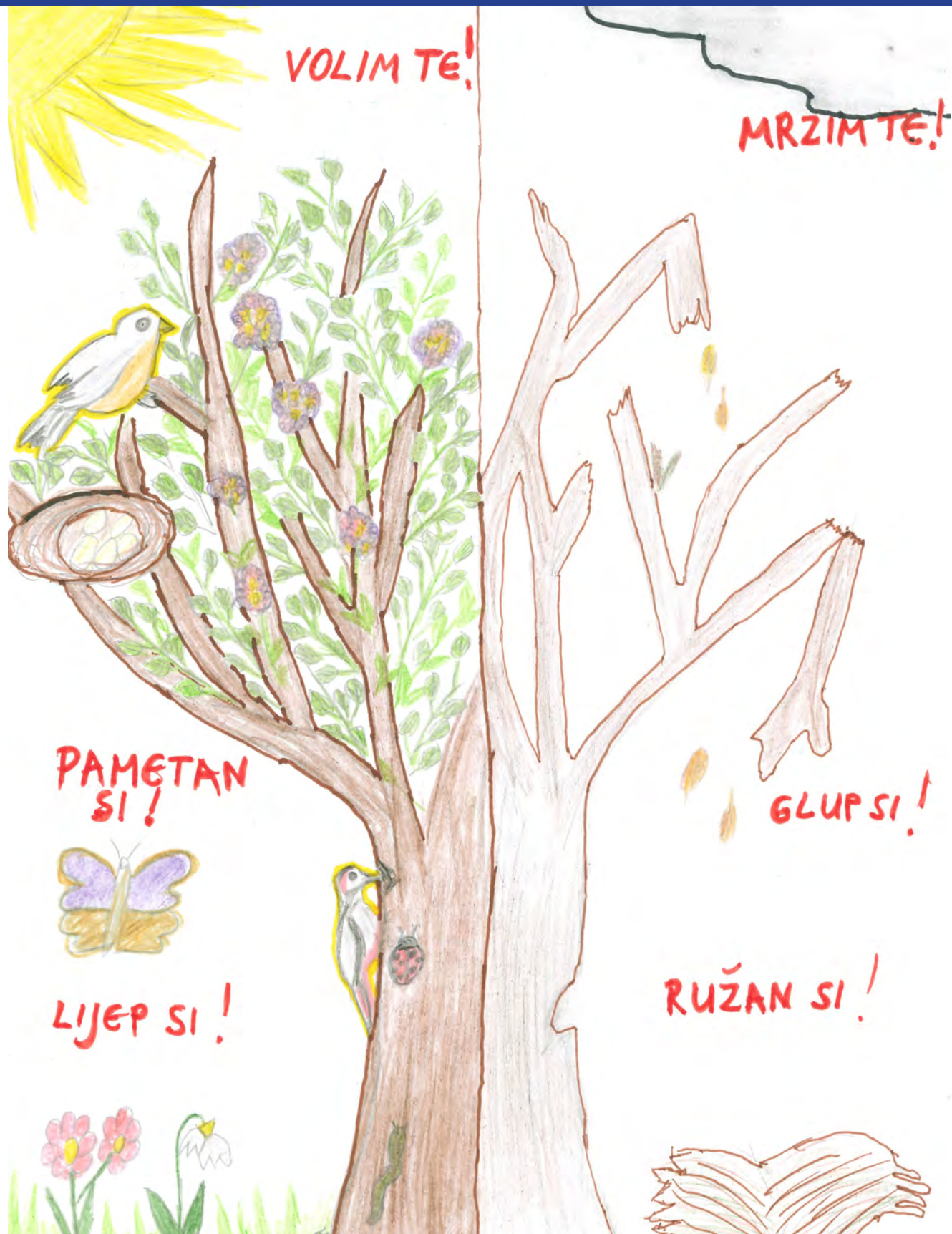

TINTILINIĆ

Školski list Osnovne škole Gruda, broj 22, veljača 2022.

Tema broja: SAMOPOŠTOVANJE I NASILJE

ŠKOLSKI LIST TINTILINIĆ

OŠ Gruda, Gruda 65

20215 Gruda

VODITELJ NOVINASKE GRUPE:

Ana Veselić

GLAVNA UREDNICA:

Ines Obad, 7.a.

LEKTORI:

Prof. Marijana Šerkić Despot i

Prof. Paulina Kisić Pendo

NASLOVNA STRANICA

Rad učenika Antonija Đuke, 5.b

„Samopoštovanje i nasilje“

(mentor: Ana Veselić, pedagoginja)

UVODNA FOTOGRAFIJA:

Iz brošure Konavosko plaćenje, Muzeji i galerije Konavala

UREDNIŠTVO:

Prof. Lucija Ljubić Drašković

Prof. Marijana Šerkić Despot i

Prof. Paulina Kisić Pendo

Jelena Letunić, dip. knj.

Petra Knežević, 7.b

Helena Penetra, 7.b

Robert Prusina, 8.a

Paula Nina Kukuljica, 7.a

Lucija Radonić, 6.a

Maris Ljubić, 6.b

Antonio Đuka, 6.b

Ostali učenici

Zahvaljujemo na suradnji svim vrijednim učiteljima, a posebno Nataši Bećir, Nikolini Njirić, Ines Metković, Patriciji Uroš Pendo i Barbari Astić.

Riječ ravnateljice:

Dragi čitatelji, pred vama se nalazi dvadesetdrugi broj našeg Školskog lista. Iza nas je još jedna školska godina u kojoj smo se svakodnevno suočavali s virusom Covid 19. U uvjetima svjetske pandemije pridržavali smo se niz mjera i preporuka kako bismo održali preduvjete za rad u školi. To je sve utjecalo i na održavanje planiranih aktivnosti. Teško je na jednom mjestu sakupiti sve ono po čemu ćemo pamtiti proteklu godinu. Trudimo se i dalje da naša škola bude sigurno i ugodno mjesto za sve koji u njoj borave, a posebno za sadašnje i buduće generacije učenika kojima želimo pružiti osnovu za kvalitetan život i lijepe uspomene. Želimo da se u našoj školi svaki učenik osjeća sigurno, prihvaćeno i samopouzđano te da kroz različite aktivnosti razvija svoje potencijale. Veseli me što iz godine u godinu raste broj naših mladih novinara. Zahvaljujem svima koji su svojim radom pomogli nastanku lista. Budite veseli, bezbrižni i imajte vremena jedni za druge. A vi dragi čitatelji, pridružite nam se čitajući.

Ravnateljica: Zdenka Pivčić

Sadržaj:

Uredništvo	2	DRŽAVNO NATJECANJE	31
Riječ ravnateljice	3	NAŠI NAJDRAŽI UČENICI	33
TEMA BROJA:		DAN JABUKA	34
SAMOPOŠTOVANJE I NASILJE	4	EKO OSVRT	35
Intervju s psihologom iz osnovne škole	4	REPORTAŽA	38
Psihoterapeut o samopoštovanju i nasilju	6	FOTOGRAFIJA NIJE IZUMRLA	39
Srednjoškolski psiholog o samopoštovanju i nasilju	7	BISERI	42
Iz Dubrovačke PU o zakonskim regulativama kod nasilja maloljetne osobe	9	DRUŠTVENE MREŽE	42
Samopoštovanje i nasilje među djecom -		KAKO JE U SREDNJOJ ŠKOLI	43
Obiteljsko savjetovalište Dubrovačke Biskupije	11	SMIJEŠAK ISPOD MASKE	46
Samopoštovanje i nasilje s religijskog aspekta	13	IZUMI TREĆAŠA PODRUČNE ŠKOLE POPOVIĆI	49
KONAVOSKI ĐIR	14	BOGASTVO RAZLIČITOSTI	50
Fra Ljudevit – fratar i Čovjek	14	LIKOVNI RADOVI NIŽIH RAZREDA	51
Konavle na fotografijama	16	LIKOVNI RADOVI VIŠIH RAZREDA	52
Konavle u dječjim očima	17	LITERARNI RADOVI	54
Konavle u prošlosti	17	KARNEVAL	59
Konavosko placarenje	18	NAŠ ŽELJKO BEBEK	59
Krešo Veselić o blaagu konavoskih riječi	19	NOVO LICE ZBORNICE	60
Međunarodni suhozidni kongres	21	PEDAGOŠKE RADIONICE	62
Dubina neba konavoskog	23	POVIJESNE LIČNOSTI	79
Fideikomis u Konavlima	25	PRODUŽENI BORAVAK U NAŠOJ ŠKOLI	80
Lasić Božur	27	PROJEKT OPĆINE KONAVLE INTEGRACIJA	81
Konavoske poslovice	28	UČENIKA SA POSEBNIM POTREBAMA	
Konavoski govor	28	PSEUDONIM	82
Ukrop	29	UČENJE	84
	30	UZORI POPUT SVETOG VLAHA	88
		WWW STRANICA OSNOVNE ŠKOLE GRUDA	89
		STRIPOVI	94

Tema broja: samopoštovanje i nasilje

DUGOGODIŠNJI PSIHOLOG U OSNOVNIM ŠKOLAMA GOVORI O TEMI BROJA

Zahvaljujemo Tanji Rončević

1. Što znači imati samopoštovanje?

Imati samopoštovanje znači sebe samo(g) poštovati, vjerovati u svoje vrijednosti, cijeniti sebe i osjećati da smo vrijedni ljubavi i pažnje. Imati visoko samopoštovanje je kao imati dobrog prijatelja uvijek pored sebe, koji nas hrabri i podržava. Kako ga stječemo?

Samopoštovanje raste usporedo sa svakim našim uspjehom i dobrim djelom koje uradimo prema drugima. Dakle, već slutiš da se trebaš zapitati: Tko sam ja? Kak(v)a sam? Kamo idem i što želim biti? Odgovori na ova pitanja pokazuju ti što misliš o sebi i svojim sposobnostima. Ako volimo sebe i sviđamo se sebi kakvi smo i kako se ponašamo, tada imamo pozitivnu sliku o sebi, vlastitoj vrijednosti i imamo visoko samopoštovanje. Tada nam je sve lakše i ljepše u životu. Ako loše misliš o sebi, tada kažemo da imaš lošu sliku o sebi.

2. Koji su znakovi loše slike o sebi?

Znakovi loše slike o sebi su mnogobrojni. Npr. učenik se stalno uspoređuje s drugima kroz školski uspjeh, uspjeh u sportu, druženju, izgledu i ako na osnovu toga sebe procijenjuje lošijim od drugih, stječe lošu sliku o sebi i svojoj vrijednosti. U nadi da će popraviti tu sliku pred sobom i drugima, može se početi više truditi, postati uspješniji i omiljeniji u društvu. Ali, oni koji nisu tako hrabri i ne poštuju sebe, pokušavaju raznim "prečacima popraviti" svoju sliku o sebi, primjerice: agresivnim ponašanjem, tučama, čak nasiljem prema drugima. Još češće, takvi učenici mogu se povlačiti od drugih, postati tužni, bezvoljni i prepupustljivi. O sebi misle da ne vrijede kao drugi, ne vole sebe i osjećaju krivicu zbog svega toga. Nažalost, takvi učenici nisu prihvaćeni od drugih ili čak postaju žrtve nasilja.

3. Koji su znakovi da je dijete zlostavljano?

Djeca najčešće ne govore odraslima da su zlostavljana, već to pokazuju kroz svoje ponašanje. Tako odrasli i/ili druga djeca mogu u

njihovom ponašanju vidjeti neke upadljive promjene koje mogu biti posljedica zlostavljanja od druge djece ili čak odraslih osoba. Najlakše je uočiti tjelesne povrede ako je netko dijete udario. Roditelji bi odmah trebali u razgovoru s djetetom utvrditi od čega su modrice, ogrebotine i slično. Neke takve povrede nisu posljedica napada na dijete jer mogu nastati slučajno u igri ili na treningu. Jako pažljivo treba pratiti promjene u ponašanju djeteta, npr. ako je dijete bilo otvoreno, društveno, a odjednom se povlači u sebe, postaje bojažljivo itd.

Zatim znakovi da je dijete doživjelo neki oblik nasilja su promjene u području aktivnosti i navika: npr. pojavljuju se noćne more ili snovi s mnogo nasilja, dijete se boji ići kući ili na neko drugo mjesto, primjerice kod susjeda, na trening itd. gdje je prije rado odlazilo, ako počne lagati ili odbija odgovoriti gdje je i s kim bilo (jer je možda uplašeno i ucijenjeno da ne smije reći što se dogodilo). Neka djeca koja su doživjela zlostavljanje, mogu se vratiti na ponašanje koje je već prerastao, npr. počne sisati palac, mokriti noću u krevet isl. Posljedice od doživljenog nasilja se mogu vidjeti i u školi, kao što su:

- nagla promjena školskog neuspjeha
- otežana koncentracija na nastavi
- rani dolasci u školu i kasni odlasci kući iz škole

4. Po čemu se može raspoznati mogući nasilnik?

Vi već u svom razredu i školi znate tko su učenici skloni tučama i napadima na druge učenike. Već ste sigurno uočili da oni moraju biti glavni, da ih drugi trebaju slušati, da su skloni kršenju školskih pravila i da znaju biti bezosjećajni prema slabijima od sebe. Često su skloni ljutnji i "lako eksplodiraju". Djeca koja se ponašaju nasilno imaju potrebu osjetiti kontrolu i moć nad drugima te su neosjetljivi na osjećaje druge djece, njihovih žrtava.

Jako je važno da znate da u nasilje spada i ruganje, zadirkivanje i vrijeđanje. Primjerice: zadirkuju učenika zbog težine, izgleda, obitelji, uloženog truda u učenje, teškoća u učenju, religije, zbog položaja u društvu, ljubomore na žrtvu...

Ali pravi cilj ovih napadača je emocionalno povrijediti, poniziti ili uznemiravati drugog. Njih je malo teže odmah prepoznati jer mogu biti u početku ljubazni i prijateljski raspoloženi dok

vas upoznaju, a onda odaju vaše tajne svima ili se izruguju nekim vašim osobnostima. Zato je dobro uočiti učenike koji su skloni rugati se i ogovarati druge, te biti jako oprezan u sklapanju prijateljstva s njima.

5. Što mogu učiniti da spriječim nasilje?

NAUČI REĆI NE! – sigurnu, snažnu i slobodnu riječ kada te netko ugrožava, straši, omalovažava ili udara. To nije lako učiniti jer je napadač obično jači ili drskiji od tebe. Ali ti u tome da mu se suprotstaviš mogu pomoći prijatelji ili odrasli: učitelji, roditelji, trener, kojima trebaš reći da te netko ugrožava. Ako nema nikoga, a situacija ti izgleda opasna, pobjegni što dalje od toga. Obavezno nekom ispričaj što se dogodilo i zamoli ga da ti pomogne da kažete učeniku koji te napada da to ne smije raditi i da je to nasilje koje nećeš dozvoliti. Kroz to se učiš zauzimati za sebe, što je jako važno znati za uvijek u životu. Lakše će ti biti ako ti u tome pomogne netko tko može biti s tobom kad se

suprotstaviš napadaču i još mu kažeš da ćeš ga prijaviti učitelju, pedagogici ili svojim roditeljima. Možda ćeš sve ovo trebati ponoviti nekoliko puta, dok napadač ne shvati da misliš ozbiljno i da s tobom ne može postupati kako je mislio.

6. Vaša poruka učenicima, učiteljima i roditeljima.

Kada svi budemo ovako reagirali i na “manje” nasilje, napadači će postati svjesniji svog ponašanja. Djecu treba osnažiti da prepoznaju što sve jeste nasilje i da ga prijavljuju. Mi odrasli trebamo im pomoći u suprotstavljanju istom, ali na primjeren način - kroz učenje djece da se zauzmu za sebe i razvijaju svoje samopoštovanje.

**Nasilje neće prestati samo od sebe!
Svako nasilje zaslužuje reakciju i osudu.
Sprječavanje nasilja počinje odgojem u obitelji, školi i društvu.**

Samopoštovanje i nasilje

O samopouzdanju često govorimo kao o vanjskom i unutarnjem.

Vanjsko samopouzdanje odnosi se na naše sposobnosti, na ono što nam ide dobro, u čemu smo vješti i što možemo postići (sportski rezultati; u plivanju, nogometu, atletici itd., odličan uspjeh u školi, lijepo crtanje, pjevanje..) Unutarnje samopouzdanje ujedno se naziva i samopoštovanje, a odnosi se na osjećaj i uvjerenja da smo u redu i da vrijedimo već samim time što postojimo.

Visok osjećaj samopoštovanja prepoznaje se prema zadovoljstvu sa samim sobom. Osoba koja voli, poštuje i cijeni sebe, koja je zadovoljna sobom, ima visoko samopoštovanje. Osoba koja misli kako ne zavrđuje ljubav, ima nizak stupanj samopoštovanja.

Samopouzdanje se najčešće oblikuje kroz obitelj, školu, prijatelje. Osoba koja ne poznaje, ne cijeni i ne voli sebe, teško će moći upoznati, cijeliti i voljeti druge jer neće znati jasno izraziti svoje potrebe i time omogućiti stvaranje ravnopravnog, iskrenog i intimnog odnosa, što je osnova svake kvalitetne i duboke veze.

Stoga je jako važno izgraditi pozitivnu sliku o sebi na način da govorimo o tome koliko poštujemo i volimo sebe, koliko smo zadovoljni sobom i koliko se o sebi skrbimo.

Da bismo uspješno komunicirali s drugima i ostvarili pozitivne odnose s ljudima koji nas okružuju, moramo najprije izgraditi pozitivan odnos prema sebi samima, postati svjesni svojih kvaliteta, vrlina, ali i mana. Važno je osvijestiti pojam o sebi kao osobi vrijednoj poštovanja.

Djeca visokog samopoštovanja i samopouzdanja imaju dobre odnose s drugom djecom, dok dijete koje loše misli o sebi, imati će problema u odnosima.

Prva iskustva sa svijetom dijete dobiva u obitelji pa su odnosi u obitelji i prema djetetu temelji njegovih odnosa tijekom života. Kvaliteta obitelji i obiteljskih odnosa važna je za poticanje ili sprječavanje nasilnog ponašanja.

Maloj su djeci prvenstveno roditelji glavni izvor informacija o tome koliko su voljeni, pametni, sposobni i slično. Ako dijete ne dobije od roditelja takve informacije, vjerojatno će imati nisko samopoštovanje.

Kada postoji nasilje u školi, osoba koja je nasilna je ona koja ima nisko samopoštovanje. Najčešća meta nasilnika također je osoba niskog samopoštovanja.

Nasilnik, zbog manjka samopoštovanja smatra metu napada vrjednijom od sebe pa stoga mora upotrijebiti razne načine da tu metu umanja i ponizi. Na taj način nasilnik snižava svoju unutarnju frustraciju nastalu na osjećaju manje vrijednosti.

Najčešći način umanjivanja su verbalne uvrede poput ruganja; smrdiš, ružan si, nitko te ne voli, grozno se oblačiš, Ili uzdizanje iznad mete; pametniji sam od tebe, bolji sam od tebe, imam novu odjeću, mene svi vole, imam oba roditelja, a ti ne itd.

Nasilnici mogu biti nasilni jedino ako im se to dopusti. Oni žele dominirati, no nikada neće izabrati samopouzdanu dijete za maltretiranje. Izabrati će ono dijete koje nema dobru sliku o sebi jer je malena vjerojatnost da će se takvo dijete suprotstaviti.

Istraživanja govore kako 50% djece koja vide nasilje, ne znaju što s tim nasiljem napraviti. Najčešće se boje osвете nasilnika pa iz tog razloga ne reagiraju.

Najlakši način kako se oduprijeti nasilju jest naučiti djecu kako na nasilje reagirati tj. kako se suprotstaviti.

Recimo kada nasilnik krene omalovažavati; glup si, nitko te ne voli, ružan si i sl. možemo naučiti dijete reći neku od rečenica;

- Ja to ne prihvaćam!
- To je tvoje istina.
- To su tvoje riječi.
- Hvala na informaciji.
- Baš mi je žao što ima loš dan.
- Pokušavaš li to povrijediti moje osjećaje?
- Žao mi je što se tako malo voliš.

Nasilnici gube motivaciju kada njihove riječi ne dopiru do osobe koju su odlučili ponižavati. Sretna i samopouzdana djeca nisu žrtve nasilnika. Ako ih naučimo kako se zavoleti oni će se ponašati sretno i samopouzdana.

Nasilnoj djeci također treba pažnja i podrška. Oni uglavnom dolaze iz nesretnih obitelji. Često su maltretirani od roditelja ili rodbine. Potrebno ih je također naučiti kako se zavoleti.

Rečenice koje mogu pomoći djeci u voljenju sebe su slijedeće;

- Ja se volim.
- Vjerujem u sebe.
- Ja sam važan.
- Ja sam dovoljan.
- Imam talente koje mogu sa drugima podijeliti.
- Sviđam se sebi.

Kada djeca imaju visoko samopoštovanje, ona neće biti zlostavljana niti će biti zlostavljači.

Ona znaju da su sposobna razmišljati, učiti, donositi odluke i rješavati probleme jer vjeruju kako imaju pravo biti sretna te zaslužuju postignuće, uspjeh, prijateljstvo i ljubav.

Autor:
mr. spec. Karmen Kmetović Prkačin,
psihoterapeut

0 samopoštovanju iz pera Dore Pavlović

1. Što znači imati samopoštovanje?

Samopoštovanje je pojam koji označava način na koji vidimo sami sebe. Imati samopoštovanje znači imati pozitivnu sliku o sebi, vidjeti sebe kao dobru osobu koja zaslužuje sreću i prijateljstvo te koja je sposobna savladati svakodnevne izazove.

Naše samopoštovanje ne ovisi isključivo o nama samima već i o reakcija drugih ljudi iz okoline na nas i poruka koje od njih primamo o nama i o

našem ponašanju. Ako nas netko pohvali, naše će samopoštovanje biti veće, međutim ako od okoline primamo negativnu poruku, ono se može smanjiti ili ostati nisko. Osobe koje imaju pozitivnu sliku o sebi, zadovoljnije su svojim životom, vjeruju u sebe i u to da će ih njihovi napori dovesti do uspjeha.

2. Znakovi loše slike o sebi.

Loša slika o sebi znak je smanjenog samopoštovanja, odnosno negativnog viđenja samog

sebe. Ono se može prepoznati po brojim znakovima. Jedan od njih je negativno razmišljanje u kojem osoba za sebe misli da je nesposobna, neinteligentna, neprivaćna i slično. Još neki znakovi loše slike o sebi su: sumnjanje u svoje sposobnosti, usmjerenost na svoje mane, odnosno zanemarivanje svojih pozitivnih osobina, rijetko iznošenje svojih misli ili potreba i teškoće u zauzimanju za sebe. Uz sve ove znakove, lošu sliku o sebi ponekad možemo prepoznati i po nekim tjelesnim znakovima kao što su spušten pogled, pognut stav tijela, spuštenu glavu, čest osjećaj umora i napetosti. Važno je napomenuti da mi možemo promijeniti svoju sliku o sebi. Uz promjenu odnosa prema sebi i uz podršku okoline, negativna slika o sebi može postati pozitivna!

3. Koji su znakovi da je dijete zlostavljano?

Zlostavljanje je pojam koji se odnosi na ponašanje koje za cilj ima nanošenje tjelesne i/ili emocionalne boli drugoj osobi, a koje se ponavlja duže vrijeme. Nažalost zlostavljanje se može događati na bilo kojem mjestu pa tako u školi u kojoj najčešće govorimo o zlostavljanju među učenicima ili vršnjačkom zlostavljanju. Postoje određeni znakovi koji nas mogu potaknuti na razmišljanje događa li se možda nešto loše nekom djetetu, međutim nikako samo na temelju tih znakova ne možemo tvrditi da je dijete žrtva zlostavljanja. Neki od znakova upozorenja da se s djetetom nešto događa mogu biti promjene od uobičajenog ponašanja, pretjerana povučenost, uplašenost ili zabrinutost, pretjerano odraslo ili djetinjasto ponašanje, česte neobjašnjive ozljede ili posjekotine, često izostajanje iz škole ili izbjegavanje nastave, kao i lošiji školski uspjeh od uobičajenog. Ako se zlostavljanje ne spriječi i ne pomogne se djetetu u potrebi, ono može imati teške psihološke i emocionalne posljedice kao što je loša slika o sebi.

4. Po čemu se može raspoznati zlostavljač?

Agresija prema svojim vršnjacima, ali i prema drugim osobama, npr. učiteljicama ili roditeljima najprimjetniji je znak po kojem bi se mogao raspoznati zlostavljač. Djeca koja nanose bol svojim vršnjacima, često znaju pozitivnije gledati na nasilje, mogu imati potrebu biti najbolji, glavni

u svim aktivnostima i postavljati pravila drugima, mogu rjeđe priskočiti drugome u pomoć ili manje suosjećati prema nekome pogotovo osobi kojoj nanose bol. Često se zna ispostaviti da su upravo ta djeca koja pokazuju veću agresiju zapravo nesigurna u same sebe ili da su čak i sama u nekom trenutku doživjela nasilje.

5. Koji je najbolji način za spriječiti zlostavljanje? Za sprječavanje zlostavljanja prvo je jako važno raditi na stvaranju pozitivnog okruženja. Roditelji unutar obitelji te nastavnici i stručni suradnici u školama i razredima trebaju raditi na stvaranju tople, pozitivne i prijateljske atmosfere u kojima postoje jasne granice i pravila za neprihvatljivo ponašanje. Učitelji bi učenicima trebali osigurati atmosferu u razredu u kojoj će djeca bez straha moći prijaviti zlostavljanje ako se ono događa u školi, ali i šire. Također bi svaki učitelj trebao odmah reagirati na vršnjačko zlostavljanje, utvrditi što se dogodilo kroz razgovor s djetetom koje je bilo nasilno, s djetetom koje je nažalost bila žrtva nasilja, ali i s njihovim roditeljima. Ujedno bi svaki roditelj trebao razgovarati sa svojom djecom o zlostavljanju među vršnjacima kako bi dijete stvorilo empatiju (suosjećanje) prema osobama koje su izložene nasilju, kako se ono samo ne bi ponašalo na agresivan način te kako bi ga osnažili u postupcima koje ono može poduzeti ako se suoči s nasiljem prema njemu ili prema drugome. Bitno je naučiti djecu da je agresivno ponašanje prema drugima neprihvatljivo, a ako djelatnici u školi ili roditelji primijete da dijete ima teškoće s kontroliranjem ljutnje i agresije, trebali bi mu pomoći da nauči kako na pravilan način izraziti svoje emocije. Uz jednak neprihvatljiv stav roditelja, škole i društva prema nasilnom ponašanju na koje se odmah reagira te uz ljubav i brigu za djecu, razina zlostavljanja s vremenom će se smanjivati.

6. Vaša poruka učenicima, učiteljima, roditeljima.

Ostanite pozitivni u svojim razmišljanjima o sebi i ljudima koji vas okružuju. Brinite jedni o drugima jer jedino uz međusobnu podršku i pomoć možemo stvoriti pozitivno okruženje, bez nasilja, za sve nas.

Prof. psihologije Dora Pavlović

ZAKONSKE REGULATIVE KOD NASILJA MALOLJETNE OSOBE

Razgovarali smo s Nikolinom Hladilo, policijskom službenicom, koja nas je upozorila na ishode nasilja. Velika hvala na razgovoru. Izdvojila je sljedeće:

Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji propisano je kako nasilje u obitelji podrazumijeva primjenu fizičke sile uslijed koje nije nastupila tjelesna ozljeda.

Nasilje u obitelji podrazumijeva tjelesno kažnjavanje ili drugi načini ponižavajućeg postupanja i psihičko nasilje koje je kod žrtve prouzročilo povredu dostojanstva ili uznemirenost. Nadalje podrazumijeva i spolno uznemiravanje te ekonomsko nasilje kao zabranu ili onemogućavanje korištenja zajedničke ili osobne imovine, raspolaganja osobnim prihodima ili imovine stečene osobnim radom ili nasljeđivanjem, onemogućavanje zapošljavanja, uskraćivanje sredstava za održavanje zajedničkog kućanstva i za skrb o djeci. Također uključuje i zanemarivanje potreba osobe s invaliditetom ili osobe starije životne dobi koje dovodi do njezine uznemirenosti ili vrijeđa njezino dostojanstvo i time joj nanosi tjelesne ili duševne patnje.

Obiteljskim zakonom propisano je da su roditelji dužni i odgovorni djetetu mlađem od šesnaest godina zabraniti noćne izlaske bez svoje pratnje ili pratnje druge odrasle osobe u koju imaju povjerenje. Noćnim izlaskom smatra se vrijeme od 23 do 5 sati.

Ukoliko policijski službenici zateknu djecu mlađu od šesnaest godina između 23 i 05 sati na javnom mjestu, ovlaštene su utvrditi njihov identitet i mogu ih:

- dovesti u službene prostorije policije i pozvati roditelje ili skrbnika
- odvesti kući i predati roditeljima (skrbniku)
- ukoliko policija nije u mogućnosti utvrditi identitet djeteta i roditelj odbija doći preuzeti svoje dijete ili se ne može stupiti u kontakt s roditeljima (skrbnikom) djeteta, tad se o tome izvješćuje dežurni socijalni radnik koji će preuzeti skrb i brigu o djetetu.

Također, **Obiteljskim zakonom** je propisano da roditelji imaju pravo, dužnost i odgovornost nadzirati dijete u njegovu druženju s drugim osobama, kao i komunikaciju na društvenim mrežama, odnosno drugim oblicima elektroničke komunikacije te mu zabraniti druženja i komunikaciju koja nisu u skladu s djetetovom dobrobiti.

Zakonom o prekršajima protiv javnog reda i mira propisano je kako će se osoba koja daje alkoholna pića pijanoj osobi ili maloljetniku ispod 16 godina, kazniti novčanom kaznom.

Zakonom o ugostiteljskoj djelatnosti propisano je kako je zabranjeno usluživanje, odnosno dopuštanje konzumiranja alkoholnih pića, drugih pića i/ili napitaka koji sadržavaju alkohol u ugostiteljskom objektu osobama mlađim od 18 godina. Nadalje, u ugostiteljskom objektu u kojem se uslužuju alkoholna pića, druga pića i/ili napitci koji sadržavaju alkohol, mora na vidljivom mjestu biti istaknuta oznaka o zabrani njihovog usluživanja, odnosno konzumiranja osobama mlađim od 18 godina. Ugostitelj ne smije uslužiti gosta, odnosno dopustiti mu konzumiranje alkoholnih pića, drugih pića i/ili napitaka koji sadržavaju alkohol ako procijeni da je mlađi od 18 godina, a gost dobrovoljno ne dokaže da je stariji od 18 godina davanjem na uvid neke od osobnih isprava.

Zakonom o trgovini propisano je kako se u trgovini na malo zabranjuje prodaja alkoholnih pića i drugih pića koji sadrže alkohol osobama mlađim od 18 godina. Na svim prodajnim

Tema broja: samopoštovanje i nasilje

mjestima na kojima se prodaju alkoholna pića i pića koja sadrže alkohol mora biti istaknuta oznaka o zabrani njihove prodaje osobama mlađim od 18 godina. Prodavač mora uskratiti prodaju robe kupcu ako procijeni da je mlađi od 18 godina, a kupac dobrovoljno ne dokaže da nije mlađi od 18 godina davanjem na uvid prodavaču neke od osobnih isprava.

U trgovini na malo zabranjuje se prodaja duhana i duhanskih proizvoda osobama mlađim od 18 godina u skladu s posebnim propisom. U trgovini na malo zabranjuje se oglašavanje, izlaganje i prodaja robe pornografskog sadržaja osobama mlađim od 18 godina. Na prodajnim mjestima na kojim se prodaje roba pornografskog sadržaja, mora biti istaknuta oznaka o zabrani njihove prodaje osobama mlađim od 18 godina.

ŠTO JE ZLOUPORABA DROGA PO ZAKONU?

posjedovanje,
proizvodnja,
prodaja ili nuđenje na prodaju,
kupovanje radi prodaje, držanje ili prenošenje (osoba mora znati što prenosi),
posredovanje u prodaji ili kupnji (kada neku osobu uputite gdje može nabaviti drogu),
stavljanje u promet na drugi način,
izrada, nabavljanje, posjedovanje ili davanje drugome na uporabu posebne opreme i stvari koje se koriste za proizvodnju droge,
navođenje drugog na konzumiranje droge (nagovaranje),
davanje drugome droge,
stavljanje na raspolaganje prostora radi trošenja droge (kućni tulum, konzumacija u osobnim vozilima i sl.) ili na drugi način omogućavanje drugome trošenja droge.

Zakonom o suzbijanju zlouporabe droga zabranjuje se uzgoj biljaka iz kojih se mogu dobiti droge te izrada, posjedovanje i promet opojnih droga, biljki i dijelova biljki iz kojih se može dobiti droga te stvari koje se mogu uporabiti za izradu droge, osim pod uvjetima određenim ovim Zakonom u medicinske, prehrambene, veterinarske, znanstvenoistraživačke i nastavne svrhe.

Ovim Zakonom se zabranjuje posjedovanje sredstava za izradu droge, osim pod uvjetima određenim ovim Zakonom u medicinske, prehrambene, veterinarske, znanstveno-istraživačke i nastavne svrhe.

Također se zabranjuje uporaba droge osim pod uvjetima koji su propisani ovim Zakonom i drugim propisima iz područja zdravstva i veterinarstva. Izrada, posjedovanje i promet stvari koje se mogu uporabiti za izradu droge dopušteni su pod uvjetima određenim ovim Zakonom.

Odlukom o zabrani konzumiranja, nošenja i posjedovanja alkoholnih pića maloljetnim osobama na području Grada Dubrovnika zabranjeno je maloljetnim osobama konzumiranje i posjedovanje alkoholnih pića na javnim površinama Grada Dubrovnika. Prema maloljetnoj osobi koja postupi suprotno ovoj Odluci, pokrenut će se prekršajni postupak i primijeniti odgovarajuća odgojna mjera iz Prekršajnog zakona. Za kršenje odredbe iz ove Odluke, obavijestit će mjerodavni Centar za socijalnu skrb. Također za kršenje odredbe iz ove Odluke stariji maloljetnik koji ostvaruje osobne prihode vlastitim radom ili imovinom, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 500,00 kuna. Sukladno Prekršajnom zakonu od počinitelja prekršaja oduzet će se alkoholno piće.

VAŽNO!!!!

- Osoba postaje kazneno i prekršajno odgovorna s navršениh 14 godina
- ODGOVORNOST znači da se protiv njih može pokrenuti kazneni ili prekršajni postupak

TO ZNAČI DA ZA KRIVE I NEPROMIŠLJENE ODLUKE (KONZUMACIJA DROGE I ALKOHOLA, OBJAVA NEPRIMJERNIH SADRŽAJA NA INTERNETU, TUČA, KRAĐA I SLIČNA NEPRIMJERENA PONAŠANJA) SNOSITE ODGOVORNOST.

Nikolina Hladilo
Policijska službenica za nadzor i planiranje - za prevenciju

SAMOPOŠTOVANJE I NASILJE MEĐU DJECOM

Samopoštovanje možemo objasniti dajući odgovor na pitanje - koliko vrijedim, kakvu sliku imam o sebi?

Znaju li roditelji odgojiti dijete koje ima dobru sliku o sebi, osjeća se vrijednim samim po sebi te kao dio svoje obitelji i društva?

Ovo pitanje implicira činjenicu da su za razvoj djetetovog samopoštovanja ponajprije odgovorni roditelji. Dakle, za djetetov zdrav razvoj, a posebno za razvoj samopoštovanja, važno je da se dijete bezuvjetno voli, naprosto iz činjenice što postoji. Najveća psihološka hrana djeteta je da osjeti da je voljeno, da mu se roditelji vesele i uživaju u bilo kakvoj aktivnosti sa svojim djetetom, posebno u periodu ranog razvoja.

Neki će roditelj možda reći: „Ma tko se sa mnom igrao i bavio kad sam bio dijete?“ u smislu „Što

mi fali, ne moram ni ja svoje dijete maziti i razmaziti, neka očvrsne“. Kad s ovakvim stavom roditelj nastupa prema svome djetetu – jer sam nije dobio to isto od svojih roditelja – to ga naprosto ne opravdava. Puno je poštenije potruditi se i pružiti im baš ono što oni sami nisu dobili dok su bili djeca. Može se, itekako.

Jedan tata mi je u razgovoru rekao: „A što da Vam kažem o mome ocu, ne sjećam se ni jednog zagrljaja, ni jednog Očenaša da je s nama djecom izmolio. Ali zato ja danas svoju djecu, svoje sinove itekako grlim i izmolili smo puno krunica zajedno...“

Ako djetetu iskazujemo bliskost, mazimo ga i ljubimo, komuniciramo s prihvaćanjem i suosjećanjem – nećemo ga razmaziti, dapače. Razmažena djeca su ona kojoj se bez zadržke udovoljava u svemu, kojoj se svaka želja ispunjava. Treba naglasiti da je puno opasnije za djetetovo samopoštovanje da učestalo doživljava nezainteresiranost i neugodne

Tema broja: samopoštovanje i nasilje

osjećaje od njemu najbližih ljudi. Kad dijete ne doživljava empatiju, kad se s njim ne suosjeća, ono s vremenom prestane pokazivati emocije, a u najgoroj varijanti prestane i osjećati. Ono što mnogi roditelji rade – jest da u dječjem ponašanju primjećuju samo na ono što nije dobro i reaguju na to kritikom ili kaznom. A kad se dijete ponaša dobro i pristojno – to se ne primjećuje, nego se podrazumijeva. I onda se događa da se dijete počne sve češće ponašati loše jer jedino takvo ponašanje roditelj primjećuje. Ovakvo roditeljsko ponašanje može dijete „gurnuti“ u nasilničko ponašanje prema drugoj djeci. Ako je dijete „nevidljivo“ svojim roditeljima, a postaje vidljivo samo kad je nasilno jer jedino tada dobiva pažnju, onda se opet roditelji trebaju pitati zbog čega su i gdje su zakazali.

U ranom razvoju suosjećati s emocijama djeteta, ne omalovažavati djetetovo plakanje i tugu, pogotovo kod dječaka - uči djecu da su voljena, da ih se čuje, vidi, doživljava, da su važna svojim roditeljima. Na taj način i sama se uče suosjećati s drugom djecom, čime se smanjuje vjerojatnost pojave nasilničkog ponašanja.

Djeca koja su razvila samopoštovanje i samopouzdanje, pozitivnu sliku o sebi, koja su svjesna svoje vrijednosti, lakše će se oduprijeti pritisku vršnjaka da sudjeluju u nasilju prema nekom drugom djetetu, i vjerojatnije će stati u zaštitu žrtve.

Roditelji bi također trebali imati na umu da djeca puno više uče iz primjera, pogotovo gledajući svoje roditelje kako se ponašaju jedno prema drugome, uvažavaju li se, ophode li se s ljubavlju ili u njihovom odnosu ima nasilja, bilo verbalnog ili fizičkog. Odrastajući u nasilnom okruženju, dijete uči jednako tako ophoditi se vršnjacima i nasiljem dobivati ono što želi ili rješavati sukobe.

Današnji utjecaj medija, različitih nasilnih sadržaja kojima su djeca izložena, i opet bi roditelji trebali imati u vidu i kontrolirati i ograničiti neprimjerene sadržaje koja djeca gledaju. Svakodnevno izlaganje nasilju pa i na virtualan način, kroz razne igrice, djecu zapravo dovodi do osjećaja i stava da život ne vrijedi, ubiti

nekoga postaje normalno, i oko toga se ne uzbuđuju, kao da ne suosjećaju. Starija djeca će možda reći da je to igrice, da to nije stvarnost, ali brzo se izgubi taj osjećaj i doživljaj se lako prenese u realnost. Zato je izniman oprez i uvid u sadržaje koja djeca gledaju obavezan od strane roditelja.

Prirodan nastavak i suradnja s roditeljskim odgojem i vrijednostima jest vrtić i školsko okruženje. I odgajatelji i nastavnici od značajnog su utjecaja na daljnju izgradnju djetetovog samopoštovanja, usudit će se posebno naglasiti ulogu učiteljice, od 1.do 4. razreda. Ona je vrlo bitna i utjecajna osoba na početku djetetovog obveznog školovanja. I na njima u tom smislu je i određena odgovornost.

Graditi poticajnu i suradnu okolinu u razredu, raditi na međusobnom povezivanju djece, poticati suosjećanje, učiti ih da pomažu jedni drugima, da rade timski, to sve djecu osnažuje i gradi pozitivnu sliku o sebi, drugim riječima osnažuje njihovo samopoštovanje.

Silvia Sokal Gojavić, spec.klin.psih.
Voditeljica Obiteljskog savjetovaništa
Dubrovačke biskupije

SAMOPOŠTOVANJE I NASILJE S RELIGIJSKOG ASPEKTA

Kao kršćani vjerujemo da je život svakoga od nas započeo već u trenutku našega začeca. Nakon našeg rođenja brigu o nama preuzeli su naši roditelji. Naša srca, duše, razum i cijeli naš osjećajni svijet je na početku bio poput jednog neispisanog lista papira na koji su onda upisane prve riječi, misli, osjećaji i prva iskustva iz naše okoline. Ta prva iskustva našega života su jako važna za nas sve jer zapravo sve ono što smo na početku naučili o nama samima, svijetu oko nas i našim bližnjima je uvjetovano tim prvim iskustvima. S njima smo i stvarali i gradili sliku o nama samima, drugima i svijetu oko nas.

Često je za djecu iz skladnih obitelji u kojima su odrasli uz dobre vrijednosti, svijet oko njih jedno lijepo, pozitivno i dobro mjesto. S druge strane imamo i ona loša iskustva, teške obiteljske situacije i djecu kojima je često zbog svega toga svijet, ali i drugi ljudi jedno teško i žalosno mjesto.

I kroz cijelo naše odrastanje pomalo gradimo sliku o samome sebi. Često na nju utječe mišljenje naših roditelja, prijatelja, okoline, naših osobnih uspjeha i neuspjeha.

Kao kršćanima naša vjera nam donosi jedno otkriće. O kakvom se otkriću radi?

O tome da naša prava istinska vrijednost nije u tome što drugi kažu ili misle, nije u tome koliko nas drugi cijene, nego naša prava vrijednost izvire iz toga što smo vrijedni i dragocjeni kao Božja stvorenja, kao Božja djeca, kao netko tko ima dostojanstvo djeteta i stvorenja Božjeg, kao netko tko je voljen od Boga i tko je pozvan tu ljubav prihvatiti i živjeti u odnosu prema samome sebi, drugima i Bogu. Često u svakodnevnom životu vidimo situacije koje nam govore suprotno, a to su svađe, ruganje, tuče, provokacije, ponižavanje, grube riječi i slično.

A zašto se to događa ?

Jer osoba još uvijek nije otkrila svoj kršćanski i vjernički identitet, a naravno za to nam je potrebno vrijeme i zdrava izgradnja u svakom pogledu pa i vjerničkom. Kršćanska vjera nam donosi divne misli o čovjeku.

Misao velikog pape Ivana Pavla II.:

“ČOVJEKOVA VRIJEDNOST SAS TOJI SE U TOM E ŠTO ON JEST, A NE U TOM E ŠTO RADI ILI POSJEDUJE.“

Božji blagoslov i svako dobro dragi moji učenici!
Vaša vjeroučiteljica Tatjana P.

Naš konavoski padre Judevit

Priča o jednom skromnom, a velikom čovjeku i fratra u samostanu svetog Vlaha u Pridvorju: padre Ljudevit Šonje

Moj djed Pero Obad, zvani Perun, rođen 1934. godine ispričao mi je neke od svojih susreta i dojmova s padre Ljudevitom, a kojih nije bilo malo. Djed je izradio kuću 1969. godine u Pridvorju i zatekao padra Ljudevita na službi u samostanu sv. Vlaha kada je već bio u starijim godinama. Često ga je zvao da obavi sitne poslove u samostanu. Za učinjenu uslugu djed mu nije htio uzimati novac, već bi rekao padru neka to bude na slavu Božju.

Evo djedovog svjedočanstva o ovom skromnom i dragom fratra koji je volio život, ljude, svoj sveti poziv, a nadasve Boga.

„Često puta sam znao popraviti ili vratiti nešto za padra u samostanu ili oko samostana, ali nisam cio uzimat novac već bi mu reko neka to bude na slavu Božju. U jednom periodu u našoj Župi vratio se jedan mještani iz Amerike i padre ga je išo kao svećenik pozdravit i poželjet mu dobrodošlicu. Običaj je bio da ovi mještani koji

su se vratili iz Amerike daju neku svotu novca svećeniku. Pri povratku padre Ljudevit je prolazeći pored moje kuće zastao, izvadio iz džepa novac koji je upravo dobio i meni ga ponudio, odmah sam uzvratio: „Ne treba padre, ne treba padre!“ na što je ovi uzvratio:“ UZMITE, UZMITE, KAKO DOŠLE TAKO POŠLE!“

Često sam znao padra vozit autom kad mu je trebalo. Znao mi se najavit dva dana ranije kako bi bio siguran za prijevoz. Nikada nije želio da ga vozim oko grada ili do odredišta njegovog puta, već je tražio samo da ga odvezem do Zvekovice. Zato jer je on kao fratar, u svećeničkoj mantiji, na Zvekovici statiro tj: tražio da mu netko stane i poveze ga. Razlog je bio jer je on volio pričat s ljudima i oslušivat kako narod “ diše“, kakve su reakcije kod pojedinih ljudi. Bilo je ljudi koji mu nisu htjeli stat, i onih koji bi mu stali i povelu ga, razlog je bio različit:

1. jer je bio fratar
 2. da razmjene mišljenje
 3. radi provokacije
- (u to vrijeme bilo je mnogo komunista)

Padre je volio pričati s ljudima, raspravljati se sa svakim bez obzira je li osoba bila vjernik ili nevjernik. Znao se snaći i mudro odgovoriti. Ukoliko bi došlo do napetosti pri razgovoru, znao je reći: „ Ostavimo za sutra jer danas nema vremena, idućom prilikom kad se sretnemo, razgovarat ćemo“. Padre Ljudevit je znao često ići u butigu i onda bi mu ljudi znali tisuć nešto novaca. On bi za te novce kupio vreću brašna i darovao je ženi u selu koja je imala dosta djece, a nije imala kruha. Znao je sve prilike u domovima ljudi kakva je situacija, ko je skroman u oblačenju, ko u dotrajaloj obući.“

ĐACI! ĐACI! Moja prva žuta olovka

Pedagoginja Ana Veselić rodila se blizu samostana u Pridvorju i ovo nam je rekla: „Neću pričati o dobrom obrazovanju fra Judevita, ni o zalaganju za održavanje samostana i crkvene zajednice, ni o poučavanju odraslih i drugim aktivnostima, već o njegovoj ljubavi za djecu. Kada bi dolazio do nas, izdaleka taj grlati, ogroman čovjek vikao bi: “ Đaci! Đaci!“, a mi mu trčimo u susret. Uvijek je imao sitan poklončić za nas: moja prva žuta olovka u 4. godini mog života, prve smokve petrovače iz njegova vrta i sl. Još jedno sjećanje bih voljela podijeliti s vama. Molitva. Sestra i ja bile smo predškolci, a on bi sjedio na stočić, pokojni dedo Peran na kauču, mi sa strana i slušamo kako oni mole, jer mi još nismo znale. Dedo bi nas zagrljao, a fra Judevit pohvalio za dobro ponašanje. bio je hrabar borac za vjeru i nosio ljubav gdje god je išao.

ARHIV MALE BRAĆE

Fra Stipe Nosić nam je bogonaklono poslao fotografije pade Ljudevita i nekrologe koje donosimo u prilogu. Zahvaljujemo puno fra. Stipi na darovima i suradnji.

Ines Obad, 7. a

Konavoski đir

“Moje Konavle- stare fotografije iz privatnih zbirki - prikupila Katica Radić”

Izložba Dubrovačkih muzeja „Moje Konavle- stare fotografije iz privatnih zbirki“ prikupila Katica Radić sa svojim autorima Liljanom Kovačić i Barbarom Margaretić otvorena je 4. studenog 2021. u žitnici Rupe. Otvaranju je bio prisutan načelnik Općine Konavle i oduševljen je radom kustosica prema riječima Barbare Margaretić. Preporučam pogledajte izložbu jer je istinski likovni-umjetnički i arhivski koncizno i bogato uređena.

Na izložbi je prikazano više od 200 fotografija uglavnom kasnoga 19. stoljeća do šezdesetih godina 20. stoljeća. Najstarije i najvrjednije su djelo amatera Vuka Klaića – Krtice iz Popovića. Odabrane fotografije podijeljene su prema sadržaju i temama na obiteljske fotografije, tradicijski način odijevanja, običaje, politička zbivanja te tradicijsku ruralnu arhitekturu. Izložba je otvorena do 28. veljače 2022. Hvala kustosicama jer su prikazale Konavljjanje kao vrijedan i razuman puk.

Ines oBad , 7.a

2.
Obitelj Bendiš iz Radovčića, 90-ih godina 19. st.
nepoznati fotograf

Ivan (Ivanov) Bendiš (*1848. †1923.), 1880. preselio se u Cavtat, obrtnik, i žena Marija, rođena Melić (*1849. †1919.), djeca: sin Ivan (*1881. †1966.), nadučitelj Pučke škole i prvi učitelj novoosnovane škole u Močićima 1913., i kći Ana (*1886. †1978.).

Ivanov sin, mikrobiolog Miro Bendiš Dubrovačkim je muzejima 90-ih godina prošloga stoljeća darovao fragmentiranu amforu u kojoj je bio zlatni ukop. Amforu je pronašao u svojoj vrti na području kojega je antičko groblje u stijeni.

Bendiš family from Radovčiće, 1890s
unknown photographer

Ivan (Ivanov) Bendiš (1848-1923), an artisan, moved in 1880 to Cavtat, with his wife Marija, née Melić (1849-1919); children: son Ivan (1881-1966), head teacher of the grade school and the first teacher of the newly founded school in Močiće in 1913, and daughter Ana (1886-1978)

Ivan's son, the microbiologist Miro Bendiš gave Dubrovnik Museums in the 1990s a fragmented amphora in which a child had been interred. He found it in his garden, in the area of which was an Antique cemetery with graves in the rock.

9.
Načelnik općinske uprave u Cavtatu, rano 20. st.
Antun Mlečić

Mato (Mašan) Magud (*1856.) s Grude Mato je 6.11.1911. izabran za načelnika Općinske uprave - sa sjedištem u Cavtatu.

Koret dugh rukava nosio se između prslika i otvorenih je prednjicu kako bi dobio do izražaja prvi prslik bogato izvezen. Od kraja 19. stoljeća u uporabi je i raskošni visebojni svileni pojas trabalos, s resama na krajevima. Nazvan je prema afričkoj luci Tripoli, gdje se nabavljao, a u dubrovački kraj stigao je posredstvom Osmanlija.

Načelnik općinske uprave u Cavtatu, rano 20. st.
Antun Mlečić

8.
Mare Miljas sa sinovima, kraj 19. st.
nepoznati fotograf

Mare Miljas (*1846. †1929.), rođena Kukuljica Alaga iz Mihanica, žena Joza Miljasa iz Drvenika

Dječaci Miljas zanimljivi su zbog detalja, kao što su cvjetni buketić koji drže u rukama. Vjerojatno je riječ o rekvizitima iz atelijera. Nose košuljice s kiticama.

Mare Miljas with sons, kraj 19. st.
unknown photographer

1.
Vuko Klaić (*1851. †1925.), fotograf amater iz Popovića, kraj 19. ili početak 20. st.

U vrijeme njegove mladosti došlo je do razvoja fotografskih tehnika koje su komercijalizirale fotografski obrt; pa su se imućiji pojedinci počeli baviti fotografijom iz raznodne.

Vuko je zaslužan za prihvaćanje ovoga medija u Konavlima, a njegovi uradci vrijedni su doprinos poznavanju povijesti dubrovačke fotografske baštine.

Vuko Klaić (1851-1925), amateur photographer from Popovića, end of the 19th or early 20th century

While he was young, photographic techniques developed and made the trade of the photographer commercially viable, while some better-off individuals took up photography for fun. Vuko has to be credited with this medium being well received in Konavle, and his works are a valuable contribution to knowledge of the photographic heritage of Dubrovnik and its region.

6.
Nepoznati muškarac na Klaićevoj terasi, kraj 19. ili početak 20. st.

Nepoznati muškarac uz čašicu – kopicu rakije čita *Obzor* na Klaićevoj terasi. Obitelj je primala puno domaćeg i stranog tiska, a zasigurno su pratili politička previranja i promišljanja na tu temu, koja je u *Obzoru* iznio i njihov rodak Miho Klaić.

Unknown man on the Klaić terrace, end of the 19th or early 20th century

An unknown man with a tot of brandy reading the paper *Obzor* on the Klaić terrace. The family took a lot of local and foreign papers, and for a certainty kept up with the political turmoils and ideas about them set forth in *Obzor* by one of their relatives, Miho Klaić.

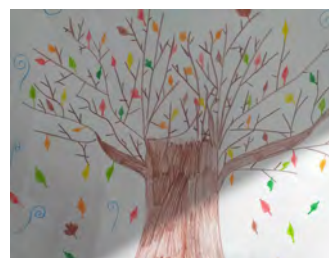
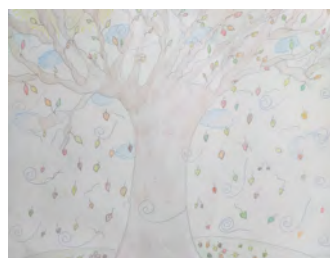
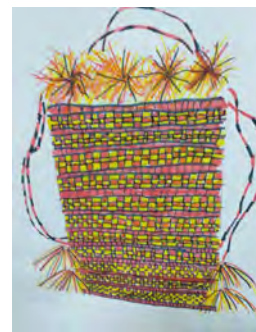
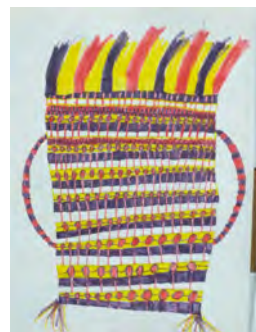
Konavle u dječjim očima

Naše Konavle su pune miline. Poznate su po prekrasnoj prirodi, hrani, seoskim domaćinstvima, folkloru, tradiciji, a najviše po konavoskoj nošnji .

Sastavni dio konavoske nošnje je konavoska torbica. Svaka torbica, bilo nova ili stara, ima svoju priču.

Danas mnoge vise na zidovima u kojima su nekad Konavočke nosile dotu i ostale potrepštine.

Radovi učenika 4.a.
(konavoska torba i jesensko drvo)
Mentor: Pave Kos, učiteljica

Konavoska nošnja

Konavljani su poznati po svojoj konavoskoj nošnji. Nošnja je do danas ostala najljepši predstavnik folklornog blaga.

Konavoska ženska nošnja razlikovala se po dobi i po prigodi. Po dobi je nošnja slična, ali ima neke razlike. Žene bi nosile ubručić, a djevojčice kapicu. Ubručić je označavao stariju ili udanu ženu, a kapica mlade i neudane djevojke.

Djevojke ne bi nosile pregaču dok bi žene nosile modrinu i pregaču, a djevojke ne. Sve ostalo je bilo isto. Kod svečane prigode, žene i djevojke u skladu s njihovom dobi nosile bi sve rađeno od boljeg materijala. Nošnja u baštini za djevojke je bila ista kao za svečane prilike osim što su nosile opanke umjesto pepica i cijela nošnja je bila rađena od lošijeg materijala, a žena su nosile sve isto osim što je umjesto pregače bila traversa i umjesto pepica opanci, a nošnja je također bila rađena od malo lošijeg materijala.

Žene koje su bile udovice, svoju su cijelu nošnju mastile u crno i nakon godine dana nakon što je suprug preminuo, stavljale bi bijeli ubručić, a muškarci (udovci) nosili bi samo godinu dana crnu pucu i nakon toga bi je digli.

Muška nošnja se razlikuje prema prigodi. Za svečane prigode muškarci su nosili koret sa zlatnim ukrasima, pepice, gaće, bječve, kapu, košulju, a u baštinu sve isto samo koret nije imao zlatne ukrase i nosile su se opanke umjesto pepica, a materijal je bio lošiji.

Paula Nina Kukuljica, 7. a

Konavosko placarenje

KONJIMA DO GRADA

Konavle, kao agrarni kraj, bio je uvijek vjeran placi u Starom gradu i u Gružu. Nosile su se razne sezonske stvari na prodaju i od tud se pronašao neki novčić za porez i što odjeće.

Konavosko placarenje

Razgovarali smo s ravnateljicom Muzeija i galerija Konavala Antoniom Rusković Radonić, koja je dokumentirala i arhivirala navedenu temu u istoimenoj publikaciji 2018. godine.

Evo što nam je rekla:

Konavosko placarenje naziv je izložbe koja predstavlja veliku konavosku djelatnost plasiranja vlastitih proizvoda na placama u gradu i okolnim mjestima. Konavljani kao vrijedni poljoprivredni proizvođači prilagođavali su se desetljećima kako potrebama zajednice tako i novim mogućnostima poljoprivredne proizvodnje plasirajući svoje proizvode na gradskim tržnicama. Tijekom 20. stoljeća, a naročito pojavom turizma, mnoge obitelji su zahvaljujući odlascima na place, podigle svoj životni standard.

Na izložbi je predstavljen inventar koji se koristio za vrijeme prodaje na placama. Tako su se na izložbi našle razne vage, kantari, spremnice, sepeti, demižane i ostalo, a u katalogu izložbe zabilježena su vrijedna kazivanja naših starijih, koji su svoj život proveli radeći i pripremajući se za place.

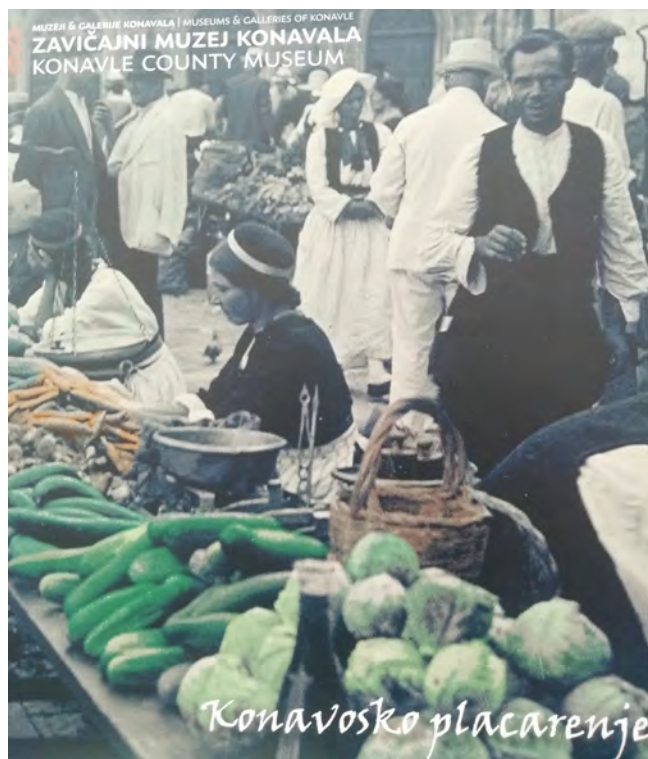
DUNDO STIJEPO KARAMAN O PLACARENJU PRIJE 70 GODINA

Dundo Stijepo Karaman iz Pridvorja još je uvijek na svom banku, a rođen je 3.12.1934. godine. Svaka čast.

Evo što nam je rekao:

Na placu u Stari grad počeo sam ići '57 godine. Tad nije bilo ni jednog stranca u gradu. Na placu sam išao do Cavtata s dva konja. Sa mnom je išla tetka Marija. Na konjima smo gonili nešto malo proizvoda za na placu, a tetka Marija bi ostala u Cavtatu jer smo s konjima gonili i

lopušine od kukuruza (golokuda), koje bi ona ostala prodat. U to vrijeme lopušine od kukuruza (golokuda) su služile da se s njima pune jogiji (madraci) za spavanje. Ja bih produžio trajektom u Staro grad na placu. Uglavnom sam nosio za prodat malo šljiva i još ponešto što bi se našlo doma (jaja, par kokotića).

Te kokotiče su najviše kupovale malo imućnije dubrovačke gospođe, jer je to tada bilo najcjenjenije, ali sam iz doma moro kokotiče žive donijet. To im je bilo jako važno. Tako se s konjima išlo od Cavtata do početka 60-ih godina kad su se u Konavlima pojavila prva auta. Na Grudi su veliki ljudi prvi kupili aute. Sjećam se to je bio Mostahinić, Deranja, Cuca, a nakon njih iz Ljute, Dobrašin i Ivo Kesovija. Kesovija je najprije vozio mlijeko iz Konavala u Grad, a ovuda bi ako bi bilo još mjesta, u auto ukrcao i nešto i naše robe koju smo nosili na placu. Tako smo se nekako snalazili i nismo više išli konjima do Cavtata. Tada u to vrijeme na samom početku 60-ih godina, ljudi su počeli kupovati sadnice prasaka, grožđa (kardinal), jabuka. Uglavnom su se sadnice dobivale iz stranih država (najviše Amerike). Tad je počela u Konavlima proizvodnja voća i povrća u velikim količinama i svi su Konavljani u to vrijeme radili na zemlji i išli na placu. Ko nije osto na zemlji, taj se neđe zaposlio, jer su se tad počela otvarat poduzeća, poput mljekare i Dubrovačkih podruma. U Konavosko polje došlo je sedamsto krava od države. Tko je doma imao životinje (krave), mogo je nosit mlijeko (prodavat na veliko), jer je pred samostanom u Pridvorju bio otkup mlijeka na veliko, a kasnije je bilo još bolje, jer bi zaposlenici s autom dolazili pred kuću uzimati mlijeko. U to vrijeme (već sam reko) počela se sadit loza – razne vrste i stolno grožđe i ovo drugo vinsko, najviše vranac, merlot ... Ljudi su puno sadili i radili. Ali u to vrijeme se probio tunel pod Popovićima kojim je kišnica izašla u more. Ovdje je bio komunizam i tad su oduzeli naše polje . Nakon što su probili tunel, Agrum poduzeće polje je poravnalo ,de se ne zna čije je čije i posadili u polje lozu. I oni su to sadili i radili dosta godina. Ja sam vago grožđe i to dosta. Stalno grožđe sam prodavao na placi, a ovo drugo vinsko sam donio u vinariju. Plaćali su mi (svakome tako) po ledini , ali ne bi odlučio platiti, nego tek za godinu, dvije, a nekad i duže. Tko je tada radio na zemlji, mogao je zaradit. Ja sam 75. god. kupio prvo auto- kombi, renol 16 i tada sam s njim na placu u grad. Radili smo puno dobra , svega smo imali najviše stalno grožđe (kardinal, ofusolija, kraljice), a i

prasaka, šljiva, a od povrća pomadore, grah, kukumara, paprike, glavatog kupusa. U to vrijeme u Starome gradu bilo je puno prodavača na placi. Bilo je puno proizvoda i ljudi. Butiga je po gradu bilo, ali u butigama nije bilo za kupit voća i povrća. Konavljani i Konavočke bi išli na placu obučeni u svoju konavosku košulju 60-ih, 70-ih, 80- ih god. Ali ne svi jer je i tada postojala civilna roba. Župljani bili obučeni u župsku košulju, isto ne svi. U današnje vrijeme ima jako malo ljudi na placi, prodavača. Sve se svelo na 10-ak starijih ljudi koji dođu na placu, a sve se slabo može prodat, sve se svelo na minimum. Roba – proizvodi za prodaju- uglavnom su ostali isti kao nekada, ali prije bi se prodavale velike količine robe, a danas se jako slabo prodava. Nema se kune. Danas stranaca ima puno, ali oni vrlo malo kupuju, kupe 1 grozd grožđa ili 2,3 praske i tako. Stranci su prije kupovali puno, puno više i sve se moglo prodat. Pogotovo grožđe i praske . Grad je prije bio pun domaćih ljudi – obitelji koje su tu živjele.Svak je dolazio na placu kupovati. Sad nema domaćih ljudi. Ljudi su se odselili, jer je postalo skupo u gradu živjet i nemaju ljudi u butigama kao prije .Sve su samo suveniri. Prije su na placu dolazili vlasnici restorana kupovat naše domaće proizvode za svoje restorane. U mene je najviše kupovao pok. Ivo Rudenjak, Restoran Dubravka i još puno njih. Vrijeme 80-ih god. Tad se moglo lijepo živjeti i zaradit tko je htio radit poljoprivredu, ali je u polju uvijek trebalo bit od jutra do mraka. U to vrijeme su bile i velike obitelji i svi bi se rasporedili i radili. Danas su vrlo rijetke velike obitelji. Sve se svelo na 3-4 člana. Ja sam u 80-im godinama nakon kombija kupio još tri renola 4 i traktor ferguson. Sve sam to zaradio s velikim radom, ali se sve moglo prodat. Danas, u ovo današnje vrijeme, ljudi trebaju bit zaposleni u firmama jer se danas od poljoprivrede i prodaje na placi ne može živjet dobro kao nekad. Veliki trgovački centri postali su „plaća“, a u njima je i jeftinije. Ja još pođem ponekad na placu. Idem zato što sam naučio tako i žo mi je da nešto što imam, propada, a nije mi potreba da idem.

Hvala dundo Stijepo i još puno placarenja.

KONAVOKA NA PLACI U GRUŽU LUCE ČEOVIĆ , rođ. 1942.godine

Počela sam ići na placu sa 16, 17 godina s društvom iz sela, ali bih sama prodavala svoje proizvode. To je bilo oko 1958. godine. Najprije sam išla u Cavtat s konjima, mi bismo išli pješke, a roba natovarena na konje. Trebalo bi nam Zakrajnicom oko 3 sata do Cavtata. Kretali bismo oko 3 ure da budemo do 6 tamo, da ranije dođeš na placu da uhvatiš mjesto jer nije se plaćao banak, nego tko prije stigne, njegovo je. Ako ne bismo stigli uhvatiti banak, stavili bismo robu kraj banka na pod i onda tako prodavali, na gajbu stavi vagu i prodavaj.

Prodavali smo ono što smo doma proizveli, povrće, sir i jaja. Sadili smo na našoj zemlji, traktor bi uzorao, a onda smo mi sadili i asistili povrće - pomadore, kukumari, grah, paprike, balančane, malo dinja, malo pipuna

Od 1969. krenula sam u Gruž na placu jer smo imali količinski više robe pa smo išli tamo prodavati. Imala sam svoje stalne kupce koji su kupovali za hotele, gostione i tako, a i ostalim ljudima kome je trebalo.

U grad smo prvo išli kamionom s ljudima iz sela

koji su imali kamion i isto išli na placu, sve bi proizvode pokrčali i nas i išli. Kad smo dobili svoje auto, onda smo išli autom. U Gružu je u početku bilo isto kao u Cavtatu: tko prije dođe, njegov banak, tako je trebalo podraniti, a poslije su uveli da se može plaćati mjesečno i onda si siguran da imaš svoj banak i da te čeka.

Lucija Radonić, 6.a

Znateli što je berekin?

BLAGO KONAVOSKIH RIJEČI - ISTRAŽIVANE U ARHIVSKIM SPISIMA

Knjigu Blago konavoskih riječi napisao je prof. dr.sc. Krešo Veselić, Zagrepčanin s konavoskom krvi. Zahvaljujemo mu na razgovoru. A berekin je osoba koja zadirkuje.

Kako je došlo do ideje za rječnik?

Teško mi se sad točno sjetiti, ima tomu više od 10 godina. Najprije, onako iz zabave, no kad sam vidio da takve zbirke još nema, a došle su mi do ruku slične zbirke iz nekih susjednih krajeva, počeo sam raditi ozbiljno. Konavle su u svakom pogledu jedinstvena hrvatska regija, smještena na samom rubu našeg teritorija sa značajnom kulturnom i folklornom tradicijom. Tu dakako posebno spada konavoski govor. Uvidio sam da

je krajnje vrijeme da se to skupi, jer se stari govor i običaji naglo gube, padaju u zaborav pod agresivnim utjecajima izvana.

Odakle ljubav za konavoski govor?

U Pridvorju mi se rodio otac Ivan, tu sam provodio sretno i vesele tjedne i mjesece svojih školskih praznika sve tamo do mature. Zaljubio sam se u taj kraj te ga smatram svojim drugim zavičajem. Posebno konavoski krajolik. Znao sam kao dijete satima sjediti 'propodne' negdje u hladu i promatrati brdo iznad sela ili pak Donju bandu s tračkom morske pučine preko Popovića.

Kako ste skupili riječi?

Najprije nekoliko stotina iz vlastitog pamćenja. Onda sam se obratio svojim prijateljima i rođacima iz Konavala. Neki od njih imali su otprije poprilične vlastite bilješke i zapise, koje su mi stavili na raspolaganje.

Veliku množinu riječi skupio sam iz zapisa davnih marljivih sakupljača konavoskih naziva i običaja, kao što je bio gruski parok, kasnije biskup Mato Vodopić te učitelji Nikola Ljubidrag, Paulina Bogdan Bijelić, Nlke Balarin i drugi. Konačno, naišao sam na Facebook-stranicu "Konavoski rječnik" na kojoj se donose riječi i izrazi, onako kako padaju na pamet sudionicima, vrijednim domaćim Konavljanima.

Zašto je naziv blago, a ne rječnik?

Najprije zato što sam svjestan toga da moja zbirka nije potpuna. Neke riječi još sigurno nedostaju. Zatim zato što mnogim riječima fali kontekst, to jest jedna ili dvije kratke rečenice u kojima se ta riječ pojavljuje. I na kraju zato što, uz neke izuzetke, nisam unio naglaske. Iako sam naglaske bilježio onako kako sam ih čuo, ima mnogo riječi koje znam samo iz zapisa, tako da je unošenje naglasaka poseban, veoma zahtjevan zadatak.

Što planirate u drugom izdanju?

Po mogućnosti popuniti sve nedostatke koje sam naveo u mom gornjem odgovoru. Koliko znam, nekoliko Konavljana počelo je ozbiljno zapisivati dopune kako u riječima tako i u značenjima, a ozbiljno se radi i na naglascima kao i na tomu da se po mogućnosti vjerno označi izgovor. Glavna svrha ovog prvog izdanja i jest ta, da kad dođe među ljude, pobudi na reakcije, popravke, dopune i kritike. Kakve god bile, te kritike će bi biti dobrodošle i svakom ću za njih biti zahvalan, pa makar me i pokudio.

Što je po Vama najvrjednije kod tog rječnika?

Najvrjednija mi je zamisao da se spasi od propadanja i zaborava tradicionalni govor, a njime i običaji. Mnogi će se čuditi da u zbirci nema mnogih riječi koje su u Konavlima obične i svakodnevnice. Unositi sve to, bez potrebe bi možda udeseterostručilo opseg zbirke. Unosio sam ono što se govorilo dok su Konavle još živjele seoskim, pretežito autohtonim životom i običajima, vremenski gledano negdje do kraja pedesetih godina prošlog stoljeća. A i tu samo ono čega u standardnom hrvatskom nema ili ima drugo značenje ili se pak znatno drukčije izgovara te ono što je karakteristično za konavosko selo dok se u standardnom jeziku rijetko pojavljuje. Tako od riječi nebo, kruh, krv, voda navodim samo posljednju i to u značenju 'izvor'.

Imate li ideju kako bi se promovirao konavoski govor?

To je teško i ozbiljno pitanje. Dobar dio tog govora usko je vezan za običaje ili radnje bilo u kući ili u baštini, kojih više nema (načini obrađivanja zemlje, poslovi u kući ili oko kuće, kuhanje, tkanje, vuna, svilarstvo, bogati običaji svadbi s pjevanjem i govorima i drugih svečanih događaja). Tako će te riječi moći barem načas zaživjeti u momentima posebnih predstava i priredbi koje bi trebalo redovito njegovati. Znam da mlađi svijet donosi nove riječi i izraze koje čuju bilo u Gradu bilo na televiziji. Tu je i bolno pitanje oblačenja naše prekrasne nošnje, koja se danas redovito nosi samo na javnim priredbama, poglavito za turiste i to često samo tako dugo dok traje folklorna točka. Ima i drugih prilika kad bi nošnja bila na istaknutom mjestu, kao što je napose odlazak nedjeljom u crkvu, svakako na veće blagdane. Znam i to da je nevjestama teško odustati od modne 'vjenčanice', no i to je čas koji bi bio nezaboravan u sjećanju... Oprostite ovu digresiju, povukli ste me za jezik.

Što biste poručili djeci koja će koristiti rječnik?

Da pitaju koga starijega o riječima koje su im neobične. A starijima i učiteljima da kod njih pobude ljubav i ponos prema svemu svojemu i da se toga ne srame već time ponose.

Ines Obad, 7.a

Međunarodni suhozidni kongres - Konavle 2021.

Anita Trojanović, mag.ing.prosp.arch.;
Studio Landa d.o.o.

U Konavlima je u periodu od 27. rujna do 3. listopada održan Međunarodni suhozidni kongres. Organiziran je od strane hrvatske udruge Dragodid i međunarodne suhozidne mreže - S.P.S., zajedno s partnerom Općinom Konavle i pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture i medija. Održane su brojne suhozidne aktivnosti koje su uključivale gradnju, prezentacije, edukativnu šetnju i diskusije na temu suhozida.

Manifestacija je započela obnovom suhozidne lokve u selu Pločice. Lokva i danas služi za prikupljanje vode s kojom se navodnjavaju okolne baštine. No, lokva je bila zarasla dračom i imala je urušene zidove. Pokraj lokve je 2020. godine izrađena suhozidna kućerica, čija je građa izmještena sa zračne luke u Čilipima još 2018. godine. Velika želja članova udruge Dragodid i seljana s Pločica bila je da se sljedeće obnovi lokva. Tako je odlučeno da će se lokva raditi u sklopu kongresa. Prije same obnove, bilo je potrebno isprazniti vodu iz lokve i izbaciti mulj s dna lokve. Navedene pripremne radove vodili su Hrvatske vode i udruga Dragodid, dok su seljani s Pločica pokosili draču i izmjestili ribe u susjednu lokvu udaljenu svega jedan kilometar. Na radionici obnove sudjelovali su brojni volonteri iz Hrvatske, Crne Gore, Slovenije, Grčke, Francuske, Portugala i Španjolske.

Cilj radionice je bio osvijestiti važnost očuvanja močvarnih staništa i očuvanja suhozidne baštine kao dijela bogate ostavštine konavoskih predaka. Također, njenom obnovom se promovira važnost samoodrživosti malih zajednica u dobrom gospodarenju vodom i bioraznolikost močvarnog staništa koje je i dalje u uporabi. Obnovu je vodio član udruge i predstavnik obrta Kallokva – Alen Čikada iz Žminja u Istri. Predzadnji dan radionice su posjetili učenici 4. razreda OŠ "Gruda". Nije to prvi put da su

učenici s Grude sudjelovali na suhozidnoj radionici. U jesen 2019. godine održana je pokazna radionica na lokalitetu Sveta Barbara u Dubravci za 3. i 4. razrede. Voditelji radionice su bili lokalni meštar Ivo Antunović – Mina, te Anita Trojanović iz udruge Dragodid. Na radionici u sklopu kongresa su im predstavljene osnovne tehnike suhozidne gradnje, kućerica i radovi na lokvi. Učenici su imali priliku iskušati se u gradnji međe, odnosno suhozida. Pored lokve i kućerice su uspješno sagradili metar suhozida i time se susreli s bitnim pravilima kod uspješne gradnje suhozida. Najvažnije je da "skalja drži među!"

Nakon završene obnove lokve program se preselio u Dom kulture u Cavtatu. Navedenim sudionicima se pridružuju i predstavnici drugih zemalja: Italije, Cipra i Belgije. U Cavtatu su tijekom dva dana održane brojne prezentacije i predavanja, te okrugli stol na temu UNESCO-ve zaštite umijeća suhozidne gradnje kao nematerijalne kulturne baštine. Sastalo se oko 50 suhozidnih praktičara, istraživača, profesionalaca i entuzijasta kako bi podijelili znanja i vještine, raspravili o aktualnostima i proširili mrežu suradnje između zemalja.

Konavoski đir

Posljednji dan kongresa je obilježen edukativnom šetnjom kroz Konavle uz prezentaciju najvrjednijih suhozidnih građevina i struktura. Šetnjom su posjećena sela Duba Konavoska, Stravča, Čilipi i Pridvorje. U Dubi se prošetalo preko specifičnih džepastih terasa na kojima se prije sijalo žito. Također, sudionici su se prošetalili kroz naseljeni dio sela i obišli gumna i pojate. U Stravči je posjećena jedna od najvećih suhozidnih lokvi u Konavlima. Nakon konavoskih brda, sudionici su se spustili u Konavosko polje kako bi posjetili prvu izgrađenu kućericu u Čilipima 2018. godine nakon izmještanja istih sa zračne luke. Druženje i marena je uslijedila u Pridvorju na jednom od obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Za kraj je posjećena kućerica na aerodromu izgrađena 2019. godine od strane Iva Antunovića – Mine i članova udruge Dragodid.

Tijekom sedam aktivnih dana kongresa posjećeno je ukupno osam konavoskih sela. Predstavljene su vrijednosti koje krije krajobraz Konavala. One se najvećim dijelom manifestiraju kroz mrežu poljoprivrednih suhozidnih struktura i građevina provučenih kroz sva sela. Prenesena su iskustva, znanja i vještine iz svijeta suhozida. Ponajviše veseli činjenica da su organizatori imali priliku prenijeti znanje o tehnikama suhozidne gradnje na najmlađe žitelje Konavala. Ostaje nada da će se vještina suhozidne gradnje oteti zaboravu – kako u svijetu, tako i u Konavlima.

Ines Obad, 7. a

Dubina konavoskog neba

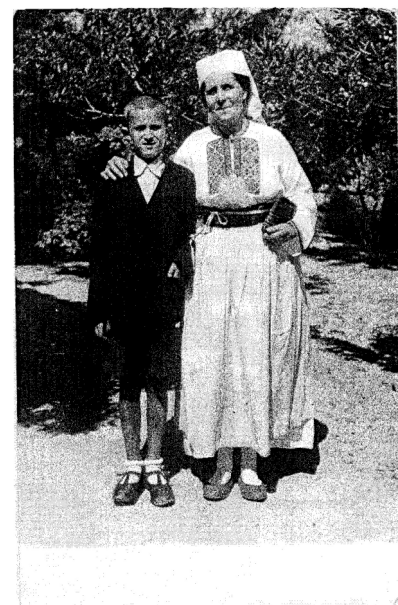
Razgovor s gospodarom Paskom Veselićem, rođenim 13.5.1940. u Pridvorju koji je zapisala njegova kćer Marijana.

Kako je bilo kao 11-godišnjaku ostaviti Konavle?

Moj otac je bio Ivo, a mati Mare Veselić rođ. Obad. U Dubrovnik sam otišao kao jedanaestogodišnjak. Šest mjeseci sam boravio kod jezuita (isusovaca) u sjemeništu. Zakonom ondašnje države sjemenište je zatvoreno za maloljetnike. Smjestio sam se

kod obitelji Cetinić u Dubrovniku. U toj obitelji boravio sam 7 godina. Gospodin Andrija , gospođa Marija i tri sina Srećko, Vijeko i Miro te kćer Marija bili su dio obitelji.

Pohađao sam školu na Pločama, osmoljetku i položio malu maturu. Nakon položene male mature otišao sam na zanat u „Mehaniku“-bravarski zanat. Za vrijeme školovanja rijetko sam odlazio u Konavle i Pridvorje zbog slabe prometne povezanosti. U Dubrovniku nije bilo djece iz Konavala, odnosno vrlo malo (5-6 učenika). Pošto sam bio živo dijete, bio sam uskraćen za slobodu, polja, livade... Nakon završenog zanata vratio sam se doma, jer su roditelji i tetka bili sami. Brat Niko otišao je u vojsku, brat Ivo bio je na školovanju kao i sestra Stane.

Konavoski đir

To mi je bila najljepša godina u životu. Imao sam slobodu, ples, zabavu, upoznao sam rodbinu. Bilo je puno mladosti! (opaska urednice, to je istaknuto u zapisima kćeri Marijane).

Nakon godine, najljepše u životu, otišao sam u vojsku, tadašnju JNA. Bio sam u Slavonskom Brodu i Banja Luci pune dvije godine.

Nakon vojske otišao sam u Zagreb, radi boljih materijalnih uvjeta. Plaća je bila veća nego u Konavlima.

U Zagrebu sam od Konavljana znao Pera Popjevala i Niku Veselić. Lijepo su me prihvatili. Znao sam raditi i bio sam dobar majstor. Vrlo brzo sam napredovao. Prvo sam radio u „Metaloradu“, punih 10. godina. Nakon toga sam osnovao svoju firmu. Bio sam tražen kao majstor umjetnik. Radio sam umjetničku bravariju u crkvi sv. Blaža, crkvi Gospe Lurdske, samostanu sestara milosrdnica sv.

Vinka Paulskog

Dalje sam se razvijao, te izrađivao i pekarske peći. Poslovao sam u cijeloj bivšoj državi, od Makedonije, Slovenije, Vojvodine....

Živio sam na Ksaveru s još četvoricom mladića, odnosno bio sam podstanar.

Osjećao sam nostalgiju, no nisam se mogao vratiti. Nostalgija me motivirala na izgradnju kuće u Konavlima. Kuću sam započeo raditi 1979.godine.

Oženio sam se 1956.godine u Zagrebu. U braku sa suprugom Mašom dobio sam troje djece, sina Ivicu (1965.), kćeri Marijanu (1967.) i Anitu (1972.).

Redovito sam išao u Konavle s obitelji. Djeca su od malih nogu boravili preko ljeta kod đeda i babe.

Kao urednica zahvaljujem gosparu Pasku i želimo mu svako dobro. Do skorog viđenja u našim Konavlima!

Fideikomisu u Konavlima

U fideikomisu, oporučitelj je nasljedstvo ostavljao najstarijem sinu. Od samog početka, fideikomis se značajno razlikovao od građanskog prava (legatum) u najmanje dva glavna pitanja: legat je nastao samo riječima strogo definiranim *ius civile*, a naplaćivao se samo od nasljednika (*heredes*).

Povijest fideikomisa

Fideicommissum hereditatis od posebne je važnosti za Rimljane. Ne samo zato što su zahvaljujući njemu mnogi zakoni odmah preneseni, a predmet univerzalne *fideicommissi* imao neusporedivo veću ekonomsku vrijednost.

U *fideicommissum hereditatis*, oporučitelj je tražio oslobađanje cijelog nasljedstva, odnosno prijenos *corpora hereditaria*, dugova i nasljednih potraživanja. Ponekad se događalo da je njegova želja bila samo za dio njih, ili da je naznačio nekoliko vjernih povjerenika koji su samo zajedno dobili cijelo nasljedstvo. Oporučitelj je svoje dionice izrazio u djeliću, odnosno apstraktno, što je još više pokazalo da je njegova stvarna želja bila imenovati - univerzalnom *fideicommissom* - svog nasljednika pod općim naslovom. [...]

Fideicommissum hereditatis pokrenuo je djelovanje za vrijeme vladavine Oktavijana Augusta, tj. u osvit klasične ere rimskog prava.

U svom opadanju - vjerojatno tijekom vladavine cara Gordijana III. - funkcija *fideicommissary* pretora je ukinuta, što je rezultiralo nestankom temelja za proceduralnu odvojenost postupka za *fideicomis*. U postklasičnom pravu bilo je sve veće približavanje *fideicomisa* i *legata*. Na kraju ih je Justinijan izjednačio. [...]

Analiza izvora iz doba Dubrovačke Republike učvršćuje uvjerenje da u to vrijeme nije postojala zakonska sankcija koja bi omogućila da se osobi kojoj je nametnuta ispuni *fideicomis*.

I U KONAFLIMA FIDEIKOMIS

Naknadno se može reći da je nedostatak tužbe u sudu Cavtat protiv *fideikomisa*, tj. Pravnog okvira za nju, otežao definiranje njezine prirode. Ipak, dvije bitne značajke naslijeđa povjerenja tada su bile jasno vidljive.

Prvo, *fideikomis* je nastao kao rezultat zahtjeva koji je oporučitelj uputio osobi koja je dobila nešto od nasljedstva. Izvorno, domaćin nasljeđuje sve i raspolaže cijelim imanjem, bez nekog pravnog djelovanja. Svi drugi zahtjevi upućeni izvan ovog oblika prouzročili su samo moralnu obvezu od tražene osobe.

Drugo, sigurnost ostaviteljevog zahtjeva u potpunosti se temeljila na *fidesu*. Kao što je već mnogo puta spomenuto, snagu ove moralne obveze ne treba precjenjivati, osobito u prvom stoljeću prije Krista, iz kojega potječu analizirani nezakoniti izvori. Stoga su oporučitelji pokušali osigurati izvršenje *fideikomisa* tražeći za njih dodatne sankcije u obliku društvenog pritiska ili tražeći od nasljednika odgovarajuću prisegu.

Fideikomis se održao skoro do 21. stoljeća jer su Konavle povijesno i društveno imale velike famije koje su bile organizirane, podjelom uloga koje je provodio domaćin.

Ines Obad 7.a

Konavoski đir

Božur Lasić u sjećanju Konavljana

- intervju s pedagoginjom

Moja mama Kate Veselić je pričala da je u selu Dunavama živjela legenda o Božuru Lasiću. On se odmeo (pošao) u hajduke jer je bio jak i nije se nikoga bojao. Kad su Turci napali Dunave, priča se da je Božur Lasić sabljom usmrtio 30 Turaka.

U hajduke je pošao kako povjesničar Stijepo Obad piše u radu "Konavle od pada Dubrovačke Republike do kraja Prvog svjetskog rata" (Citiram sa stranice 69.): "Prirodni priraštaj stanovništva donio je nove probleme. Naime višak seoske radne snage nije mogao naći zaradu u Dubrovniku, zbog nerazvijene gradske privrede. Pojedini domovi postali su pretijesni, te drugo nije preostalo nego da se podignu ili prošire mimo volje vlasnika u Dubrovniku. U takvoj situaciji našla se strara konavoska obitelj Lasića, iz sela Dunava., koja se spominje još u sedamnaestom stoljeću, a vjerojatno i radije.

Lasići su bili u kmetskom odnosno s vlasteoskom kućom Pucića u Dubrovniku, u Konavlima poznati pod nadimkom "Škatići". Braća Lasići se dogovore da podignu kuću na kat, ali tome se suprostavi vlasnik Marko Pucić, jer je morao plaćati povećanu kućarinu. Povelala se sudska parnica u Cavtatu, ali u međuvremenu Božo Božur Lasić odluči ubiti gospodara u njegovu dvorcu u Gružu i, u uvjerenju da je uspio, vrati se u Konavle, te sa skupinom istomišljenika iz Dunava, Marcina i Vataja posječe lozu i masline na gospodarevim imanjima i prelije vino i ulje u njegovu "stranju", što je nanijelo veliku štetu dubrovačkom gospodarstvu.

Austrijske vlasti provele su istragu, ali je Božur uspio pobjeći...."

Prije nekih sedamdeset godina, moj djed Luko Birimiša, zvani Amerikan i Čuko, bio je krizmani kum jednom od Lasića.

Kako je Biskup krizmao, došao je do njih i pitao djeda: "Je li od junaka?"

Djed odgovori: "Jes, svi mahom junaci."

Ines Obad, 7. a

Konavoske poslovice

Poslovice su kratke izreke koje imaju preneseno značenje.

Nastale su iz iskustva naših starih. Njima se životna mudrost, odnosno životno iskustvo zajednice prenosilo s koljena na koljeno. Smatramo je prvom usmenom književnošću. U Konavlima poslovice ima pregršt. Dijele se na odgojne, poljoprivredne, o međuljudskim odnosima, kalendarske i trice. Trice su u Konavlima bile najčešće. Predavanje u Zavičajnom muzeju Konavala održala je dr.sc. Petra Brailo 30.9.2021. u 18. sati, a mi smo napisali kratki osvrt.

15.08. od Velike Gospe do Male Gospe
Trice
Veseliće konavoskog najmilijeg blagdana navještava se s polja godine bojeći vijenice u tricama. Trice su vremenski period od tri tjedna koji počinje i završava s nekim od svetaca. Brojanje otpočnje na Veliku Gospu, a završava na sam Božić. Trice kao odbojavanje do Božića bile su i orijentir za izvedbu određenih poljoprivrednih radova. Od Velike Gospe do Male Gospe radi se kupus i repa, a ovisno da li se posadi bliže jednoj ili drugoj Gospi čit će se još uvijek u Konavlima:
„Velika Gospa velika glava, Mala Gospa mala glava.“
Najbolje od uroda ostavit će se za Božić. Od Male Gospe do Mišov dana trga se loza dijim, čije se problemom sukom napraviti varenik za maslinu, a varenik će se nadrobijati i blagoslovljati badnjak. Od Mišov dana do Lučin dana posijati će se sivo žito. Od Lučin dana do Mratnij dana posadit će se sočiva, bob i bobica. Bit će to još svakakvih poljoprivrednih radnji. Reći će se za kupus rakšan.

08.09. od Male Gospe do Mišov dana
Trice
U njihovom bliskojstvu bilo je u Konavlima još Božić. Svi sveti, prvi Božić, oko kojega bi se za Mišov dan iz grada donijeli, ko se mogao dakako, čine do mori, maleni kolačići. U nekima se čine. Mratnij dan je bio prvi Božić, ne bi li taj pravi Božić što prije došao. Do Nijoj dana gledat će se završiti sa skupljanjem maslina da ostane više vremena za spravi Božić. To je vrijeme za klanje i spravljanje mesa za cijelu godinu: bedve, kobasica, kaljadrine, glave i ostaloga od čega će najbolje opet završiti na trpzi o festama Božića. Bravi bi se klani do prvih dana prosinca pa se prosveto. Nijoj priki odnosio samo na to meso. Nakon brava dalje bi na red svijre, a posljednja uobičajena Božića. Kako su nikotinški božićni običaji mladi u Konavlima. Nijoj dan će se najviše parviti kao stavlje vezano za brojne kuće u kojima se svetač slavi kao krsna ime.

29.09. od Mišov dana do Lučin dana
Trice
„O Mišovu u docu, o Božiću u loncu.“

Kalendar

18.10. od Lučin dana do Mratnij dana
Trice
Sveta Kate kokošica, mjesec dana do Božića. Sveta Luce devaerica, dvanaest dana do Božića.
Do sv. Kate trebalo je privoditi kraju pripremanje robe, sve se već zasnivalo i ostalo, vezovi su se spravili i ostalo bi jedino onima koji nisu stigli.
Pitat će te durdevi dani da su ti bile mratnije noci.
Ni sveta Kate, ni sveta Luce ne slave se kao krsna imena, nisu trice ali su brojalice. Na te dane pohodite se kuće gdje su stavljenice i četita se, ali ipak sa manje časti nego kako se časti na krsno ime. Dok nas je Kate ugrajala prikliama, sveta Luce će nas ugrajati kalendarska koje su se pjevale pred kućama u kojoj je bila koja Luce. Po selu se bilo s upaljenom Luči, jer je po starom kalendaru taj dan bio najkraći dan u godini.
11.11. od Mratnij dana do Nikojev dana
Trice
Luce, Luce otvori nam skute, presvijeti nam pute da dočekamo porođenje, sin nam došo na spasenje...
Luce bi vajalo tratat kalendare, a ako ne bi izšla tratat pogrdno bi se pjevalo, kako to i pristoi kalendarima.
06.12. od Nikojev dana do Božića
Trice
„Luce guče...“
Luce i skuti bili bi puni oraha, kantonjate i ostalog slatkog iz kuće, a krsni već puni mesa koje se suši za nadolazeću godinu.

Konavoski bisari

„Matija reže, Matija trga.“- Uoči Sv. Matije 24. veljače reže se loza, a uoči Sv. Matije koji je 21. rujna, bere se grožđe.

„Kuda prođe Marko, tuda žito kratko.“- Krajem travnja (25. travnja, Sv. Marko) polja se blagoslivljaju i tada je žito kratko.

„Kad daždi ljulja, nema ulja.“- Konavljani nikako nisu voljeli kišu u srpnju jer nije dobra za masline (maslinovo ulje).

„O Mijovu u docu, o božiću u loncu.“- Kupus raštan sadi se krajem rujna (29. rujna, Mijov dan) kako bi se mogao jesti krajem prosinca.

U konavoskim poslovicama glavni motivi su: vol, koza, kokoš, tele, koza, ovca, krava... Konavle većinom imaju poslovice povezane s poljoprivredom, a za razliku o Konavala, Vis ima povezane s morem, što jasno pokazuje s čime se bavilo stanovništvo u prošlosti.

„Kad se love sardele, i mravi su siti.“
„Bura je otrov mora i kraja“

Sličnosti – Vis, Imotski i Konavle

Dr.sc. Petra usporedila je konavoske poslovice s drugim krajevima. Prvo ćemo razmotriti sličnosti i razlike Konavle - Vis.

VIS: Kakvu ribu posoliš, takvu ćeš i jesti.
KONAVLE: Kako siješ, tako ćeš i žeti.

VIS: Bolje biti najgorem mužu žena negoli najboljem bratu sestra.
KONAVLE: Bolje biti žena najgorega muža nego sestra najboljega brata.

Za razliku od Visa gdje su poslovice povezane s morem, ili Konavala gdje je poljoprivreda bila svima zanimacija tada, Imotski je povezan sa stočarstvom, vukovima, ovcama, snijegom i slično.

„Ako vuci zavijaju, zima će biti ljuta.“
„Nijednu zimu nisu vuci izjeli.“

Imotski i Konavle

IMOTSKI: Sveti Niko k ognju sinko.
KONAVLE: Sveta Kate, k ognju gnjate.
IMOTSKI: Di laž ruča, tu ne večera.
KONAVLE: Će laž ruča, tu ne večera.

Univerzalnost poslovice bave se istim temama, ali svaka je napisana na svoj način i s motivima iz svoje regije. Mnoge se poslovice dan danas koriste iako s društvenim promjenama veliki broj poslovice gubi svoj smisao. Kako „ ne vaja ni začina pro načina“, kao i na predavanju, završit ću ovaj sastav porukom naših predaka i također jednom od meni milijih poslovice:

Veselo srce kuđeju prede!

Petra Knežević, 7.b

Konavoski govor

Priče o' starijih Konavjana i Konavoka rođenijeh u svrhu od 19. i početak od 20. vijeka, snimjeno od 1979. do 1981.

Izvor: Zorka Kašić, Govor Konavala

Sve sam sâm naučijo. Niđe nijesam na zanat išo. Bijo sam samauk. Evo bačava ođe što sam i' načinijo...

... Pa doma ajde tada kroz vinograde. I ogladni na moru i ožedni, pa ajde u smokve, u grožđe, u čije bilo, pronto ti je bilo. Nećeš ubrat da nosiš, ubereš u ruku i ideš. Ne bi ti niko zabranijo to. Još bi ti ubro, pa bi reko: evo, ja ubro pa idem. Oni reču: ajte, ajte.

... ođe svak prilično žive, ođe su judi vinogradari i vrtlari. Ođe se snaodi na svaki razni način, pa svak ima dinar... Ne fali nikomu jestit, pa ako mu ne fali jestit, odma je dobro.

Maslina vam je bilo prije u stara vremena dosta. Sve su na brodove krcali to uje. Bile su i smokava, i grožđa, i povrća dosta. Što go' vidite ovo maslina i ovo ovudar što radimo to je sve osve bila loza i smokva i maslina. A sa' va' se to napuštilo, sa' vam o' tega nema više ništa, jope' šuma raste...

... prije vam je bilo sve živa Konavoka i Konavjanin, nije bilo nikoga u ovom drugom robu nego sve ono konavosko. Danas se promijenilo sve. Ne poznaš čojeka ni žensko, ni okle je, ni što je, ili je iz Grada ili je odovle i' sela. Ista roba, isto sve.

Ima šume, kako nema. Ima borova, jasenovine, planike, česvine, vresovine, dubovine... Ima zečeva, lisica, kunica, raznoga tičenja. I divje svinje su nam došle, što nika' nijesu bile. Riju zemju, jedu krtolu...

Vazda smo primali, vazda veselo, ot kad nam je podumijenta i prađedovsko ime i kuća... Zašto ne bi učinijo dobra? Primi putnika i malo gladnomu da', ako je sirota gladan i žedan, to su ti đela velika, ne vaja bit nesretan... Pa onda makar ako nigda ništa ne moreš, lijepu riječ govori, to je zlato suvo.

U moju mnados sasvijem malo je bilo (grožđa). Najprvo se sadilo ono pručje što bi se obrezalo. Potje ka' je došla neka žiložder boles, naredilo se da se sadi divja loza, amerikanica nekakva. O' tad se više sadi vazda.

Potrgaj, pa izmeči nogama bosijem, pa ga uspi u jednu bačvu. Stani po 3, 4 dana, po 5, pa ga tadarke otoči i uli u bačvu... Ka' bi se istočilo ono vino, oni drop bi se pozbijo malo da se ne bi uskišeljio.

Pravile su se gustijerne. Bila je neka crvena zemja i ovi klak, što se činu klačine... Pitau mene (dvojica) ima li đegoj, vele, ođe voda da bi se napili. Ja im veju da ima amo naprijed... To je najstarija, kažem ti, ođe u selu. Eno je još tu. Đegoć u nju stavimo ribu neku, jeguja što se zove.

Svaka izreda žena je nosila na leđima. Još nešto, muški jašu na konjima, a žene nosu breme za konjima. Jes, oči mi, i u mene mati. Čaća jaši na konju, a mati za njim nosi breme drva...

Bila sam i na pašu, i domačica, i radila, i kopala, žela, i svašta. Prije smo sijali dosta šenicu, raž, ječam i jarik. Sat po malo sijemo ječam i jarik, to je jaro žito, a boje je... To sve da imaš za doma.

Ima svak ovaca, i koza i ovaca, ma boje su one prije bile... Mi sve (mlijeko) izmiješamo i ot krave i ovče i kože. Tadar ti je fini sir.

Ines Obad, 7.a

Ukrop

Hrana za težake, pastire i žene kad ponestane mesa i kupusa

Kako bismo dobili ukrop, prvo moramo napraviti zelenu menestru. Za zelenu menestru nam treba velika teća u koju se stavi vruća voda, a u vruću vodu se stavi meso. Meso se kuha oko 3 ure, nakon kuhanja meso se stavlja u novu teću, a u staroj teći se nastavlja kuhati. Prvo se stavlja kupus raštan, a u novije doba glavati kupus i verza, i malo krtole. To se kuha oko 1 ure. Kada se to skuha, na vrh se stavi meso i tada je spremno za kušanje. Zelena menestra jela bi se za večeru. Sljedećeg dana (ujutro) juha od zelene menestre davala se pastirima. U tu juhu zvanu UKROP stavlja se kruh i pastiri bi nakon tog jela bili siti i spremni za rad. Osim pastira ukrop su jela i žene zbog toga što bi muškarci pojeli sve meso i zeleno, kako bi mogli trapiti ili rečeno hrvatski, vaditi kamen iz škrapa sa zemljom da polje postane plodno. Ženama bi ostavili juhu i u to bi stavile kruha i tako su se žene hranile. Čak nisu bile ni za istim stolom. Neka od jela u Konavlima bila su: sočiva (slanić, leća, bob, bobica, modula...), kupus pod ulje sa slanim sardelama, mahune, grah... Za svečane dane jela se lešada i pečenje. Jedan od glavnih slastica bio je padišpanj koji i dan danas rade ruke naših Konavoka. Pića koja su se pila su rakija, vino i bevanda (vino pomiješano s vodom). Teško se živjelo od zemlje, ali zdravo i blagoslovljeno. Danas smo onečistili i njive i voće i povrće raznim pesticidima. Koliko dugo će zemlja trpjeti naše iskorištavanje? Ne znam, ali dugoročno gledano zdrave hrane bit će sve manje.

Paula Nina Kukuljica, 7.a

Državno natjecanje iz njemačkog jezika

Nakon 4 godine učenja njemačkog jezika, pošao sam na natjecanje.

Hvatala me trema, naravno. Hoću li dobro napisati? Hoću li biti lošiji od prolaznog broja bodova? Ipak, znao sam njemački i izvan školskog okvira zbog društvenih medija i televizije, pa sam se nadao dobrim rezultatom. I tako je i bilo. Dobio sam jako visok broj bodova na školskom natjecanju. Tada je već slijedilo županijsko natjecanje, a toga sam se bojao. Županijsko je bilo znatno teže. Inače bi se županijsko i državno natjecanje, trebalo odvijati u Gradu ili Zagrebu, ali ta godina je bila komplicirana, ako niste primijetili, zbog COVID-a. Bilo je slušanje s razumijevanjem, gramatika, vokabular! Ali, i to je nekako glatko prošlo. Iskreno, bilo bi mi teže da nisam bio u svojoj školi jer sam bio nekako opušten na „svom teritoriju“. Uglavnom, bio sam 2. u Županiji!

Državno natjecanje! Strašno! Zadatci su mi bili: 1. Napisati esej na njemačkom jeziku o nekoj temi koju sam već zaboravio:), 2. Napisati jedno slušanje s razumijevanjem 3. Usmeno odgovaranje na video-poziv, a teme su bile: moje mišljenje o markiranoj odjeći i opisivanje neke dječje slike.

1.) ESEJ: Za to me, naravno, hvatala trema. Prvi put pišem pravi esej i to još na njemačkom jeziku! Pisao sam ga u knjižnici, u tišini. Samo ja, knjižničarka i ona vrećica bombona koju mi je ponudila. I dobro prođe esej, i budem među boljima. Nakon toga je slijedilo 2.) ČITANJE S RAZUMIJEVANJEM što je bio najlakši dio cijelog natjecanja. To sam pisao u ravnateljčinom uredu, pokraj jedne moje uokvirene slike, za onim dugačkim stolom i najboljim kompjuterom u školi, i na najudobnijoj stolici u školi. Taj komod u toj praznoj prostoriji umirio me pa sam i to napisao dobro. Ali tad je došlo 3.) USMENO ODGOVARANJE, koje mi, recimo, nije baš najbolje išlo. Za to sam također bio u ravnateljčinom uredu. Uхватила me trema jednostavno. Nisam znao riječi izgovoriti bez ikakvog mucanja i to je pokazalo tu nesigurnost koju nisam smio pokazati. Kasnije nakon tog razgovora slijedilo je opisivanje slike, a slika je prikazivala 3 crvena vanzemaljca koja žive na Marsu i jednog dječaka koji je sletio na Mars, ostatak moje grupe dobio je nekakve poučne slike s nekakvom poukom i porukom iza sebe. Ali dobro. I to je prošlo srećom. Nekoliko dana nakon natjecanja stigoše rezultati, pa sam saznao da sam bio 10. najbolji u državi! Veliko postignuće!

A nakon rezultata, bili su svi natjecatelji, njihovi mentori i organizatori natjecanja pozvani na jednu zahvalnu ceremoniju preko video poziva. Tu sam crkavao od smijeha! Nastupala su neka djeca iz vrtića koja pjevaju dječje njemačke pjesme što je, u isto vrijeme, i slatko i smiješno i užasno i jadro zvučalo. Kasnije su prisilili neku djevojku da pjeva neku poznatu njemačku pjesmu, a vidjelo se po faci te djevojke da joj se to ne da, da joj je neugodno i da ne želi pjevati pred 4 tisuće ljudi! I to još sama! Suosjećam s njom :) . Bilo je još nastupa, ali ta 2 su mi bila najdraža!

Kao nagradu sam dobio 1 bod za upis u srednju i rječnik što mi ga je razrednik poklonio.

Ipak mi je sve u svemu drago što sam bio na natjecanju jer danas-sutra mogu dobiti nekakvu stipendiju i mogu pričati o svom iskustvu. Još jedanput zahvaljujem dragoj mentorici Andreji za sve one primjere natjecanja, za sva ona vježbanja zajedno i za sve one smiješne trenutke tokom natjecanja, također zahvaljujem knjižničarki Jeleni za one bombone i ravnateljici Zdenki za njezinom ured, a pogotovo njezinoj stolici ;)

Državno natjecanje

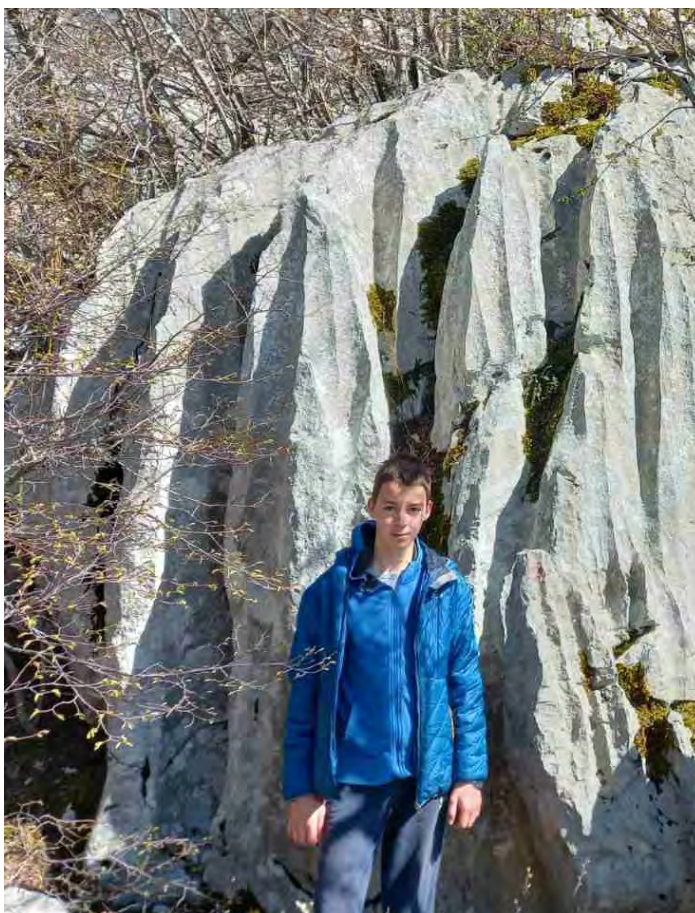
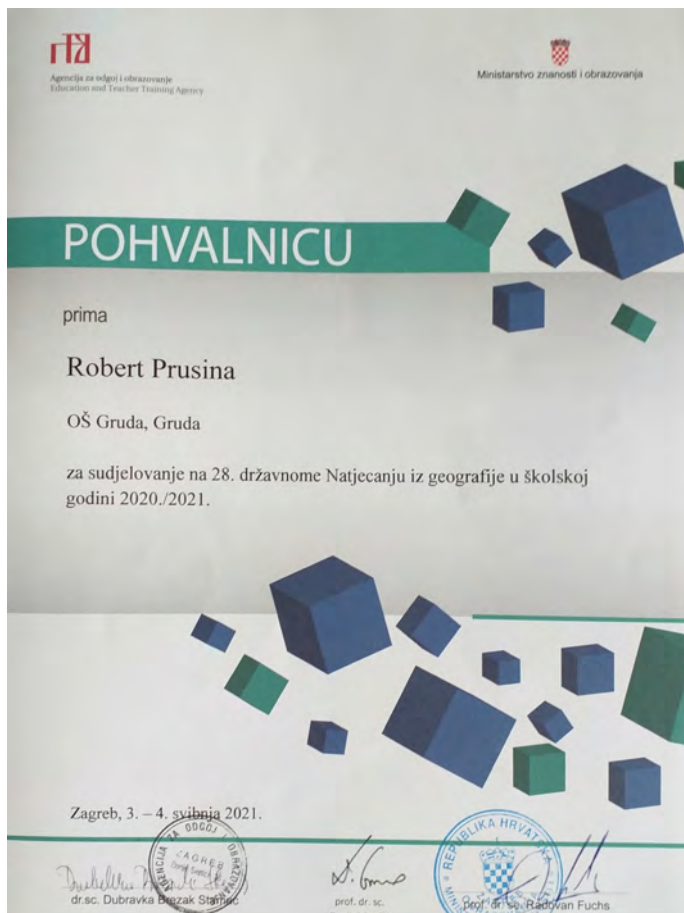
Državno natjecanje iz geografije 2021.

Državno natjecanje iz Geografije se u prošloj školskoj godini održalo 3. i 4. svibnja. Na njemu je, u kategoriji 7. razreda, sudjelovao učenik naše škole, Robert Prusina pod mentorstvom Helene Karlič Mujo te je osvojio 13. mjesto. Inače, Robert je redovito sudjelovao na školskim i županijskim natjecanjima iz Geografije od 5. razreda pa mu nije bio stran tip pitanja i zadataka koji se pojavljuju u takvim natjecanjima.

S obzirom na epidemiološku situaciju, to je bila prva godina da se natjecanje održava online, što je za sve natjecatelje bilo novo i izazovno. Bez obzira na nov način testiranja geografskih znanja i vještina te tehničke poteškoće s kojima su se natjecatelji susreli, Robert se jako dobro snašao u novonastalim okolnostima.

Iako je natjecanje održano online, učenici su oba dana natjecanja rješavali ispite iz matičnih škola. Prvi dan je bio predviđen za istraživački rad čija izrada je trajala tri sata. Učenici su dobili različite tekstove i tablice iz kojih je trebalo izvući najbitnije podatke, izraditi grafikone, izračunavati statistiku te pisati analize i zaključke. Drugi dan natjecanja je bio predviđen za ispit koji se pisao sat vremena. Robertova ljubav prema geografiji, redovit i temeljit rad te iznimna smirenost i koncentracija prilikom rješavanja zadataka rezultirali su ovim velikim uspjehom na koji je ponosna cijela škola.

Mentorica Helena Karlič Mujo

Naši najdraži učenici

Dragi naši učenici,

rado izlažemo radove učenika djelomične integracije. Učenici su vrlo kreativni, vlada topla emocionalna klima, smirenost, opuštenost, ali i marljiv, strukturiran rad i odgovorna radna atmosfera, pod vodstvom karizmatičnog edukatora rehabilitatora prof. Nikoline Njirić i velikog, svestranog zalaganja naših pomoćnica u nastavi Marijete Bendiš, Kristine Obad, Maje Kresić, Mateje Mihatović i Anite Dujmović Matijašević.

Kada uđete u njihove prostorije, vidite koliko su uporni u savladavanju nastavnog gradiva i koliko žele ići naprijed. Socijalizacija im je omogućena i u matičnom razredu.

Svi vas podržavamo i zahvaljujemo na vašoj toplini i ljubavi.

Pedagoginja Ana Veselić

RIJEČ NAŠE POMOĆNICE U NASTAVI KRISTINE OBAD

U našoj školi OŠ Gruda postoji odjel djelomične integracije. U tom odjelu se nalazi 5 učenika. Učenici savladavaju školski plan i program uz stručnu učiteljicu Nikolinu Njirić i pomoćnike u nastavi.

U samom razredu vlada jedna topla, radna atmosfera u kojoj učenici osim što savladavaju nastavno gradivo, rado pokazuju svoju kreativnost u likovnom i praktičnom radu.

Svakom njihovom radu i uspjehu radujemo se i želimo im sve najbolje u daljnjem školovanju.

Dani jabuka

Kako pripremiti ukusan školski štrudelu 2. A?

Za Dan jabuka koji obilježavamo 20. listopada potrebno je ubrati ukusne, mirisne, domaće jabuke.

Donijeti ih u školu. Dio jabuka narezati i pojesti, a dio oguliti i nagražati na ribež.

Vještim rukama i čekićem istući orahe na drvenom trupcu, očistiti ih od tvrdih dijelova, isjeckati ih nožićem.

Pripremiti tijesto (kore) za štrudel, malo šećera i cimeta (kanjelu). Kore razmotati.

Odvojiti dvije kore i na njih ravnomjerno posložiti izgratane jabuke, malo šećera, cimet i sjeckane orahe.

Zarolati vještim rukama i staviti u pripremljen lim za pečenje. Tako zarolati 5 štruca.

Staviti peći u pećnicu na 180° C.

Peći 30 minuta. Još mlaki štrudel izrezati, posuti šećerom u prahu i poslužiti.

Uživati u okusima i mirisima školskog štrudela.

Recikliranje

Recikliranje (engl. recycle = krug) ili uporaba je odvajanje materijala iz otpada koji se mogu ponovno upotrijebiti, preraditi ili od njih napraviti novi proizvodi. Reciklira se sve što se može na bilo kakav način ponovno upotrijebiti, a da se ne baci u miješani komunalni otpad.

Načini recikliranja

Reciklirati možemo na mnoge načine. Kad neki predmet izgubi svoju prvotnu namjenu, umjesto da ga bacimo, možemo od njega izraditi neki drugi predmet potreban za svakodnevni život. Primjerice, kad iskoristimo neku staklenku, kako ju ne bismo bacili, možemo od nje napraviti spremnik za bojice ili u nju skupljati neke stvarčice. Isto tako, kad iskoristimo sadržaj plastične čaše, ne treba je baciti jer se može na razne načine ponovno upotrijebiti: možemo u nju posaditi neku biljku, pohraniti hranu u hladnjaku, napraviti dekoracije itd.

Od starih plastičnih boca možemo načiniti hranilice za ptice ili za kućne ljubimce. Stari papir se može kaširati i tako izraditi skulpture i razne druge ukrase. Papir kojemu je jedna strana ostala neispisana, možemo koristiti za pisanje bilješki, probnih sastavaka ili crteža, vježbanje zadataka...

Također je i poklanjanje i nasljeđivanje odjeće vrsta recikliranja. Biorazgradivi otpad, kao što su ostaci hrane, lišće, trava i sl., možemo reciklirati na način da ih negdje bacimo i čekamo da istrunu, a kad istrunu, imamo lijepu i hranjivu zemlju.

Ako otpad ne možemo ili ne želimo ponovno upotrijebiti kod kuće, sve što se može reciklirati, trebamo reciklirati, a ne baciti u miješani otpad. Od ukupnog otpada čak je 90 % reciklirano. Uporabljive materijale prvo sakupljamo doma i onda ih bacamo u spremnike predviđene za određeni reciklirani materijal ili ih odnesemo u reciklažno dvorište.

Papir: papir, novine, kataloge, bilježnice, uredske tiskovine, papirnate vrećice (koje nisu

masne ili prljave), mape, kartonsku ambalažu (bez ljepljive trake, plastike ili stiropora), ljepenku i dr. bacamo u **plave kontejnere** za papir. Najčešće oznake na papirnatog ambalaži su simboli s brojevima 20 (ljepenka), 21 (novinski papir), 22 (uredski papir) i 23 (karton) unutar tzv. Mobiusove petlje.

Staklo: staklenke, staklene boce i ostalu staklenu ambalažu odlažemo u **zelene kontejnere za staklo**. Proizvodi od stakla označeni su brojevima: 70 (bezbojno staklo), 71 (zeleno staklo) i 72 (smeđe staklo).

Tekstil: odjeću, ručnike, posteljinu, zavjese, šešire i kape, torbe i krpene igračke i ostale tekstilne proizvode odlažemo u spremnike za tekstil koji su najčešće **smeđe ili katkad narančaste boje**. Najraširenija oznaka za tekstilni materijal je broj 60 (pamuk).

Biootpad: ostatke od hrane, travu, lišće, piljevinu, granje i drugi vrtni otpad oni koji imaju vrt, mogu baciti na neku hrpu, a kad se to razgradi, dobije se dobra zemlja kojom možemo pognojiti biljke. Oni koji nemaju tu mogućnost, za sada u Konavlima biootpad bacaju u miješani komunalni otpad, dok se u nekim dijelovima Hrvatske on odvaja.

Metal: konzerve i limenke, aluminijska folija, sitni industrijski metalni otpad, metalni poklopci i čepovi, aluminijske tube, što sve čini metalni otpad, u nekim se sredinama odvaja u **spremnike sive boje**, a u nekima zajedno s plastikom u žute spremnike. Na metalnoj ambalaži najzastupljeniji su brojevi 40 (željezo) i 41 (aluminij).

Plastika: proizvode od raznih vrsta plastike bacamo u **žute spremnike**.

Proizvodi od plastike označeni su brojevima od 1 do 7:

1. PET ili PETE

Proizvodi od PET plastike pripadaju među najčešće korištenu plastiku u širokoj potrošnji, a prije svega su to bočice. Ako ih se upotrebljava više puta, povećava se rizik od razvoja bakterija.

2. HDP ili HDPE

Ovo je vrsta krute plastike koja služi kao ambalaža za deterdžente, ulje ili mlijeko, a od nje se izrađuju i neke igračke i dio plastičnih vrećica. Sigurnija je za upotrebu jer ne ispušta gotovo nikakve kemikalije.

3. PVC ili 3V

S PVC ambalažom trebamo biti vrlo oprezni jer sadrži ftalate, otrovne kemikalije koje su opasne za zdravlje. Ova vrsta plastike još je uvijek vrlo prisutna, na primjer u: ambalaži za kozmetiku i lijekove, igračkama, nekim vrstama namještaja, prozirnim celofanima, mjehurastoj ambalaži, bocama od ulja, pakiranjima za baterije, prozorskim okvirima itd.

4. LDPE

Plastične vrećice se najčešće prave od ove vrste plastike. Smatra se bezopasnom jer ne ispušta nikakve kemikalije, ali se ipak od nje ne mogu proizvoditi boce.

5. PP

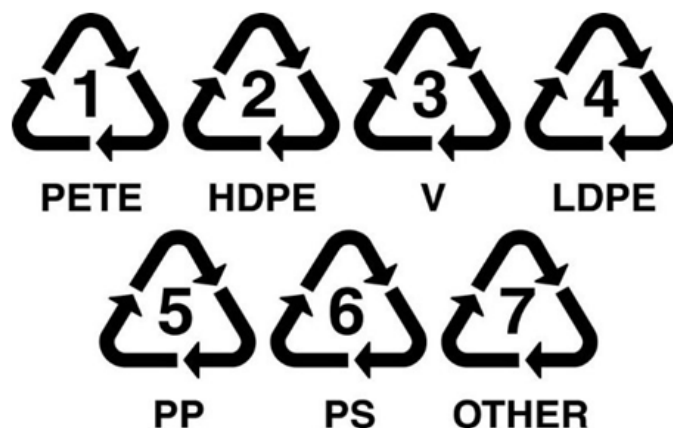
Ovo je bijelo obojana ili poluprozirna plastika od koje se izrađuju čaše za jogurt i sirupe. PP plastika je relativno sigurna za upotrebu.

6. PS

Polistiren se najviše koristi u izradi pakiranja za hranu i piće, kutija za jaja i plastičnog pribora za jelo. Kada se ugrije, ispušta kancerogene tvari, zbog čega se ne smije koristiti dugotrajno. Od ove vrste plastike izrađen je i stiropor.

7. PC i sva druga plastika (O, OTHER)

PC je najopasnija vrsta plastike. Još uvijek se koristi za proizvodnju pakiranja za sportska pića i hranu. Unutar ove kategorije ne postoji standardizacija o njenom ponovnom korištenju i recikliranju. Kod ove vrste plastike postoji velika opasnost od curenja kemikalija u hranu ili piće, naročito ako je u izradi plastike korišten Bisfenol A.

Ambalažu s oznakama 1, 3, 6 i 7 treba izbjegavati, a još bismo bolji učinak na prirodu i zdravlje ostvarili kada bismo pokušali što je više moguće izbjegavati plastičnu ambalažu.

Višeslojna ambalaža, u kojoj se proizvodnji upotrebljavaju različite vrste materijala, teško se reciklira jer se ne može ručno rastaviti na sastavne materijale.

Riječ je o različitim kombinacijama papira ili kartona, stakla, plastike, bijelog lima i aluminijske. U svakodnevnom životu najprisutnija takva ambalaža je tetrapak, kombinacija papira i kartona s plastikom i aluminijem (broj 84). U Konavlima se tetrapak odlaže u žute spremnike.

Ostali otpad kao što su gume, staro željezo, stari namještaj, otpadna ulja, prozorska, automobilska i armirana stakla, staklenu vunu, žarulje, fluorescentne svjetiljke, porculanske i keramičke predmete, pernate jastuke, poplune i kožne torbe, građevinski otpad, električni i elektronički otpad te opasni otpad (baterije, akumulatori, lijekovi, otrovi) možemo odnijeti u reciklažno dvorište.

Konavle ima jedno reciklažno dvorište koje se nalazi u Popovićima. Čistoća i zelenilo Konavle d. o. o. nudi i mogućnost odlaganja otpada u mobilnom reciklažnom dvorištu koje prema najavljenom rasporedu bude po šest dana u većim konavoskim mjestima.

Simboli na ambalaži

Simbol na koji ćemo često naići, a koji prikazuje osobu koja odlaže otpad u spremnik, služi kao poticaj svima nama da bacamo otpatke u za to predviđena mjesta i na taj način brinemo o okolišu.

FSC (Forest Stewardship Council) Vijeće je za upravljanje šumama. Ovu kraticu nose proizvodi izrađeni od drva, ona znači da je proizvođač ekološki odgovoran i da brine za održivo gospodarenje šumskim resursima. Ako kupujemo proizvode s ovom oznakom, i mi pridonosimo odgovornom gospodarenju šumama i njihovom očuvanju.

Mobiusova petlja koja se sastoji od tri strelice usmjerene jedna prema drugoj u obliku trokuta univerzalni je simbol koji znači da se proizvod može reciklirati. Kada se unutar strelica nalazi broj, a ispod njih skraćenica kemijskog spoja od kojeg je ambalaža proizvedena, dobivamo simbol koji nam govori o kojoj vrsti otpada je riječ. Ako je unutar petlje samo broj, radi se o kombinaciji materijala. Značenje svih kratica i brojeva može se pronaći na internetu.

Robert Prusina, 8. a

Reportaža: Novi nogometni teren u Lužama

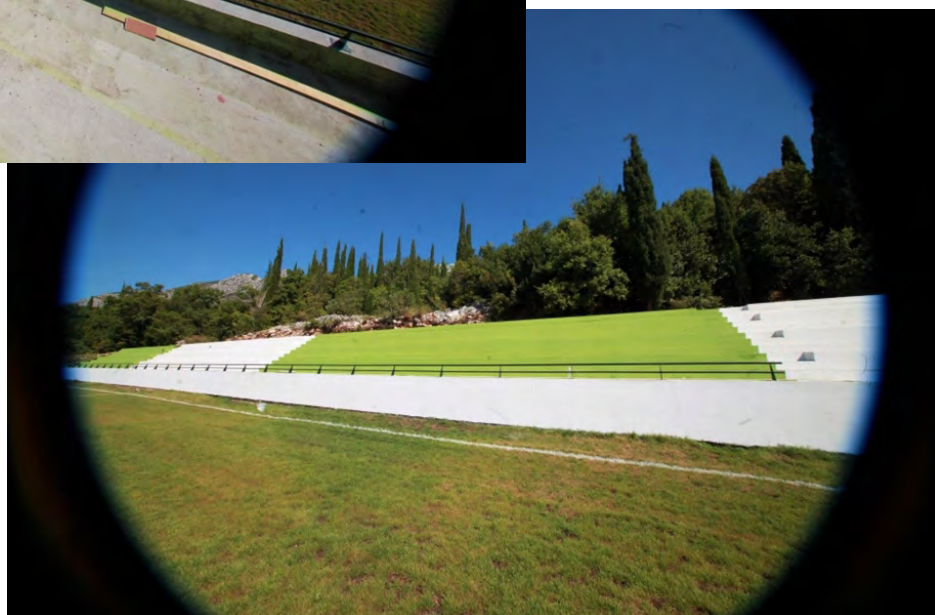
Radovi na uređenju nogometnog terena u Lužama u selu Dubravka započeli su 2007. godine. Postojeći teren bio je poprilično malen, započeto je zatim ponovno renoviranje, no zbog nedostatka novca, projekt je zaustavljen. Desetak godina teren u Lužama čekao je da radovi ponovno krenu. I dočeka. Entuzijasti okupljeni oko lokalnog nogometnog kluba, NK Sokola, zasukali su rukave i ujedinili se kako bi teren proširili i uredili.

Konačno, teren je u ljeto 2020. godine bio spreman za igru, a sređene su i tribine obojane u bijelo i zeleno, boje domaćeg kluba. Teren je službeno otvoren utakmicom domaćeg NK Sokola protiv NK Gusara iz Metkovića. Može se reći da je teren u Lužama dodatno ujedinio cijelu Dubravku i sela koja joj gravitiraju. Na Lužama je najveselije nedjeljom kada se navijači Sokola u velikom broju (znalo je biti i oko 400 navijača) okupe bodriti svoj klub koji igra u prvoj županijskoj ligi. Zbog epidemioloških mjera, ponekad se igralo pred praznim tribinama, no tada je bio organiziran prijenos online. Povremeno problem predstavljaju obilne kiše zbog kojih je teren ponekad natopljen vodom. No, to ne sprječava Sokolove igrače da redovito održavaju treninge u Lužama.

U listopadu 2020. na Lužama su službeno utakmicu igrali i mlađi uzrasti, tj. NA „Konavle“ protiv vršnjaka iz Župe dubrovačke. Ovim su terenom, osim onih koji treniraju nogomet, presretna i sva djeca iz Dubravke i okolnih sela koja su napokon dobila sigurno mjesto za igru i druženje.

Antonio Đuka, 5.b
Ivan Đano, 7.b

Zašto fotografija nije izumrla

Sjećanja bijela i crna izviruju iz starih albuma

Jednoga dana od svoje učiteljice dobila sam zadatak napisati intervju s nekom starijom osobom ili s članovima svoje obitelji kao što su baka i djed .

Tema moga intervjua bila je FOTOGRAFIJA.

Zanimalo me kako su se ,kada i gdje fotografirali ili lentravali (starodubrovačka riječ za fotografiju) naši stari i kako su te fotografije izgledale u to doba .

Ali ovo moje doba je doba Corona virusa kada nam je nažalost ograničen pristup jako starim osobama u svrhu da zaštitimo njihovo zdravlje, a moje prabake i pradjedovi nisu više među nama tako da sam morala intervjuirati svoje dvije bake.

One nisu jako puno stare, ali su dovoljno starije od mene da bi nam mogle ispričati kako je to bilo lentravati se nekad. Moje bake rođene su u Konavlima 50-tih godina prošlog stoljeća .
Moje prvo pitanje glasilo je :

1. Gdje ste se lentravali?

Najčešće smo se lentravali u Dubrovniku, u fotografskim radnjama Foto Lokrum i Foto Dubrovnik.

2. U kojim prigodama ?

U izradi dokumenata, za Festu sv. Vlaha i na svadbama.

3. Što ste tada obukli ili kako ste se uredili? Jeste li nosili nešto za sreću (križić ili sl.) ili ste nosili malo lavande ili nešto drugo?

Obukli smo ono što smo imali za sveca, za na misu ;imali smo samo jednu finu robu. Za sreću smo nosili malo bosioaka, a netko i križić.

4. Jeste li prošetale glavnom ulicom da vas vide tako lijepe i sređene?

Obavezno bi prošetali preko Straduna i to po nekoliko puta.

5. Jeste li kupili paste ili nešto slično?

Obavezno bismo se tratali pastom u slastičarni Cele na Stradunu i u Šikića u Ulici od Puča. Za Božić bismo kupili bombone od cukara.

6. Je li bilo skupo?

Skupo je bilo, ali kako se nije išlo puno nego kad bi se moralo obaviti neke poslove, to bi se onda moglo i priuštiti.

7. Jeste li kupili i album? Kako ste ga uredili?

Album bi se kupio jednom, tko ga je mogao priuštiti jer su bili jako skupi.

Inače bi albume donosila rodbina iz Amerike .

Unutra smo stavljali najdraže fotografije svojih roditelja, braće i sestara, prijateljica .

8. Najdraža fotografija?

Kad sam se slikala s golubima na Stradunu .

9. Jesu li mladići tražili vašu sliku ?

Imale bismo slike svojih mladića koje bismo sakrile u špazima i nosile da roditelji ne vide .

INTERVJU S FOTOGRAFOM (Marija B.)

1. Kako ste počeli raditi kao fotograf? Opišite nam svoj životni put!

Kad se malo osvrnem unazad, shvatim da me je fotografija oduvijek zanimala. Počela sam se njom amaterski baviti jako davno.

Željela sam naučiti više pa sam se upisala na tečaj u Foto klubu Marin Getaldić i tu sam stekla osnovno znanje o snimanju i razvijanju fotografija. A u klub sam se, zapravo, upisala jer je jedan Edi, moja tadašnja simpatija, bio njegov član. Edi je već davno otišao, a ljubav prema fotografiji je ostala...

2. Što je važno kod fotografiranja fotoaparatom? Kako je tekao proces izrade fotografija?

Kod fotografiranja fotoaparatom važno je "uhvatiti" pravi trenutak, izabrati zanimljiv motiv, uočiti detalje, voditi računa o pozadini, svjetlu, sjenama... Analogne fotografije su se razvijale s negativima u tamnoj komori procedurom: razvijanje, fiksiranje i sušenje.

3. Fotografija je dokaz nekog vremena. Sada se u digitalno doba fotografija fotošopira, što mislite o tome?

Danas se slikavanjem pomoću mobitela ljudi masovno bave fotografiranjem. Mislim da intervencije na fotografiji pomoću fotoshopa treba svesti na što manju mjeru. Ponekad je nužno izravnati fotografiju, posvijetliti ili potamniti sliku, možda pojačati boju... Preveliko fotošopiranje daje fotografiji neprirodan, ponekad i kičasti izgled.

4. U kojim prilikama su Konavljani dolazili fotografirati se u Grad ?

Konavljani su se dolazili fotografirati u Grad kad su željeli obilježiti neke važne događaje u životu, poslati obiteljske slike rodbini npr. u Ameriku, za osobne iskaznice, putovnice, za Feste sv. Vlaha...

5. Ispričajte nam zanimljivu anegdotu ili priču vezano uz Vaš rad.

U ovom trenutku mi ne pada na pamet niti jedna anegdota vezana za snimanje.

6. Najdraža fotografija!

Zaista mi je teško izabrati jednu fotografiju koja mi je najdraža. Volim uličnu fotografiju, i drage su mi mnoge slike koje sam snimala po Gradu, Berlinu i Lisabonu.

7. Najdraža osoba koju ste fotografirali!?

Kad snimam ljude, volim da su te fotografije nenamještene. Djeca su prirodna i time puno zahvalniji modeli.

8. Imate li album dragih uspomena? Čuvate li ga i koje uspomene evocira?

Imam nekoliko albuma koje uvijek rado pogledam. Evociraju uspomene na neka prošla vremena, drage osobe, druženja, događaje...

Danas, kad su u potrazi digitalni fotoaparati i kad su fotografije pohranjene u kompjutoru, moram priznati da imam jako malo fotografija na papiru i to mi je žao.

Maris Ljubić, 6.b

Biseri

Profesorica:
Koji je glavni grad Afganistana?
(Kabul)

Učenik: Kuba!

Učenik traži bodove na testu iz hrvatskoga: Ako mi ovdje date bod, onda mi za 4 fali još pola boda, a to mi možete pokloniti za Božić i to je onda 4!

Profesorica ispituje
o grbu Republike Hrvatske: Gdje se
nalazi Istra?

Učenik: Kod Italije.

Profesorica: Koje su nepromjenjive
riječi u hrvatskom jeziku?
Učenik: Čestice, usklici...
Profesorica: One na p...
Učenik: Posljedice!

Pripremili: Ana Schmuch, 7.a, Mia Stanka Radin, 7.a, Miho Radin, 5. b

Društvene mreže

PAR GRAMA INSTAGRAMA

Društvene mreže danas su popularne među svim generacijama i rijetko se može pronaći netko tko nije aktivan ni na jednoj od njih. Među profilima različitog sadržaja pronašli smo nekoliko edukativnih i zanimljivih. Preporučamo ih svima koji koriste ovu društvenu mrežu, a željni su znanja i kvalitetnog sadržaja.

Hrvatski za svaku upotrebu @hjasve
Profil namijenjen svim ljubiteljima hrvatskog jezika i književnosti i onima koji će to tek postati. Ustaljenim redoslijedom objavljuju se jedan jezični savjet pa dvije objave književnog sadržaja. Jezični savjeti označeni su kao #jezične mrvice te donose gramatička ili pravopisna pravila. Kroz jezične mrvice ponavljamo naučeno, ali i učimo novo. Sljedeća objava sadrži ulomak nekog romana ili stihove neke pjesme, a uvijek je popraćena lijepom i

prigodnom fotografijom. Svaka treća objava ispisana je na ružičastoj podlozi, a donosi također književne retke, nekad poeziju, nekad prozu. Ako vas zanimljivi ulomak nije nagovorio da posegnete za nekom knjigom, tu su recenzije i kritike različitih tekstova. Osim što je vrlo poučan, profil je i vizualno primamljiv zbog jasnog rasporeda tema, lijepih fotografija i ružičastih podloga.

Fonetski blog @tkozelicutivise

U opisu ovog profila piše: „Prvi hrvatski fonetski blog o rehabilitaciji govora i slušanja po verbotonalnoj metodi. Stvoren za one koji žele čuti više.“ Profil je koristan svima koji žele naučiti više o komunikaciji, fonetici, osjetilu sluha, slušnim pomagalicama, različitim poteškoćama (šumovi, gubitak sluha...), učenju jezika itd. Često se objavljuju i zanimljivosti koje vas mogu potaknuti na promišljanje o vlastitim postupcima, npr. 10 % konflikata nastaje zbog razlika u

mišljenju, 90 % zbog tona glasa tijekom rasprave ili „za samo sat vremena korištenja slušalica, u našem uhu povećava se broj bakterija čak do 700 puta više od normalnog.“ Katkad možete sudjelovati u kvizu i provjeriti svoje znanje o fonetici, sluhu, komunikaciji i svim ostalim temama o kojima vas autorice Fonetskog bloga žele poučiti.

Društvo živih pjesnika @društvo_zivih_pjesnika I suvremena poezija pronašla je svoj kutak na društvenim mrežama. Svaka se objava sastoji od fotografije autora te njegove pjesme. Pjesme su uglavnom iz 20. i 21. stoljeća, a rjeđe se mogu pronaći i neke starije. Autori u opisu navode kako je ovo „pravo mjesto za odmor od besciljnog skrolanja“. Svakog se dana objavljuje po jedna pjesma.

Nina Bokarica, 6.a

Kako je u srednjoj školi?

Dragi srednjoškolci, molim Vas da popunite ovu anketu koja će biti objavljena u školskom listu OŠ Gruda, Tintiliniću.

Cilj je predstaviti srednje škole i eventualno pomoći učenicima osnovnih škola u izboru koji ih čeka po završetku osmog razreda.

Unaprijed Vam se zahvaljujem!

Lucija Ljubić, profesorica

- **Ime i prezime: Antonija Ljubić**
- **Razred:2.**
- **Smjer i škola koju pohađaš: Obrtnička škola, smjer kozmetičar**

1. Zašto si se odlučio/odlučila za tu srednju školu?

Htjela sam školu koja ima praksu te da se mogu zaposliti čim završim srednju. Ne privlači me odlazak na fakultet i slično.

2. Koje su prednosti, a koji su nedostaci škole u koju ideš?

Prednost je praktična nastava, a nedostatak praktična nastava subotom.

3. Koje predmete imaš? Koji su teški, a koji su lagani? Koji su ti najzanimljiviji?

Kozmetologija, komunikacijske vještine, kozmetičke masažne tehnike, kozmetička njega, prirodna kozmetika. Svi su teški na svoj način. Zanimljivi su mi kozmetička njega, kozmetičke masažne tehnike i prirodna kozmetika.

4. Kome bi preporučila da upiše tu srednju školu? Zašto?

Svima koji se vide u ovoj struci. I teorija i praksa daju nam dobro znanje i temelje za rad kasnije.

5. Kome ne bi preporučio/preporučila da upiše tu srednju školu? Zašto?

Onome tko sebe ne vidi u budućnosti u kozmetičkom salonu.

6. Imaš li neke planove ili želje što bi htio/htjela poslije srednje škole?

Htjela bih jednog dana imati svoj salon.

Kako je u srednjoj školi?

- **Ime i prezime:** Antun Pendo
- **Razred:** 2. razred
- **Smjer i škola koju pohađaš:**
**Biskupijska klasična gimnazija
Ruđera Boškovića s pravom javnosti
u Dubrovniku**

1. Zašto si se odlučio/odlučila za tu srednju školu?

Za ovu sam se školu odlučio jer sam čuo da ima obiteljsku atmosferu i nastavnike koji učenicima pristupaju s razumijevanjem.

2. Koje su prednosti, a koji su nedostaci škole u koju ideš?

Prednost je u tome što uvijek imam jutarnju smjenu i tako si mogu lakše organizirati vrijeme. Ova je škola među šest najboljih u državi s razlogom. Ove smo godine bili najbolji na državnoj maturi iz hrvatskoga jezika. Nedostatak je prevelika satnica.

3. Koje predmete imaš? Koji su teški, a koji su lagani? Koji su ti najzanimljiviji?

Imam Hrvatski jezik, Povijest, Geografiju, Matematiku, Fiziku, Biologiju, Tjelesnu i zdravstvenu kulturu, Engleski jezik, Kemiju, Informatiku (samo 2. razred), Vjeronauk, Glazbenu umjetnost, Likovnu umjetnost, Talijanski jezik (izborni, fakultativni) i, što je većini prepreka pri upisu u ovu školu, Latinski i Grčki jezik koji uopće nisu toliko teški koliko neki misle. Iduće mi godine dolazi i Psihologija, Logika i Sociologija čemu se veselim.

4. Kome bi preporučila da upiše tu srednju školu? Zašto?

Ovu bih školu preporučio onima koji su željni znanja. Pogotovo onima koje zanimaju jezici.

5. Kome ne bi preporučio/preporučila da upiše tu srednju školu? Zašto?

Ovu školu ne bih preporučio onima koji nemaju naviku učenja / niti je žele ostvariti. Škola je teška, predmeta i gradiva mnogo, ali sve se stigne redovnim radom.

6. Imaš li neke planove ili želje što bi htio/htjela poslije srednje škole?

Ove sam se godine zaljubio u hrvatski jezik i svjetsku književnost tako da bih želio studirati kroatistiku i komparativnu književnost na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

P.S. Moja je napomena svakomu tko planira upisati ovu školu da nauči pravilan položaj zanaglasnica (enklitika) u hrvatskome standardnom jeziku. Iako se ne uči u osnovnoj školi, jamačno će mu/joj zatrebati.

- **Ime i prezime:** JAKOV CVJETKOVIĆ
- **Razred:** 1.
- **Smjer i škola koju pohađaš:**
**POMORSKO TEHNIČKA ŠKOLA
DUBROVNIK - strojarski računalni tehničar**

1. Zašto si se odlučio/odlučila za tu srednju školu?

Odlučio sam se za tu srednju školu jer me zanima strojarstvo, i jer sam vrlo dobar u prirodnim znanostima.

2. Koje su prednosti, a koji su nedostaci škole u koju ideš?

Prednost je ta da se od prvog razreda počinjete spremati za državnu maturu, i naravno velika prednost je ta da nakon škole i mature možete upisati fakultet koji nije vezan za strojarstvo, a da imate predznanje za faks. Što se tiče nedostataka, mislim da bi trebalo biti pojačano gradivo iz računalstva i računalnih tehnologija.

3. Koje predmete imaš? Koji su teški, a koji su lagani? Koji su ti najzanimljiviji?

Imam 15-ak predmeta. Prve godine najteži su Kemija (no ona je samo godinu), Matematika, Fizika i Tehnički materijali. Najdraže su mi strojarske tehnologije.

4. Kome bi preporučila da upiše tu srednju školu? Zašto?

Preporučio bih školu đacima koji vole prirodne znanosti i rad strojeva.

5. Kome ne bi preporučio/preporučila da upiše tu srednju školu? Zašto?

Ne bih preporučio nekome koga ne zanima jer će mu biti dosadno i naporno, a samim tim vrlo teško će pratiti nastavu.

6. Imaš li neke planove ili želje što bi htio/htjela poslije srednje škole?

Naravno da imam, još mi je rano misliti, no sigurno neki fakultet tipa strojarstva, elektrotehnike, šumarstva itd.

- **Ime i prezime: Marija Mujo**
- **Razred: 2.b**
- **Smjer i škola koju pohađaš:
Opća gimnazija Dubrovnik**

1. Zašto si se odlučio/odlučila za tu srednju školu?

Odlučila sam upisati gimnaziju iz dva razloga. Prvi je bio taj da sam tijekom osnovne škole uvijek dobro učila i prolazila razede s odličnim. Drugi razlog zbog kojeg sam se odlučila za upis u gimnaziju je taj što sam znala da želim završiti fakultet, ali nisam znala koji posao želim raditi i za koji se smijer opredijeliti pa je gimnazija bila odličan izbor.

2. Koje su prednosti, a koji su nedostaci škole u koju ideš?

Svaka škola ima svoje prednosti i nedostatke, pa ih naravno ima i gimnazija. Prednost škole u koju idem je opskrbljenost materijalima potrebnim za rad kao što su pametne ploče u razredima, mikroskopi, projektori i ostala tehnologija, ali i razni modeli i primjerci mnogih biljnih vrsta, bakterija koje su potrebne za biologiju, uvijeti za izvođenje eksperimenata,... Škola također nudi i terenske nastave, izlete i učenicima daje slobodu da se iskažu u stvarima koje vole. Nedostak gimnazije je stalno učenje. Dogodilo mi se dosta puta da sam morala odbiti prijatelje koji su me zvali na druženje jer idući tjedan imam testove i ispitivanja za koje moram učiti cijeli vikend. Ili jednostavno nisam mogla gledati seriju, odmarati i raditi nešto što volim u slobodno vrijeme jer nisam ni imala toliko slobodnog vremena. Potrebna je mala žrtva koja se na kraju isplati.

3. Koje predmete imaš? Koji su teški, a koji su lagani? Koji su ti najzanimljiviji?

Kao predmete imam osnovne, stalne predmete (hrvatski, engleski, izborni jezik, matematika, fizika, kemija, biologija, geografija, povijest, glazbeni, likovni, tjelesni, vjeronauk) i ostale predmete koji nisu stalni, odnosno koji se pojavljuju u određenim razredima i traju 1 ili 2 godine (latinski, psihologija, informatika, filozofija, politika i gospodarstvo, sociologija, filmska umjetnost,...).

4. Kome bi preporučila da upiše tu srednju školu? Zašto?

Preporučila bih ovu školu svima koji dobro uče, koji su voljni više učiti. Također svima koji misle ići na fakultet jer je gimnazija odlična kao podloga za većinu fakulteta jer poučava o općem znanju.

5. Kome ne bi preporučio/preporučila da upiše tu srednju školu? Zašto?

Nikako ne bih preporučila gimnaziju nekome tko već ima zanimanje za drugu školu koju voli i vidi se u toj određenoj školi, s tim određenim zanimanjem. Također ne bih preporučila odlazak u gimnaziju na nagovor roditelja ili prijatelja, jer ako nisi zainteresiran za školu kako da uložiš sav taj trud koji je potreban za učenje i na kraju svakako nisi sretan jer to nije bio tvoj prvobitni izbor.

6. Imaš li neke planove ili želje što bi htio/htjela poslije srednje škole?

Naravno, planiram ići na fakultet. Još se nisam odlučila u kojem bih smijeru išla, ali već sam počela razmišljati i birati potencijalne izbore.

- **Ime i prezime: Matea Fragić**
- **Razred: 2.a**
- **Smjer i škola koju pohađaš:
Turistička i ugostiteljska škola Dubrovnik,
smjer Hotelijersko-turistički tehničar(HTT)**

1. Zašto si se odlučio/odlučila za tu srednju školu?

Za ovu školu sam se odlučila najviše zbog velikog izbora stranih jezika.

2. Koje su prednosti, a koji su nedostaci škole u koju ideš?

Prednosti ove škole su: veliki izbor stranih jezika, škola je četverogodišnja, praktična nastava se odvija ljeti u hotelima pa učenici imaju bolji uvid u svoj budući posao, nakon završetka srednje škole učenici su osposobljeni za rad na raznim pozicijama u turizmu. S nedostacima ove škole još se uvijek nisam susrela.

3. Koje premete imaš? Koji su teški, a koji su lagani? Koji su ti najzanimljiviji?

Predmeti su matematika, hrvatski, engleski+2 strana jezika po izboru, povijest, geografija, vjeronauk i stručni predmeti koji se mijenjaju svake godine. Ne bih izdvojila ni jedan predmet kao posebno težak ili posebno lagan jer sve ovisi o učeniku. Meni najzanimljiviji predmeti su španjolski, poslovna psihologija s komunikacijom i organizacija poslovanja poduzeća.

4. Kome bi preporučila da upiše tu srednju školu? Zašto?

Ovu srednju školu bih preporučila svima koji žele učiti jezike ili se baviti u budućnosti bilo kojom granom turizma.

5. Kome ne bi preporučio/preporučila da upiše tu srednju školu? Zašto?

Ovu srednju školu ne bih preporučila učenicima koji nemaju nikakve interese za turizam i strane jezike jer ako nisu zainteresirani za to, već za neku drugu struku, u ovoj školi će samo gubiti vrijeme i neće ostvariti uspjeh koji žele.

6. Imaš li neke planove ili želje što bi htio/htjela poslije srednje škole?

Nisam još čvrsto odlučila, ali nakon srednje škole razmišljam o upisivanju Filozofskog fakulteta (španjolski jezik).

Smiješak ispod maske

KAKVA NAM JE BUDUĆNOST? NE ZNAM HOĆE LI TO BITI S PRAVOM, LAŽNOM MASKOM ILI?

JEDNOKRATNA MASKA

Pričao mi prijatelj iz Splita kako je Split po svemu originalan, rekli bi mi oriđinali, pa i po pitanju korone. Prolazio je centrom grada kad na sušilu oprana i izvješena jednokratna maska. Upitala sam prijatelje iz razreda kako je to živjeti s licem ispod maske. Njihovi odgovori su bili uobičajeni no kad sam došla do jedne kolegice koja je rijetko kad pričala i pitala ju kako je njoj živjeti s licem ispod maske, šokirala sam se. No krenimo od početka. Prijatelji iz razreda odlučili su mi pomoći pri anketi kako je živjeti s licem ispod maske, a njihovi odgovori bili su:

Paola: „Jako mi je vruće ispod maske.“

Ivano: „Ne volim ju nositi, jer imam puno alergija.“

Paulina: „Ne volim ju nositi, ali to je za naše zdravlje.“

Tia: „Zagušljivo!“

Barbara: „Već sam naviknula pa i nije tako loše.“

Matija: „Ne volim nositi maske jer onda jako teško dišem.“

Petra: „Osjećam se zatvoreno!“

Maska je nužno zlo. Zatvara nas u komunikaciji jer nema neverbalne komunikacije- smiješka, ljutnje, tuge i sl. Novo normalno, kako ga zovu, pokora je za nas djecu.

MASNICA ILI MODRA MASKA

Najveći problem „novog normalnog“ je zatvorenost nasilnika i žrtve u istom domu i zato ću se osvrnuti na taj problem.

Kad sam došla do jedne kolegice s kojom nisam skoro pa nikad pričala, pitala sam: „Kako je tebi ispod maske?“ Samo me tužno pogledala te spustila glavu ka tlu. Misleći da mi ne želi odgovoriti, okrenula sam se i otišla. Na red je došlo pitanje: Kakvi su to ljudi koji nose masku kao štiti da ne pokažu samog sebe? Kad sam cijelome razredu postavila to pitanje, okrenula sam se ka toj kolegici, i dalje je gledala u tlo, krenula sam kratkim korakom k njoj kako bih ispoštovala dogovor da pitam sve kolege i kolegice oba pitanja. Stala sam ispred nje i zaklonila zrake sunca koje su dopirale kroz poluotvoren prozor. Pitah ju jasno i glasno: „Kakvi su to ljudi koji nose masku kao štiti da ne pokažu pravoga sebe?“ Ovaj put čak nije ni pogled podigla, samo sam se hladno podsmjehnula i krenula ka svojoj klupi kako bih uzela sendvič iz torbe te sam s ostatkom prijatelja izašla iz razreda. Sve je bilo kao uobičajeno, ta cura ostala je sama sjediti u zadnjim klupama učionice. Vratili smo se s odmora i pripremili za idući sat, no nešto mi je bilo čudno, sve dok nisam otišla kući. Ta cura je čudno gledala u mene, no nisam tomu htjela pridavati nekakvu preveliku pažnju te sam se samo zaputila doma. Kad sam stigla kući, ostavila sam torbu u kantunu svoje sobe i otišla na ručak. Kad je dan krenuo tonuti u san, uzela sam torbu i iz nje izvukla knjigu i bilježnicu iz matematike, no pri potrazi za olovkom koju sam u žurbi ubacila u torbu, izvukla sam neki nepoznati papir presavijen i zgužvan od dugog . U nervozi i iščekivanju otvorila sam zgužvani papir. Krenula sam čitati, čitala sam i čitala, dok mi se srce lomilo na sve manje i manje komadiće. Pismo je glasilo:

„Bok Helena,

htjela bih ti se ispričati što ti danas nisam mogla odgovoriti na pitanje. Htjela sam, ali nisam mogla, stvarno nisam mogla. Kad si me pitala tko

su ljudi koji žive ispod maske, sjetilo me na jednu jako tužnu priču iz mog djetinjstva. Kad sam bila mala, moj otac odlučio je napustiti mene i mamu, ostavio nas je same u jako lošem financijskom položaju. Mama je potrčala za njim pokušavajući ga zaustaviti, podigao je ruku na nju, zatvorivši oči, vidjela sam mamu kako uplakana leži na podu i govori mu kako je sada pokazao pravog sebe, bez maske. Otrčala sam u svoju sobu u strahu da mi se ne dogodi isto što i mami. Ta rečenica mi se vrtjela po glavi satima, danima, mjesecima, godinama. Čuvši tu rečenicu ponovno, suze su mi naglo krenule niz obraze. I bila sam u nemogućnosti progovoriti. Tako da bih htjela da razumiješ i da se ne ljutiš što ti nisam odgovorila!“

Ostala sam bez daha, nisam mogla vjerovati svojim očima što sam upravo pročitala. S čistom suzom što mi se lila niz obraze uzeh onu olovku koju sam prvobitno tražila po torbi, počeh pisati odgovor na pismo, ali jednostavno nisam mogla. Prsti su mi se sledili, a zglob zadrhtao... s velikom željom da joj odgovorim s nekim ohrabrujućim riječima, no na čistome bijelom papiru samo se vidio trag olovke koja je ispisala velikim tiskanim slovima „ŽAO MI JE!“. Sutradan u školi, čim sam ju ugledala, potrčala sam k njoj da joj predam taj papir. No u žaru trenutka morala sam ju zagrliti. Osjetila sam neobičnu toplinu, pri čvrstom stezanju ruku oko njene poderane, stare jakne papirić sam joj ubacila u džep i bez podizanja glave okrenula sam se i otišla. Jednostavno boljelo je previše da bih ju mogla pogledati izravno u oči. Isti dan obuzela me neobična želja pomoći djeci poput nje. Pa krenuh pisati... „Kako je, zapravo, ovaj svijet tužan. Ljubav i grižnja savjesti više ne obuzimaju ljude kao što su nekada, ljudi su bezdušni... I onda se pitaju zašto su današnja djeca takva, zaključaju se u sobu i puste muziku do daske, i to sve tražeći mir zbog lica ispod maske...“

LJUDSKA MASKA je druga pokora nas djece.

Helena Penetra, 7.b

Koronavirus

NESEBIČNA DJELA

Stanovnici mnogih država zaraženi su Korona virusom. Mnogi ljudi na vrijeme su se naoružali hranom, pićem i ostalim kućnim potrepštinama. Malo je ljudi mislilo da je to samo obična gripa pa su ostali u kući s polupraznim frižiderom. I dok se Korona virus širio te zarazio prvo deset, pa pedeset, pa sto, pa tisuću ljudi...država Italija došla je u nelagodnu situaciju te je ostala bez respiratora za oboljele. U svoj toj tami i strahu do nas je došla mala zraka sunca, a to je nesebični čin jednoga talijanskog svećenika. Anonimni svećenik između 70-80 godina zarazio se Korona virusom i naravno, njegova pluća to nisu mogla podnijeti pa je stavljen na respirator jer nije mogao sam disati. Jednoga dana svećenik je slučajno čuo kako doktori govore da nema više respiratora, a da su jako potrebni. Svećenikovo se srce shrvalo od tuge te je čvrsto odlučio i zatražio od doktoru da ga makne s respiratora i da stavi neku mladu osobu koja pred sobom ima cijeli život. I dok je svećenik inzistirao, a doktor začuđeno gledao, sestre su ga micale s respiratora i par minuta nakon svećenik je preminuo. Na njegov respirator priključena je anonimna osoba između 20-30 godina. To nesebično djelo pamtit će cijeli svijet. Kakvi astronauti, kakvi predsjednici, ovo su djela koja bi trebala biti zabilježena u povijesne knjige. Kad otkriješ Ameriku, imaš veliko postignuće, a kad ovako nešto napraviš, imaš veliko srce. Veliko srce imala je i djelatnica trgovine Tommy. Anonimna blagajnica trgovine Tommy iznenadila je sve. Jedna gospođa koja ima nepomičnog supruga u kolicima, došla je u trgovinu po namirnice, no kada je došla na blagajnu platiti, blagajnica joj je dala svoj broj telefona i ponudila joj pomoć. Rekla joj je da će joj uvijek moći pomoći čistiti po kuću, brinuti za njenog supruga, donositi joj namirnice iz trgovine. Ničim izazvan dobroćudni čin blagajnice jako je iznenadio cijelu Hrvatsku. Tako da u ova tužna vremena ima i onih koji nam donose sreću i pokazuju kako je najljepše živjeti život pomažući drugima.

Helena Penetra, 7.b

MOJ IZUM

Moj izum je torba za teleportaciju. Želim ga osmisлити zato da se ljudi kad ne žele hodati mogu teleportirati. Osmislio sam ga prije pet dana u svom laboratoriju. Tata mi je pomogao da se moj izum prodaje po cijelom svijetu u trgovinama. Postoji u svim veličinama za ljude. Smeđezelene je boje i u obliku kruga.

Kada taj izum dođe u trgovine, ljudi neće kupovati druge stvari nego samo torbu za teleportaciju. mene na godine koje su proveli u klupama OŠ Gruda. Svečanim programom koji je održan u petak, 14. lipnja u predvorju škole, osmaši su se oprostili i zahvalili svojim razrednicama, učiteljima, ravnateljici, stručnom osoblju i ostalim koji su sudjelovali u njihovom odgoju i obrazovanju posljednjih osam godina. Svojim uzornim ponašanjem bili su lijep primjer budućim generacijama.

Dragi osmaši, želimo vam puno uspjeha u daljnjem školovanju i budućem životu. Svojim ponašanjem svjedočite istinske ljudske vrijednosti i negujte pravedne odnose među ljudima. Uvijek ste nam dobro došli!

Maro Klaić 3.r.

MOJ IZUM

Moj izum se koristi za opuštanje i kretanje. Zbog umora mi se nekad teško pokrenuti i dići. Ja ću izumiti ležaljku koja se kreće. Moj izum služiti će i ljudima koje bole leđa. Napraviti ću je za sat vremena, u svojoj garaži. Ako budem imao teškoća u izradi, početi ću ispočetka. Pomoći će mi tata. On jako dobro popravlja. Kad ih napravim dovoljno, početi ću ih prodavati. U obliku je pravokutnika i dugačak je. Crne je boje. Kad ostvarim svoju zamisao, bit ću sretan jer se ne moram dizati.

Razlike su najljepša stvar u čovječanstvu

Za ovaj sastav inspirirao me video koji je nedavno objavljen na YouTubeu. Bio je to socijalni eksperiment. Osoba američke nacionalnosti, mlada djevojka, ostavila je torbu na klupi u parku, te je zamolila osobe koje sjede na njoj da je pričaju, jer je morala na trenutak otići. Bez oklijevanja, ljudi su joj se nasmiješili i pričovali joj torbu. No, isto tako je došla djevojka islamske vjeroispovijesti, odjevena u dugu, crnu haljinu i hidžab. Kad bi nekoga od ljudi zamolila da joj na trenutak pričaju torbu, često bi dobivala odgovore kao ove: „Ne, žao mi je!“, „Upravo odlazim, oprost!“, „Ne mogu, imam važan dogovor s djevojkom!“ i slično.

U jednome trenutku, djevojka je došla do tri muškarca. Zamolila je jednoga od njih da joj pričuva torbu, i pristao je, bez oklijevanja. Međutim, muškarac pokraj njega počeo je vrijeđati djevojku riječima: „Brate, zašto si pristao? Jesi li ti lud?! Moramo joj pregledati torbu! Ona je terorist! Zvat ću policiju!“. Djevojka ga je upitala zašto tako misli, i on joj je povišenim tonom zaprijetio da će joj razbiti glavu. Naravno, djevojka se rastužila, i pitala je drugu osobu. Bio je to također muškarac, koji joj je rekao: „Ne primam ništa od terorista, hvala!“. Djevojka se uzrujala jer su je zvali pogrdnim nadimcima, teroristom i tako dalje, počela je plakati i odjurila iz parka. Na kraju je susrela muškarca koji joj je rekao da je predivna, i pričao joj o jedinstvu između svih ljudi koje bi trebalo vladati svijetom, ali netko se toga jednostavno ne pridržava.

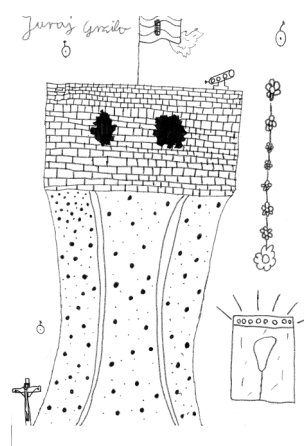
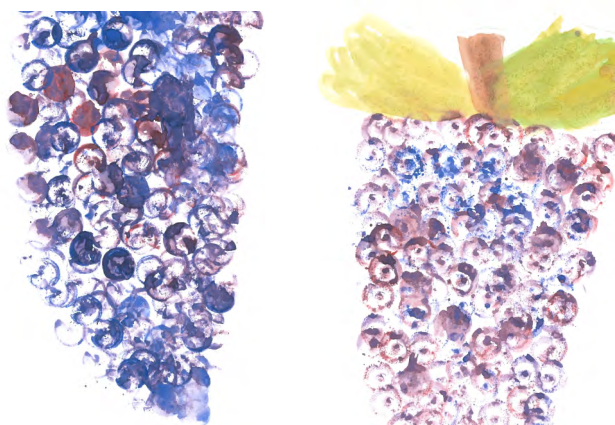
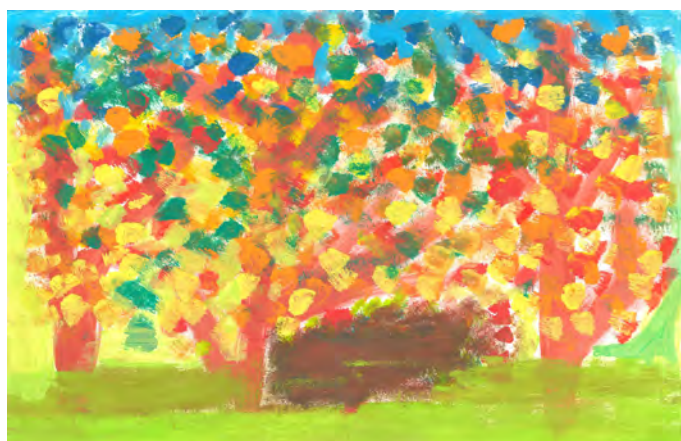
Prijatelji moji, zamislite da se nalazite na ulici nekog milijunskog grada. Na ulici ima različitih rasa, vjeroispovijesti i nacionalnosti. Ispred vas se nalaze dvije nemoćne osobe. Jedna je kršćanka, Amerikanka, a druga je Arapkinja, islamske vjeroispovijesti. Kome ćete prije pomoći? Kršćanki? Naravno, mogla sam i misliti. Poštujem vaš odgovor, nemam ništa protiv toga, ali problem je u tome što bi se nekih devedesetak posto pravilo da onu Arapkinju, koja je još uvijek tamo ležala nemoćna, nije vidjelo. Ali, zašto to mora biti tako? Isus nam je kroz svoj cijeli život govorio o jednakosti među ljudima. Bogu nitko nije više, ili manje bitan. Sve nas je stvorio da napravimo nešto dobro, opraštamo drugima i ljubimo jedni druge. Svatko od nas ima svoju zadaću, i nitko nije bezvrijedan, ili manje vrijedan. Razlike su baš simpatične. Da smo svi isti, bilo bi nam dosadno. Razlike su najljepša stvar u čovječanstvu. Živim za dan kad će se pripadnici svih rasa svijeta čvrsto zagrliti. Živim da to i ispunim.

Karmen Bogdanović

Zahvaljujemo dragoj Karmen koja je već u srednjoj školi

Likovni radovi nižih razreda

Likovni radovi viših razreda

Likovni radovi viših razreda

Jesen

Stigla je jesen. Tog jutra sam se rano probudila i ugledala staklo koje je bilo ukrašeno vočkama.

Lišće se sjajilo kao zlato na suncu. Vočke su padale jedna za drugom kao kapi kiše. Iz zelene trave rasle su biljke, a male pčele vrijedno su nosile pelud u košnicu. Ugledala sam bor. Njegove nove grančice bile su ukrašene šiškama.

Jesen me iznenadila, kao i svake godine njezina ljepota upotpunjuje svijet. Jedva čekam sljedeću jesen jer znam da će biti još ljepša i bogatija nego ove godine.

Jelena Cvjetković
Urednik Luka Grgurin

Jesen

Ujutro sam se probudila, a kad sam izašla vani, šume su se žutjele kao najjače sunce. Jesen se smijala, crtala i bojala.

Zaputila sam se u šumu. Vjeverice su sakupljale žireve, a ptičice su se već zaputile u toplije krajeve. S drveća su padali listovi. Vidjela sam ptičice i vjeverice pa sam ih nahranila. Popodne sam s mamom išla brati naranče, no umjesto toga nabrala sam narančine. Zalutali smo šumom punom žireva (izgledali su kao mravi). Navečer, kad smo se vratile, sve sam to zapisala u svoj dnevnik.

Volim jesen jer je priroda čarobna, a danas je bila stvarno čarobna.

Nikolina Radoš, 4.r.
Urednik Luka Grgurin

Jesen

Ujutro sam se probudila u zvucima šarenog lišća koji padaju na zemlju.

Obukla sam se malo toplije jer je vani bilo samo 13 c stupnjeva. Kad sam pojela doručak, izašla sam tražiti jesenje plodove. Nakon pola sata traženja pronašla sam: trideset i šest oraha, dvanaest jabuka i šezdeset i dva žira. Orahe sam s prijateljicom očistila, i kad smo ih očistile, napravile smo kolač od njih, jabuke sam odnijela doma, a žirove će sigurno za zimnicu trebati neka vjeverica pa sam žirove ostavila na jednom kamenu ispred kuće. Na kraju dana gledala sam lastavice koje lete u toplije krajeve.

Jesen je stigla, a s time i kraj ove priče.

Lucija Bratoš, 4.a
Urednik Luka Grgurin

Jesen

Ujutro sam se probudila u zvucima šarenog lišća koji padaju na zemlju.

Obukla sam se malo toplije jer je vani bilo samo 13 c stupnjeva. Kad sam pojela doručak, izašla sam tražiti jesenje plodove. Nakon pola sata traženja pronašla sam: trideset i šest oraha, dvanaest jabuka i šezdeset i dva žira. Orahe sam s prijateljicom očistila, i kad smo ih očistile, napravile smo kolač od njih, jabuke sam odnijela doma, a žirove će sigurno za zimnicu trebati neka vjeverica pa sam žirove ostavila na jednom kamenu ispred kuće. Na kraju dana gledala sam lastavice koje lete u toplije krajeve.

Jesen je stigla, a s time i kraj ove priče.

Lucija Bratoš, 4.a
Urednik Luka Grgurin

Jesen

Probudila sam se. Provirila sam na prozorčić koji je bio ukrašen kao šareni leptir u vrtu moje bake.

Ljeto je tako brzo otišlo i poguralo je jesen k nama. Već su se svi plodovi jeseni smješkali i polako dolazili. Ja sam mogla vidjeti kako jesen dolazi, kako lišće otpada, kako plodovi rastu. Svi smo bili sretni što jesen dolazi, ali i malo tužni što će doći velike kiše.

Meni je jesen najdraže godišnje doba. Rođendani, životinje..., sve ja to volim, ali jesen najviše volim provoditi s obitelji.

Ivana Spahić, 4.r.
Urednik Luka Grgurin

Jesen

Stigla je jesen, moje omiljeno godišnje doba koje sam dugo čekao. Obojalo je lišće u crvenu, žutu i smeđu boju. Puhao je blagi povjetarac, otišao sam do vrta po jednu jabuku. Jesen mi se nasmiješila jer jedem njeno voće. Ja kod jeseni volim što ima puno voća kojeg volim. Vidio sam da se gospođa kiša približava. Ušao sam u kuću i gledao sitne kapi na mom prozoru. Ja mislim da su svi sretni za vrijeme jeseni jer je jesen šareno godišnje doba.

Vlaho Spremić, 5.r.
Urednik Luka Grgurin

Jesen

Jesen je stigla u moj kraj,
Na granama je lišće dobilo zlatni sjaj.
Ptice selice lete u tople krajeve,
A miris i okus dozrelog voća je kao za kraljeve.

IVO ĐANGRAĐOVIĆ, 3.r.
PŠ Popovići

Jesen

Ja sam jesen i vrlo sam vesela. Došla sam iz Italije. Bio je to dug put.

Kad sam došla, dočekalo me ljeto. Bilo je jako vruće. Morala sam poslati ljeto u Italiju. Prvo sam dovela malo kiše. Pa sam onda dovela vjetar. Onda sam lišće objala u crvenu, žutu, narančastu i smeđu boju. Ljeto je napokon otišlo, govorili su ljudi. Dovala sam orahe, žireve, tikve i kruške. Još je bilo vruće, ali rekla sam vjetru da to otpuše. Počelo je biti malo hladnije. Svi su počeli nositi duge hlače, a neki duge rukave. Životinjama sam rekla da se pripremaju za zimski san.

Svi su sretni, a ja sam obavila svoj dio posla.

Martina Vidak 4.a
Urednik Luka Grgurin

Jesen

Ujutro sam se probudila u zvucima šarenog lišća koji padaju na zemlju.

Obukla sam se malo toplije jer je vani bilo samo 13 c stupnjeva. Kad sam pojela doručak, izašla sam tražiti jesenje plodove. Nakon pola sata traženja pronašla sam: trideset i šest oraha, dvanaest jabuka i šezdeset i dva žira. Orahe sam s prijateljicom očistila, i kad smo ih očistile, napravile smo kolač od njih, jabuke sam odnijela doma, a žirove će sigurno za zimnicu trebati neka vjeverica pa sam žirove ostavila na jednom kamenu ispred kuće. Na kraju dana gledala sam lastavice koje lete u toplije krajeve.

Jesen je stigla, a s time i kraj ove priče.

Lucija Bratoš, 4.a
Urednik Luka Grgurin

Jesen

Jesen nam stiže,
sve nam je bliže.

Dani su kraći,
noći su duže,
kiša nam često
po prozoru struže.

Sve je hladnije,
lišće pada,
oblačimo se toplije sada...

MARO KLAIĆ, 3.r
PŠ Popovići

Jesen

U jesen lišće pada,
Na podu je šarenilo sada.
Ljudi prave zimnice
I pripremaju cjepanice
Da se ogriju uz vatrice.

LUKA KLAIĆ, 3.r.
PŠ Popovići

Moja mama

Moja mama je bolja od svih
i zato joj neću napisati
samo jedan stih.
Ona je jako lijepa i mila
baš kao prava vila.
Moja majka je jaka
baš kao njena baka,
to je njihova vrlina,
ako ja budem takva
bit će mi milina.
Kada se mama nasmije
razveseli mi cijeli dan,
a kad legnem spavati,
zbog nje sanjam sretan san.

Una Markulin, 4. B
Mentor Ivana Mazavac

Moja mama

Moja mama je lijepa kao cvijet,
mi smo cijeli njezin svijet.

Sretna je popodne svako
kad vidi da se igramo i smijemo jako.

Uz mene je uvijek,
bit će moja sreća najveća.

Hvala ti, mama,
što je tvoja ljubav sve veća i veća.

Lucijan Prusina, 4. B

Moja mama

Moja mama se zove Jelenica.
Moja mama ima smeđu kosu.
Moja mama se bavi građevinarstvom.
Moja mama ima smeđe oči.

Ona voli crtati.
Ona voli delfine i ljame.

Ja radim kolače s mamom.
Zajedno idemo u šoping centar.
Moja mama me voli.
No ona zbilja ne voli zmije!

Marieta Milas, 1.a

Majka Tanja

Mirna oduvijek je bila
Ali nikad nije imala stila
Jako je volim
Kada zajedno s njom molim
Ali kad je ljuta

Tada miči joj se s puta
Ako njoj nešto pomogneš
Njene sreće tad se domogneš
A i moje!

Borna Pulić, 4. B

Moja majka

Moja je majka,
što da kažem?
Ona je najbolja bajka!
Ona je naša najveća sreća
pa nam je ljubav svaki dan sve veća i veća.
Zna sve raditi,
jedan primjer je da zna na sve nas paziti.
Ona nije baš jaka,
ali će zato biti najbolja baka.
Nas ništa ne razdvaja
pa će ljubav naša trajati do raja.

Ivan Kovačević, 4. B

Mama Nike

Mama je najljepša na svijetu
A oči su joj kao zvijezde noću.
Mama ti si pažljiva
A ja na tebe snalažljiva.

Naša mama je uvijek velike sreće
I kad je sretna, sunce nam je svima veće.
Kad je razveselimo, izgleda kao leptir na
cvijetu.
E da znaš koliko te volimo, najviše na svijetu!

Ana Mujo, 4. B

Moja domovina

Lijepa li si domovino moja,
Prepuna si ravnica i gora.
Na jugu je biser tvoj,
Najdraži Jadran moj.
Volim plavo more, rijeke, polja i planine.
Lijepa si u zoru kada se budiš,
A i u zalazak Sunca se trudiš
Ostati najljepša.
Volim tvoj kamen i polja,
Zelene livade i šume šarenih boja.

MARTA DRAGUN, 3.B

Sunce nad domovinom

Kad je ljeto, sunce prođe stotinu mora,
A svaka država ima gora.
U jesen se ljudi ne smiju,
A neki životinjama govore iju.
U proljeće svatko pticu pozdravlja,
I u proljeće ima puno ravnica.
Zima sve stiže kao da je sve bliže.
U zimu sunce se ne grije,
A ni ne smije.

MATEJ MRŠIĆ, 3.B

Domovina

Sunce nad domovinom grije dok gleda kako
se dijete smije.

Sunce je obasjalo more, a poslije će i obići
gore.

Sunce se budi dok ljudi još spavaju.
Ljude zove u pustolovine nove.

Sunce s juga stiže dok je vjetar sa sjevera sve
bliže.

ANA OBAD, 3.B

Domovina moja

Prepuna je gora,
A i ima Jadranskog mora.
Sunce grije iznad ravnica,
Pozdravlja ga jato ptica.
Kada jesen stiže,
I snijeg je sve bliže.
I sve nas zove u pustolovine nove.

LUKA ŠMANJAK, 3.B

Mačka žuri kući

Mačka je žurila,
poljima jurila,
ulicama je hitala
do kuće je čitala
pa je roditelje pitala
je li joj sestra skitala.

LUKA KLAJIĆ, 3.r.

Sretna mačka

Mačka je za mišem jurila
Tako brzo je žurila.

Svaku je knjigu čitala
Iako bi radije skitala.

Za put je uvijek pitala
Kad je niz ulicu hitala.

MARO KLAJIĆ, 3.r.

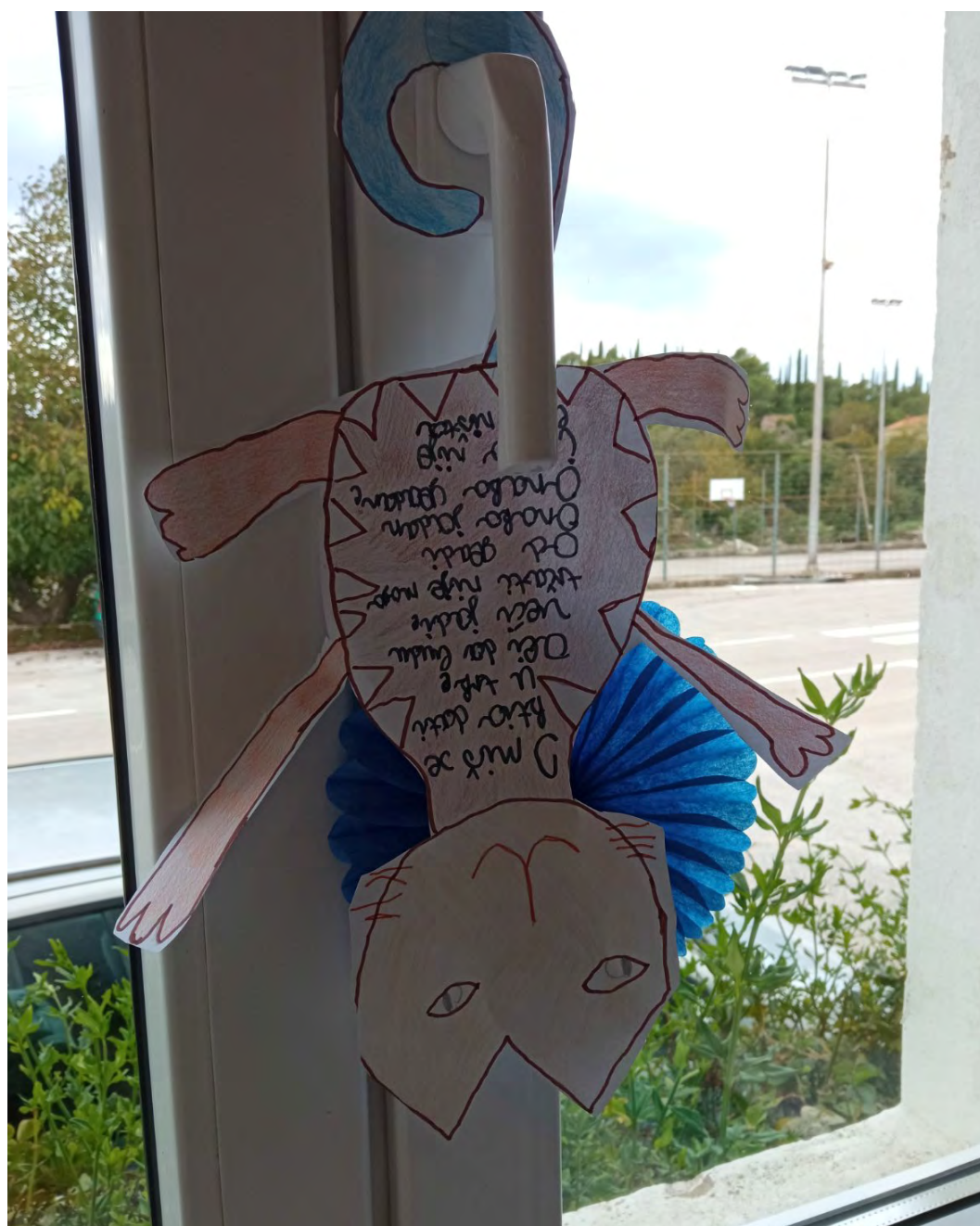
Mačka i miš

Mačka je jurila.
Mačka je žurila.

Mačka je miša hitala.
Mačka je do kuće čitala.

Mačka je svukud skitala.
Mačka je svih nešto pitala.

IVO ĐANGRAĐOVIĆ, 3.r.

Naš Željko Bebek

Maškare u jeku, a naši prvšaši tako kreativni, originalni, autentični što govore slike. Izdvojili smo Željka Bebeka. Jeste li pogodili? to je Mihael Mijač, 1. b.

mentorica Mihaela Smišljan

Novo lice zbornice

Novo lice zbornice - Andi Drobac

Predstavite se ukratko onima koji vas nisu upoznali.

Moje ime je Andi. Dolazim iz malog mjesta Komaji i imam 41 godinu. Dugo vremena radio sam u srednjoj strukovnoj školi u Zagrebu kao nastavnik stručnih predmeta. U osnovnoj školi radim oko godinu i pol.

Koje ste škole i fakultete pohađali?

Osnovnu školu pohađao sam u Cavtatu, a srednju u Pomorsko-tehničkoj školi u Dubrovniku. Nakon srednjoškolskog obrazovanja upisao sam Fakultet prometnih znanosti u Zagrebu.

Što ste htjeli postati kad ste bili osnovnoškolac?

To je bilo jako davno pa se baš i ne sjećam. Vjerojatno su se želje mijenjale često.

Kada i zašto ste se odlučili biti profesor?

Moje prvo zaposlenje u obrazovanju je bilo sasvim slučajno, ali tijekom rada sa srednjoškolcima zavolio sam rad u prosvjeti koji me je, na neki način, osvojio i evo već dugo ga radim.

Mislite li za sebe da ste strogi?

Mislim da nisam.

Što biste bili da niste profesor?

Nadam se da bih radio nešto što me veseli i ispunjava zadovoljstvom. Svakako rad s mladima.

Kako ste se snašli u online nastavi?

Što smatrate prednostima, a što nedostacima takve nastave?

U početku mi nije bilo lako jer mi je to bila novost, ali ova školska godina je dosta bila bolja nego prošla. Mislim da online nastava nema baš nekih velikih prednosti osim što učenicima dozvoljava da prema sebi prilagode tempo učenja i što mogu materijale više puta

pogledati. Veliki nedostatak je što nema fizičke interakcije s učenicima kao i što ovakav sustav poučavanja zahtijeva pouzdanu infra-strukturu koju mi još nemamo.

Što radite kad ne radite, odnosno kako provodite slobodno vrijeme?

U slobodno vrijeme bavim se sportom i radim u vaterpolo klubu kao trener.

Da se možete vratiti u osnovnu školu, biste li nešto promijenili?

Vjerojatno bih sudjelovao u više izvanškolskih aktivnosti.

Imate li želje koje biste u budućnosti htjeli ostvariti?

Želja mi je položiti za trenera vaterpola.

Za kraj, neka poruka za učenike koji ovo čitaju?

Budite dobri prema sebi i drugima.

Pavla Drašković, 7.a

Luka Klaić, 5.b

Novo lice zbornice - Andrija Arežina

Predstavite se ukratko onima koji vas nisu upoznali.

Ja sam Andrija Arežina, imam 29 godina, profesor sam vjeronauka u OŠ Gruda. Rođen sam u BiH. Tri sam godine radio kao profesor u OŠ Župa dubrovačka gdje živim već pet godina, odnosno, otkad sam se i preselio u Hrvatsku.

Koje ste škole i fakultete pohađali?

Osnovnu školu završio sam u mjestu Uskoplje (BiH), zatim sam upisao klasičnu gimnaziju u Visokom i tu sam u internatu proveo srednjoškolsko obrazovanje. Godine 2011. upisao sam Filozofsko-teološki studij u Sarajevu, diplomirao sam na istom 2017. godine.

Što ste htjeli postati kad ste bili osnovnoškolac?

Svećenik (smijeh).

Kada i zašto ste se odlučili biti profesor?

Tijekom srednje škole. Po uzoru na jednoga dragoga profesora htio sam prenositi znanje drugima.

Mislite li za sebe da ste strogi?

Mislim da sam realan.

Što biste bili da niste profesor?

Možda bih bio psiholog.

Kako ste se snašli u online nastavi? Što smatrate prednostima, a što nedostacima takve nastave?

Na početku je, kao i većini vjerojatno, sve bilo zamršeno. Trebalo je nekoliko dana da malo posložim što i kako, na koji način održati sat koji je funkcionalan bar približno kao u učionici, ali s vremenom je sve došlo na svoje.

Mislim da sada jako dobro funkcioniram i da uspijevam prenijeti informacije učenicima na zanimljiv način. Trudim se ne komplicirati puno jer je sama priroda predmeta i mene kao profesora takva da im se trudim olakšati što više.

Naravno, virtualna nastava koliko god je odlična u nekim segmentima, ne može, po mom mišljenju, doseći ono što pruža učionica i pristup uživo učitelja s učenicima.

Što radite kad ne radite, odnosno kako provodite slobodno vrijeme?

Većinu vremena provodim s djetetom, u šetnji, igri. Također volontiram i volim voziti bicikl.

Da se možete vratiti u osnovnu školu, biste li nešto promijenili?

Vjerojatno bih ozbiljnije shvaćao važnost znanja koje su nam prenosili profesori.

Za kraj, neka poruka za učenike koji ovo čitaju?

Učenicima bih poručio da pokušaju iskoristiti znanje i iskustvo svojih učitelja u što većoj mjeri, jer znanje je oruđe za uspjeh. Bitno je usvojiti što više korisnih informacija, pripremiti se na život koji vas čeka kada odrastete, ali isto tako ne zaboravite biti djeca sada, ali i u budućnosti. Sam Isus nas poziva da ostanemo u svojim srcima kao djeca: „On dozove dijete, postavi ga posred njih i reče: Zaista, kažem vam, ako se ne obratite i ne postanete kao djeca, nećete ući u kraljevstvo nebesko. Tko god se dakle ponizi kao ovo dijete, taj je najveći u kraljevstvu nebeskom. I tko primi jedno ovakvo dijete u moje ime, mene prima. (Mt 18, 1-4)“

Pavla Drašković, 7.a

Luka Klaić, 5.b

Gradanki odgoju nižim razredima

Tema: Što bi radilo Dječje ministarstvo?

CILJ: svi smo različiti, ali trebamo poštovati druge i saslušati njihove želje, nade, interese

Ja kao dijete bih prvo u školi da naprave menzu i da učitelji petkom

Ne zadavaju domaći rad.

Ja kao dijete 2.b razreda morala bih predložiti da svaka 2 tjedna idemo na izlet.

Predložem da na igralištima stavimo aparat u koji se stavlja 10 kuna za vodu, a

20 kuna za ostala pića.

Ja bih još da se učitelji i ravnatelji poštivaju.

Dora Glavić, 2.b

Kao dijete bih promjenila da pogotovo djeca, a i ostali ljudi koji su siromašni, napokon dobiju hranu i vodu, te škole.

Mare Kapetanić, 2.b

Dječje ministarstvo bi moglo oglasiti u školi da svi damo po deset kuna za izgradnju košarkaškog terena pokraj umjetne trave. Zatim oglas za donaciju 25 kuna za siromašne i ljude u africi za vodu, hranu, smještaj i škole.

Marieta Milas, 2.b

Želim da su ulice bolje, da imamo lunapark i duži odmor. Ujedno bih ljepše aute i da nema više gladi! Želim da sva djeca poštuju pravila! Želim, isto, da sva djeca vole puno učiti i dobro rastu.

Borna Brajević, 2.b

Tema: IZRAŽAVANJE OSJEĆAJA BOJOM

Cilj: izraziti svoje nade, želje, frustracije i potrebe na papir i tako ih osvijestiti.

MIROLJUBIVO RJEŠAVANJE SUKOBA TEMA: Neslana šala

CILJ RADIONICE: upoznati učenike s vrstama nasilja i kako se od njega zaštititi, upoznati učenike s Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima, jačanje empatije i prosocijalnog ponašanja

Ines Obad, 7a.

Marija je učenica 5.a razreda. Jednoga dana u učionici je izbila velika svađa između Marije i Laure. Laura je snimala Mariju bez pitanja i slala je vide učenicima škole u kojoj su išle. Kad je došao kraj škole, Marija je prolazila hodnikom škole i osjećala se neugodno jer su joj se svi smijali i rugali joj se. Ona je otrčala u wc i nazvala mamu da dođe po nju. Mama je brzo reagirala na poziv svoje kćeri i došla je po nju. Kad se Marija vratila doma, upalila je mobitel i vidjela svoje video na tuđim story-ima gdje je ona ispala ružna i neprijatna. Zamolila ih je da izbrišu sliku, ali oni su se toliko zanijali i nisu je doživljavali. Sutradan u školi učenici tj. kolege u njenom razredu počeli su joj se rugati jer smrdi i ima masnu kosu. Nju je to povrijedilo više nego išta. Kad je došla doma, mama joj je rekla da opere suđe dok se ona ne vrati s posla. Marija je to i učinila. Kad se mama vratila s posla, rekla je Mariji da je jedna djevojčica sudjelovala u prometnoj nesreći. Marija se odmah sjetila Laure koja ide s njome u razred. Nažalost Laurini roditelji su poginuli u teškoj prometnoj nesreći, a Laura će sada živjeti s bakom i djedom. Lauri je to sve teško palo i trebalo joj je dva mjeseca oporavka. Kada se vratila u školu, svi osim Marije rugali su joj se jer se nije obukla markirano i moderno, imala je masnu kosu. Nitko osim Marije i Laure nije znao priču o prometnoj nesreći gdje su poginuli njeni roditelji. Laura je tad shvatila da je pogriješila i da će se popraviti. Razlog zašto je ona bila u lošem stanju su baka i djed koji su bili siromašni i nisu imali dovoljno novaca kao Laurini roditelji.

Ivan Letunić,7.a

Jednoga dana moj najbolji prijatelj potukao se s drugim prijateljem iz razreda. Nisu se htjeli prestati tući pa sam ušao između njih dvoje da zaustavim tuču. Moj najbolji prijatelj je umjesto njega udario mene. Ispričao mi se, a on i njegov prijatelj su se prestali tući. Odlučili smo da nikome nećemo reći što se dogodilo te da će to ostati naša mala tajna. No jednu stvar nismo znali. Jedna učenica nas je promatrala i sve je snimila. Kada smo došli na sat, razrednica je bila jako ljuta i svu trojicu poslala kod ravnateljice. Po meni to nije bilo fer zato što je strogo zabranjeno snimati ili slikavati nekoga bez dopuštenja. Tada smo je tužili ravnateljici te je ona stradala više od nas. Od tada nas nitko nije snimao ni slikavao, a pogotovo ne špijunirao, barem se nadam.

Maja Miljak,7.a

Nakon jednog zajedničkog druženja s prijateljicama na trenutak sam se odvojila iz društva. Ono što ja nisam znala je to da su oni u tom trenutku mene ogovarali. Kad sam se vratila, pitala sam ih o čemu pričaju, rekli su da nije ništa bitno. Zaključila sam da su pričali o svojim životima. Moja dobra prijateljica, kad smo bile same, rekla mi je da su me one cijelo vrijeme ogovaraju. Ja sam joj povjerovala jer sam i ja sumnjala da se nešto takvo događa. Rekla sam im da nismo više prijateljice.

Lucija Salatić,7.a

Bila jednom jedna djevojčica Ema. Imala je samo 8 godina i imala je samo baku koja je bila jako stara i bolesna. Nisu imale novca ni za kuću, a ni za topao obrok. Ema je jako voljela crtati. Baka je uzela nešto novca i kupila Emi papire i bojice. Ema je bila presretna, odmah je počela crtati. Sve te crteže su prodale i zarađivale za život. Nakon nekog vremena prišao im je jedan čovjek i dao nešto novca, baka se odmah digla i rekla: „Previše je“, na što čovjek odgovori: „Dobro se dobrim vraća“ i skrene u ulicu pored. Baka ga je samo promatrala. Kada je htjela prebrojiti novac, spazi zlatan prsten. Odmah je otišla provjeriti koliko vrijedi, zaprepastila se vrijednošću. Shvatila je da je prsten od gospodina koji im je dao novac i onda se uputila vratiti mu prsten. Kada je ušla u zgradu, potražila ga je i našla. Baka reče: „Mislim da je ovo vaše.“ Gospodin s velikim osmijehom reče: „Hvala, mislio sam da ga više nikad neću vidjeti.“ Upitao ju je zašto niste uzele novac, prsten je vrijedan, a baka reče: „Dobro se dobrim vraća.“ Gospodin se osmjehne i reče da je on bio nekad siromašan. Tada se pozdrave i otiđu svatko svojim putem.

Paula Nina Kukljica,7.a

Bila jednom jedna djevojčica po imenu Karla. Išla je u osnovnu školu i bila je povučena. Jednog dana kada je u petom razredu trebala upoznati nove prijatelje, to joj baš i nije krenulo za rukom. Svatko se upoznao s nekim, jedino je ona ostala sama u klupi. Jedna joj je djevojčica prišla i pitala je može li sjesti s njome u klupu. Karla je bila sretna i odmah rekla da. Jednoga dana djevojčica je uplakana ušla u razred. Karla ju je odmah pitala što se dogodilo i zašto plače. Djevojčica je rekla da je jedna skupina prijatelja iz razreda objavila njenu sramotnu sliku na Internet. Karla se izbezumila i upitala je kako su znali za njen događaj. „Prije nego što sam se počela družiti s tobom, družila sam se s njima“, rekla je djevojčica. Karla joj je jako htjela pomoći, ali nije znala kako. Kako je Karla bila povučena, jedva je skupila hrabrosti i popričala s njihovom razrednicom. Srećom taj problem se riješio. Zli učenici su uvidjeli svoje greške i ispričali su se djevojčici, a Karla svojom dobrotom i hrabrošću je postala predsjednica razreda. Svi učenici su napravili jednu malu grupu za rješavanje problema.

MISLI POZITIVNO

CILJ RADIONICE: Upoznavanje s problemima djece u pubertetu, zajedničko rješavanje problema, suradnja, podrška grupe

Kada i zašto koristim negativno ponašanje?
Osjećam li potrebu da ne razočaram svoje učitelje i prijatelje?

Barbara Trojanović, 7.b

1. Koristim negativno ponašanje kad se naljutim na nekoga. Koristim ga kad mi neko nešto ne da. Koristim ga zato što sam mrzovoljna i onda taj bijes želim izbaciti iz sebe. Ponekad, čak svoje negativno ponašanje izbacim na brata, kad mi nešto uzme, kad ne zatvori vrata, a ja mu to rečem.
2. Ponekad osjećam potrebu da ne razočaram učitelje i roditelje zato što očekuju više od mene. Osjećam potrebu da ne razočaram svoje prijatelje jer oni vjeruju u mene, čuvam im tajne...
Roditelje mogu ne razočarati tako da ih slušam, poštujem, dobro učim.
Učitelje mogu tako da pokažem svoje znanje, da ne odustajem ako nešto ne znam, nego samo da idem naprijed.

Petra Knežević, 7.b

1. Kada sam jako ljuta, imam potrebu vikati i derati se jako glasno, ali imam samokontrolu. Ne bih se nikad tukla i pokušala nekoga ozlijediti. Kada mi netko pametuje (filozofira ili soli pamet) osjećam bijes u sebi, ali se znam kontrolirati i popustiti kad moram. Kada sam u svađi s nekim, jako me ljuti i živcira svaki njihov korak i ne prestajem misliti o tome sve dok se te osobe ne ispričaju za svoje postupke koji su uzrokovali negativno razmišljanje. Naravno, nikad ne bih tako mislila ako znam da sam ja ona koja je pogriješila.
2. Nije me strah da ću ih razočarati. Uvijek sam puna pozitivne i radim sve što je u mojoj moći za svaki zadatak. Pohvale profesora samo me pune još većom pozitivom. Kada čujem da mi roditelje zovu iz škole samo da bi me pohvalili, osjećam se kao da sam cijela ispunjena srećom. - Ti si ponos ove kuće - uvijek me nasmije jer znam da su moji roditelji jako ponosni na mene.
Nije me strah da ću razočarati prijatelje, smatram se sasvim dobrom prijateljicom.

Matija Slomović, 7.b

1. Negativno ponašanje koristim kada me netko naljuti, nervira,...Koristim ga zato što će me tek tada netko doživjeti ili shvatiti. Negativno ponašanje koristim najviše kad se svađam. Trudim se ne koristiti negativno ponašanje zato što to nije lijepo. Smatram da negativno ponašanje trebamo što manje koristiti.
2. Potrebu da ne razočaram svoje učitelje osjećam samo prema nekim učiteljima. Ne želim razočarati učitelje kojima je stalo do mog znanja. Za one kojima nije stalo do mog znanja, nemam potrebu da ih ne razočaram.
Za roditelje osjećam veliku potrebu da ih ne razočaram jer mi jako znači njihovo povjerenje u mene.
Za prijatelje ne osjećam potrebu da ih ne razočaram zato što ako je pravi prijatelj, ponovo ćemo se pomiriti.

Ivana Milković, 7.b

1. Negativno ponašanje koristim kad netko nije u redu prema meni. Također, kada netko ne želi poslušati što imam za reći. Koristim ga i u situacijama kada me netko provocira i ne želi prestati. Isto tako kada mi se nešto negativno dogodi, nesvjesno se ponašam negativno prema drugima i to tek poslije shvatim. Negativno se ponašam kada netko rješava male nesporazume svađama. Posebno se negativno ponašam kad nešto ne mogu odsvirati točno iz više pokušaja.
2. Najvišu potrebu osjećam da ne razočaram svoje roditelje jer sam s njima ipak najbliža i mislim da je najgora stvar ako njih razočaram. Oni su me odgojili i žele mi najbolje.
Ni profesore ne želim razočarati i zato se jako trudim. Npr. inače nemam previše inspiracije kad su u pitanju pitanja kao ova, no ne želim nastavnicu razočarati pa se trudim.

NE PREPOZNAJEM SE TEMA: AH, TAJ PUBERTET!

CILJ RADIONICE: upoznati i osnažiti učenike kako je normalno da odrastamo i imamo fizičke i psihičke promjene uzrokovane pubertetom

Kad me sestra živcira i provocira, ja bih je rado udarila, ali ne smijem, to me živcira. Kad mi netko nešto reče da učinim, ja kažem: „Pričekaj!“ ili „Čekaj malo, ne moram to odmah učiniti.“, a kad ja nekog nešto zamolim, htjela bih da to uradi odmah. Uvijek kad izgubim neku stvar, tražim je i onda ispadne da mi je cijelo vrijeme bila ispred nosa te me to jako živcira. Ako ja nešto radim i sestra me zazove, a ja se ne javim, ona me počne zvati sve glasnije, a to me jako nervira.

Martina Vidak, 5.a

Pubertet, čudan je to dio odrastanja. Nekoj djeci dođe prije, a nekoj kasnije, nikad ne znaš. Cijeli se promijeniš: počneš rasti, ponašaš se drugačije, tvoj se izgled promijeni. Možda da nisi u pubertetu, donio bi drugačije odluke. Neka se djeca u pubertetu promijene samo u izgledu, ali većina i u ponašanju. Počnu se svađati sa svima i uvijek misle da su upravu.

Maris Ljubić, 6.b

Došlo je do odrastanja. Moramo postat ozbiljni. Mlađi brat se rodio pa mama ima mnogo više vremena za mene. Počele su mi rasti dlake i glas mi se počeo mijenjati.

Leo Slomović, 5.a

Kada sam ušla u pubertet, primijetila sam prištiće na licu. Kada sam u pubertetu, znam se nekada izderati na sestru pa mi poslije bude žao.

Marija Ljubenko, 6.b

Više mislim na sebe nego prije. Gledam kako se obući. Izbjegavam ljude koji žele uvrijediti mene i moje prijatelje. Ne mogu se prepoznati, prije me je doticalo svako mišljenje, ali više me ne dotiče. Naučila sam ignorirati tuđa ružna mišljenja.

Lana Milković, 6b.

Ne mogu se prepoznati. Prije sam bio vragolan mali, velikim tad su me zvali. Sada sam malo barem malo veći, to vam mogu itekako reći. Još nisam u pubertet utočio iako sam šesti razred krenuo. Nadam se da se neću puno mijenjati, ali ću se godinu po godinu penjati.

Miho Radin, 6.b

VEDRE PORUKE TEMA: SIGURNOST

CILJ RADIONICE: naći u sebi i širiti pozitivne misli, osjećaje i empatiju

Petra Puhara, 2.a
Lijepo je kad su svi dobri.

Stjepan Kralj, 2.a
Uvijek treba pomoći ljudima koji nemaju hrane i vode - zlatno pravilo.

Iva Salatić, 2.a
Moja učiteljica me uči dobrim stvarima.

Karla Dujmović Matijašević, 2.a.
Najljepše je pomoći drugima u nevolji.

David Ivan Čupić, 2.a.
Lijepo je kad te obitelj voli.

Luka Njirić, 2.a.
Lijepo je pomoći drugima i siromašnima.

Maro Knežević, 2.a
Lijepo je imati obitelj i prijatelje.

Katarina Vulić, 2.a.
Volim svoju domovinu.

Katarina Štaka, 2.a.
Lijepo je voliti druge.
Petar Dobrašin, 2.a
Ako ne želiš da netko to radi tebi, onda ti ne radi njemu.
Dora Pušić, 2.a.
Lijepo je utješiti druge. Dobro je biti svima prijatelj.

Ivan Barišić, 2.a
Lijepo je slušati mamu i tatu.

Franka Gleđ, 2.a.
Lijepo je poslušati druge.

Marija Bandžar, 2.a.
Lijepo je kad pomažeš.

Erika Markulin, 2.a.
Volim svoj razred i učiteljicu. Želim da svi ljudi budu sretni i želim svima ljubav i veselje.

Nikol Gleđ, 2.a.
Volim moju obitelj, mamu, tatu, brata, sestru, đeda i babu. Lijepo je pomoći siromašnim ljudima i djeci.

Božo Anđelinić, 2.a.
Najljepše je što možemo ići u školu, zatim što imamo hrane i vode.

TEMA: DONOŠENJE ODLUKA
Cilj radionice: uključivanje učenika u procese odlučivanja, vrednovanja, moći i odgovornosti

IMAJTE NA UMU

Svi znamo da postoje neka pravila, ona nam se mogu sviđati ili pak ne sviđati. Moje najdraže školsko pravilo jest to da se ne smijemo tući jer ne volim tuču i galamu. Malo manje mi je drago da se u ovo doba covida-19 ne smijemo grupirati i ići gdje nas je volja. Znamo da svako pravilo ima svoju svrhu i da se „Mora“ poštivati, ali na kraju dana svatko prekrši neko pravilo. Kućnih pravila kod mene baš nema, ali isto se mora imati neki red. Npr. raspremimo redovno svoju sobu. Najdraže kućno „pravilo“ mi je to da se nakon ručka mogu odmoriti ili malo zaspati.

Miho Radin, 6.b

IMAJTE NA UMU

U svakoj obitelji i školi trebaju biti neka pravila. Neka dobra, smiješna, bezvezna i naporna, ali ih opet ima. U školi nekad ne mogu na wc kad mi je hitno, to mi je bezveze. Kad moram brisati ploču, meni je to iskreno naporno, ali na hrvatskom kada moramo smisliti neki vic, to je previše smiješno. U školi su i podnošljiva pravila, ali kuća - kada moram prostrijeti robu, oprati suđe, pomesti i oribat kuću, ja nikad nemam volje, ali ipak što se mora, nije teško, ali uvijek bude smiješno.

Manuela Bratoš, 6.b

IMAJTE NA UMU

Školska pravila su tu da bismo ih poštovali premda neki to ne rade. Svi se mi pokušavamo držati doma i drugdje. Meni se puno pravila ne sviđa, ali jedno školsko pravilo mi je najgore, to je pravilo o nošenju maski, ali pritom sam se već navikao jer mi više ne smeta. Ali bih volio da bar možemo ići u Pema preko odmora. Pravilo koje mi se sviđa je to da imamo pravo na pravdanje iz nekih predmeta. Doma imam samo par pravila, ali najgore pravilo doma mi je to što moram ići spavati točno u 22h. A najbolje mi je to što se vikendom mogu ići igrati koliko god hoću i gdje god hoću.

Ivano Miletak, 6.r.

U školi nam zadaju da slušamo na satima, rodimo danoci i ljudima dolazi. To je sasvim uredu ne znam zašto neki ne vole školu najgore je zbog učenja i testiranja ali kod se razlikuje na učeny nije teška škola treba biti najstari bez stroga samu da učimo i ljudima rešet kod učeno i vremenom uz razreda.

Yemu pravila koju mi se ne sviđaju sve ih postujem.

Dama neke od nas tjeraju da pomažemo na kući, pospremiti su salom što i trebamo raditi, to ne bi trebalo biti pravila nego svatko od nas.

Patek od nas tjeraju da jedemo i ostalima molitele tu kuću su naše odbranje a ne za kuću kako mi mislimo.

U postaje pravila koju mi se sviđaju ali ne sviđaju sve ih postujem i pokušavam slušati.

IMAJTE NA UMU

Meni se školska pravila sviđaju. Jedna od tih pravila je nema žvakanja žvake na satu jer to kolegu koji je pored vas, može ometati. U mojoj školi se i ne dopušta nasilje i bacanje smeća oko škole pošto smo mi EKO-škola, ne bismo smjeli zagađivati okoliš. Ne sviđa mi se pravilo da je zabranjeno trenirati u dvorani zato što razna djeca u školi (dvorani) treniraju sportove pa je dosta djece bez aktivnosti. Doma mi se sviđaju dosta pravila koja trebam poštovati, ali nije rijetko da zaboravim na njih. Pravila su: na vrijeme napisati zadaću, pospremit dnevni boravak, hodnik, pospremiti sobu i usisati je. Samo mi se ne sviđa kada bratu od pet godina moram dati neku stvar koju mu ja ne dam pa mi je na kraju izgubi.

Petar Radonić

IMAJTE NA UMU

Nikada nisam razmišljala što znači Imajte na umu. Kada mi roditelji kažu - Imaj na umu - prvo što mi padne na pamet je da neke stvari moram poštovati i ako ja to ne želim. Npr. da moram poslušati brata ili sestru, da pomognem mami prostrijeti robu...Ali kada sam shvatila da to što ja radim, nije ni malo lijepo. Tako od sada radim sve ono što mi se kaže. A kada se sjetim svoga djeda i stare uzrečice „ŠTO SE MORA, NIJE TEŠKO“. To mi olakša bilo koji kućni posao.

Marija Ljubenko, 6.b

IMAJTE NA UMU

U životu je važno imati prijatelje. Ako želiš steći dobre prijatelje poštuju ih. Nemoj se tući jer to nije lijepo. Ako ne možeš spriječiti svađu i tuču, pozovi odraslu osobu. Nemoj uništavati knjige, zidove, ploču i sve ostalo. Poštuj druge učenike i učitelje. Uvijek pomoz mami i tati u čišćenju i pospremanju oko kuće. Moji mama i tata uvijek kažu da im ne moram pomoć samo da dobro učim i budem dobar đak, ali svejedno, ja im uvijek pomognem. Ja volim pravila, i volim kad ih svi poštuju.

Lana Monković, 6.b

IMAJTE NA UMU

U školi nam zadaju da slušamo na satu, radimo domaće i budemo dobri. To je sasvim u redu, ne znam zašto neki ne vole školu, vjerojatno zbog učenja i testova, ali kad se privikneš na učenje nije teško. Škola treba biti mjesto bez straha samo da učimo i budemo veseli kad uđemo i izađemo iz razreda. Nema pravila koja mi se ne sviđaju, sve ih poštujem. Doma neke od nas tjeraju da pomažemo po kući, pospreмимо za sobom, što i trebamo raditi. To bi trebalo biti pravila svakodnevnice. Ponekad nas tjeraju da jedemo i ostavimo mobitele, kažu da je to za naše zdravlje, a ne za kaznu, kako mi mislimo. To postaju pravila koja mi se sviđaju ili ne sviđaju, sve ih poštujem i pokušavam slušati.

Maris Ljubić, 6.b

TEMA: DUGINA PITALICA SLIČNOSTI I RAZLIKA

Cilj radionice: važnost odnosa „ja –ja“ i "ja-ti" i razvoj samopoštovanja

NEĆU BITI ROB(A) - GRAĐANSKI ODGOJ

CILJ: probuditi interes, odgovornost, suodgovornost, ohrabrenje kako pod pritiskom pretenzija, želja, ambicija ne bi bili mete ljudima koji ih mogu iskoristiti, posebno jer prelaze iz seoske u gradsku sredinu. Ujedno se nalazimo na graničnom prostoru.

Glavni dio: Priručnik Hrvatskog Crvenog križa-čitanje istinitih priča o trgovanju ljudima

MIŠLJENJA UČENIKA:

- Ovo predavanje me naučilo da ne vjerujem ljudima koje ne poznajem.

Također da ne dajem svoje osobne podatke nepoznatim ljudima. I budem oprezna s ljudima koji nude novac i daruju nas.

Lorena Grbavac, 8.b

- Mislim da ljudi trebaju biti oprezni i promišljeni kada se radi o dokumentima i poslovnim ponudama. Dokumente treba čuvati i imati bar jednu kopiju dokumenta. Predavanje je bilo vrlo poučno. Petra Radoš, 8.b

- Mislim da bih uvijek trebao imati svoje dokumente sa sobom i paziti na njih. Ne smije se vjerovati drugim ljudima koje ne poznajemo. Ivan Ban, 8.b.

- Mislim da je nepotrebno riskirati za „veću zaradu“, jer svi ljudi će vas samo prevariti i neće vam dati novac.

Nikola Mršić, 8.b

- Upoznat sam s ovom temom. Svaku ponudu za posao treba provjeriti da nije lažna. Ne povjeravati se svakomu.

Mario Đuka, 8.b

TEMA: IMAM STAV

Što bih promijenio/la u školi?

CILJ RADIONICE:

potaknuti iskrenu komunikaciju s učenicima, uz pitanje koliko su zadovoljni funkcioniranjem škole, razreda, a čime nisu zadovoljni te što bi moglo biti drugačije

Želio bih da u školi imamo malo duži odmor. Da nemamo velike domaće radove i da možemo dobiti novi školski autobus. Želio bih da je škola zabavnija. Želio bih da je škola veća i ljepša. Nadam se da će svi biti sretni kao i ja.

Andrej Kristić, 5.b

Ja u školi ništa ne bih mijenjala, zato jer mi se sviđa ovakva kakva je. Samo bih htjela pohvaliti sve učitelje, učiteljice, nastavnike i nastavnice jer su dobri i jer se trude naučiti nas nešto. Da nema njih, ništa ne bismo znali. I zato puno zahvaljujem svim radnicima u školi.

Kristina Gleđ, 5.b

Htjela bih da nam marendu traje duže. Da nam škola traje kraće. Da imamo WC u razredu. Da nemamo TEŠKE KNJIGE. I da imamo ormariće u školi.

Noemi Grgić, 5.b

U školi bih promijenio da imaju razredi sve do četvrti srednje. Da ne moramo putovati u grad. Također bih promijenio da nam odmori počinju ranije i da nam traju duže. Sljedeće što bih promijenio je da su testovi lagani i da nemamo puno domaćeg rada.

Ivan Kovačević, 5.b

U školi bih promijenila da ima malo više učionica. Volim što ima puno mjesta za igru kada smo na marendi. Ima puno dobrih, ali malo strogih učitelja i učiteljica. To mi ne smeta, ipak mislim da sam u jako dobroj školi.

Ivana Spahić, 5.b

Promijenila bih da ne bude korone, da ne nosimo maske i da se ne odvajamo od prijatelja. Promijenila bih da smo svi u jednom razredu da ne budemo skupina A i B. Ne bih htjela da bude svađe, udaranja, guranja i grubih riječi. Ja bih željela da idem na izlete i terensku nastavu. Ja bih željela da imamo marendu u školu. Da budu lakši testovi.

Kate Glavinić, 5.b

OPREZNO S LJUTNJOM TELEFONSKA GOVORNICA

CILJ RADIONICE: razvijanje suradnje i tolerancije , te učenje kako postići kontrolu kad imamo negativne osjećaje

IVA BANDŽAR,6.b

Ja se jako mrzim ljutiti, ali ponekad mi sva ljutnja u meni izleti van. Kao neki dan kad sam dolazila iz škole i mama me nazvala. Rekla mi je da danas neću moći ići kod prijateljice prespavati. Jako sam bila ljuta, a i u istom vremenu i tužna jer smo taj prespavanc dogovarale već dva dana .Toliko sam bila ljuta da nisam izašla iz sobe do večere, ali ipak sam morala shvatiti mamu jer i ona mora raditi da bi zaradila. Mislila sam da je ovo samo još jedna NOĆNA MORA pa sam se uštipnula, ali nije bila noćna mora nego još jedan ljuti i pomalo tužni dan. Kad sam pošla u krevet, mama mi je došla u sobu i ispričala se jer je vidjela da sam tužna, ali uostalom ona nije kriva već ja jer se ljutim oko prespavanca. Mali savjet - nemojte se ljutiti za svake gluposti jer znajte da je i drugim ljudima teško i da se oni ponekad ljute.

LUKA KLAJIĆ,6.b

Jednom su me prijatelji iz zezancije nazvala s privatnog broja. Tu sam se jako uznemirio zato

što je teško otkriti tko zove s toga broja. Moj savjet je da udahneš prije nego što moraš reći nešto grubo i da onda lijepo razgovaraš s tom osobom.

BALDO DOBRAŠIN,6.b

Bilo je to jedne subote. Ja i prijatelj smo otišli na igralište. Igrali smo nogomet. Sve je bilo odlično dok ja i jedan moj prijatelj nismo pobijedili. Iz zafrkancije sam se pošalio s prijateljem koji je izgubio. On se naljutio . Ispričao sam mu se. On se nije obazirao. Nisam znao da će ga to tako povrijediti. Kasnije mi je oprostio. Rekao sam da to neću više raditi.

LANA MONKOVIĆ,6.b

Jednog dana razgovarala sam na mobitel s prijateljicom. Tijekom poziva sam se naljutila, ali nisam joj htjela reći da sam se naljutila i poklopiti joj. Stoga sam se sjetila onog što volim, a to su konji, jahanje jer u većini slučajeva razmišljanje o konjima, jahanju, volontiranju, zabavi s prijateljima uz jahanje smirim se. Par dana nakon prijateljica je došla kod mene. Rekla sam joj dok smo se šetali da sam se tada bila naljutila. Ona mi je rekla da je ona kriva i da bi se na mom mjestu i ona naljutila. I dalje smo prijateljice. I od tada kažemo jedno drugoj kad se naljutimo.

SVI IMAMO ISTA PRAVA

Paola Šaćić, 7.b.

Svi imamo ista prava za slobodu, život. Svi smo od krvi i mesa i ne trebamo mrziti drugog zbog boje kože, vjere, nacionalnosti i drugih karakteristika. Priča o Raftu iz Etiopije me je dotakla jer nema osnovne životne uvjete npr. vodu.

Ivan Radonić, 7.b

Svi imamo prava te su ta prava za svakoga ista bez obzira na dob, rasu i izgled. Svi smo se mi ljudi rodili slobodni i s istim pravima. Neki ljudi su siromašni pa su i dalje slobodni, ali su zakinuti za dobro školovanje. Neka djeca u školskoj dobi ne mogu u školu jer moraju pomagati roditeljima ili idu u školu i dosta izostaju. Svaki čovjek na svijetu trebao bi imati pravo na školovanje, dobru higijenu, hranu i vodu.

Ivana Milković, 7.b

Po meni bi svi ljudi trebali imati osnovne životne uvjete, na svakom dijelu svijeta. Trebali bi imati iste uvjete i mogućnosti školovanja gdje god živjeli i koje god rase bili. Djevojčice i dječaci bi trebali imati jednaku količinu dužnosti. Djevojčice ne bi trebale biti zakinute u obrazovanju. Svi bi trebali biti u mogućnosti baviti se time.

Petra Knežević, 7.b

Svako dijete se rodilo s istim pravima, bilo dijete bijelo, crno, musliman, katolik, bogato, siromašno... Svi mi imamo pravo na školovanje, izražavanje mišljenja, dobru obitelj i slično. Mnoga djeca koja su „različita“ često su meta vrijeđanja,

Barbara Trojanović, 7.b

Svi smo rođeni slobodni i jednaki. Svaki od nas ima ista prava. Svi smo od krvi i mesa i ne moramo se mrziti zbog boje kože, nacionalnosti ili nečega drugog. Nije bitno jesmo li siromašni ili bogati iako imamo ista prava. Živio na selu, gradu, stariji ili mlađi, nadređeni ili podređeni imamo ista prava. Imamo pravo na školovanje, obrazovanje, prijateljstvo, igru i liječenje. Djevojčice imaju pravo na sportove koje igraju dječaci, imaju pravo na poslove i školovanje. Prava se temelje na vrijednostima: pravda, dostojanstvo, jednakost, sloboda, poštovanje i tolerancija...

Antonio Plum, 7.b

Imamo pravo na školovanje. Imamo pravo glasa, govora.

Naše pravo je da možemo reći što nam smeta kod drugih.

INTEGRACIJA UČENIKA S TEŠKOĆAMA SLIČNIJI SMO NEGO ŠTO MISLIMO

Nika Bjeloš, 6.a

Neki ljudi imaju poteškoće i možda nas ne razumiju, ali ih ne treba izbacivati iz društva i rugati im se. Svima nama se može dogoditi isto, oni imaju ista prava kao i mi. Mi smo svi različiti i Bog nas je takve stvorio, ali smo svi ljudi i po tome smo slični. Netko je malo deblji, a netko mršaviji i ne treba se tome rugati. Nemoj se nikome RUGATI.

Nika Čupić, 6.a

Nisu svi isti, ljude koji su različiti od tebe, ne moraš odbacivati iz društva. Kada su drugačiji, ne moraš ih osuđivati, odbacivati i rugati im se. Kada se netko želi družiti s tobom, naravno da ga nećeš odbiti zbog njegovog fizičkog izgleda. Nije bitno kako izgledamo, nego je bitna unutarnja dobrotu. Zaključak je - nemoj osuđivat ljude po vanjskom izgledu.

Karla Koče, 6.a

Ne osuđuj druge jer su drugačiji od tebe. Ako imaju neku bolest, alergiju ili neke poteškoće, ne mora značiti da su manje vrijednosti od tebe. Jer ipak, svi smo mi slični iznutra. Ako netko zatreba pomoć, uvijek mu pomoz, makar oni bili drukčiji od tebe. Svi mi zaslužujemo ista prava i poštovanje.

Sara Perić, 6.a

Možda nemamo svi istu boju kože, iste oči ili iste navike, ali kao ljudi svi smo mi isti. Neki su možda invalid, i neki slijepi, gluhi, ali to nije bitno, u srcu uvijek mora biti mjesto za druge. Kao i sve na svijetu nije bitno ono što je izvanka nego ono što je iznutra. Nikome nije lako, ali svatko treba naći 10 minuta za sebe za razmišljanje i za odmor.

Petra Šapro, 6.a

Sličniji smo nego što mislimo, svatko je onakav kakav jest, nismo svi savršeni. Čak braće ili sestre koji su blizanci, nisu isti. Netko se rodio s krivinama na licu ili tijelu, netko mršaviji, netko deblji, niži, a netko viši. Sebe i pogotovo ostale trebaš prihvatiti takve kakve jesu. Bog nas je takve stvorio, uvijek budi sretan i ne obaziri se na druge. Sreća je u tebi, nemoj mijenjati sebe zato što ti to netko kaže, budi kakav jesi.

Mateo Perak 6.a

Ljudi su slični i različiti. Neki vole sir, a neki kruh. No ne pričamo o hrani, već o tome kako treba pomoći ljudima. Neki su prehladeni pa to ne znači ignoriranje. Neki nas nerviraju, prozivaju, vrijeđaju i slično.

Robert Prusina, 8.a

LICE ISPOD MASKE

JEDNOKRATNA MASKA

Jednokratna maska koristi se samo jednom. Inače se i ne bi zvala jednokratna maska. Jednokratne maske se nose u trgovinu, školu, ljekarnu, ambulantu, poštu, itd. , ali se svaki put nakon uporabe moraju baciti. Ako želimo imati masku koju možemo koristiti više puta, onda je to višekratna maska. Takve se maske izrađuju od tkanine i mogu se prati. I njih možemo nositi svugdje. Tko želi imati masku za višekratnu namjenu, treba kupiti onu koja je za to namijenjena. Jednokratne se maske ne trebaju, niti bi se smjele prati jer zato nisu namijenjene.

LAŽNA MASKA

Lažna maska, licemjerje, to je jedno od najgorih ponašanja, barem prema mom mišljenju. Netko ti reče nešto, i jako te uvjerava u to, a možda je to što govori laž. Na primjer, priđe ti neka nepoznata osoba i prijatelji se s tobom. Stalno priča kao da ste iskreni prijatelji. Nakon što otiđe, drugima cijelo vrijeme govori loše o tebi. Neprestano te ogovara i priča ne samo istinu, nego i nadoda u svoju priču još puno laži kako bi ispao/la još lošija osoba. Svi te ismijavaju, a sve iza tvojih leđa. Misliš da si stekao prijatelja, ali te ta osoba stalno ogovara i grubo se šali. Valjda će se sve to jednog dana otkriti, kao i svaka laž. Tome već jednom treba stati na kraj. Svi se trebamo kontrolirati da nikoga ne ogovaramo.

Petrunjela Prkoča, 8.a.

LAŽNA MASKA

Lažnu masku danas skoro ima većina ljudi na svijetu. Ja mislim da lažnu masku nije dobro imati, a i da ju je dobro otkrivati. Otkriti je nije baš lako jer uvijek misliš da ta osoba koja je najbliža tebi, ima stvarno lice, a zapravo se može dogoditi da ima lažno. Lažno lice je kad odgovaraš ili vrijeđaš neku osobu, a to većinom ja mislim bi bile osobe koje su dobre i koje će ti uvijek nešto pomoći ili napraviti. Ja se nisam baš upoznala s ljudima

koji imaju lažnu masku, ali sam sigurna da takvih osoba ima oko mene i da se nekada i ja pojavim među njima, ali meni to ne smeta. Nemojte imati lažnu masku, nego uvijek pokušajte otkriti takve maske i reći ljudima koji bi trebali znati.

Ivana Klaić, 8.a

LICE ISPOD MASKE

Puno ljudi je licemjerno. Nose lažne maske i pretvaraju se da su netko tko nisu. Nije u redu da jedno mislimo, drugo govorimo, a treće radimo. Moramo biti iskreni te ne smijemo ogovarati druge. U životu se treba voditi onim: „Koliko daješ, toliko dobiješ.“ Ono što trebamo dobiti i pružiti je iskrenost i poštovanje. Bitno je činiti dobra djela i pružiti ljubav drugima, a oni će nam to isto vratiti.

Viktorija Agović, 8.a

LICE IZA MASKE

Dosta ljudi nose maske, maske koje skrivaju laži. Ljudi često lažu i skrivaju se iza laži. Lagati i manipulirati drugima nije dobro. Trebamo naučiti biti dragi i iskreni prema drugima, i upoznati prijateljstvo. Zato svi moramo biti bolji ljudi i naučiti poštovati druge bez obzira na dob. Jedino tako ćemo isto to poštovanje dobiti nazad. Poštovanje i iskrenost je nešto što trebamo u životu. Svatko treba bar jednu osobu s kojom može dijeliti sve lijepo i loše. Zato skini masku i budi bolji prema drugima!

ANĐELI POMAGAČI

TEMA: POMOĆ I

PROSOCIJALNO PONAŠANJE

CILJ RADIONICE: usvojiti norme socijalne odgovornosti i o pomaganju kao našoj dužnosti i obaveznosti, bez obzira na to hoćemo li dobiti zahvalnost ili uzvratnu pomoć

Marija Pivčić.

Moj anđeo se zove Klara.

On je jako dobar i uvijek me čuva

Moj anđeo se igra sa mnom, čak i spava.

Tea Protrka

Ljubav

Moj anđeo se zove Ljubav jer širi sreću. On me štiti i nosi ljubav u moj dom.

Igra se sa mnom i s mojim sestrama.

Anđeo me štiti danju i noću. Osjećam ljubav prema svom anđelu.

Made Šiša

Moj anđeo čuvar ima lijepu smeđu kosu i prekrasne plave oči. Ima lijepe crvene čizmice i jako voli letjeti. Volim svog anđela čuvara jer je jako veseo. Voli se jako igrati sa mnom.

Marin Bokarica, 3.a.

Ime mog anđela je Anto. Moj anđeo me štiti. On je jako dobar. Nikada me neće izdati. Uvijek me prati. Nikada neće biti zao prema meni.

Ivan Miličić, 3.a.

Moj anđeo je lijep i dražesan. Čuva me i štiti. Ja mu želim sve najbolje. Uvijek mi se smije. Moj anđeo se zove Nikola.

OSVRT

Aleksandar Veliki – dokumentarni film

Film mi je približio i slikovitije pokazao osvajanje Aleksandra Velikog i njegov san o ujedinjenju istoka i zapada, koji bio prevelik za njegovo vrijeme. Bio je politički i vojni genij koji je postao vladar s tek 20 godina, nakon smrti njegovog oca Filipa II.

Ključ Aleksandrove nadmoći su bili njegovi vojnici. U to vrijeme nisu postojali profesionalni vojnici, a on ju je tada utemeljio i bio je u velikoj prednosti nad svojim protivnicima za koje su se borili seljaci koji bi se nakon bitke vraćali u svoja polja. Njegova vojska je bila u prednosti i zbog načina na koji su se borili, odnosno načina na koji su rukovali sa sarisama (kopljima), koja su bila puno dulja od protivnikovih, a to su osmislili Aleksandar i njegov otac. Vojska je bila formirana u falange od 50 vojnika i neprijatelj je bio suočen sa šumom šiljaka što je bilo zastrašujuće. S presudnim vojnim aparatom pošao je u svoj pohod. On je postupao s uvjerenjem da svaka osvojena zemlja mora postupati po jednom te istom zakonu, a sve ljude učiniti građanima iste države. Grci privučeni njegovom vizijom povjerali su mu oslobađanje grčkih gradova u Maloj Aziji koji su tad bili pod Perzijom na čijem čelu je bio Darije III, apsolutni vladar. Perzijansko konjanništvo činili su skiti, Indija je davala svoje zlato, Etiopija svoju bjelokost. Darije III je bio opsjednut za osvajanjem Grčke, dvaput je pokušao osvojiti bez uspjeha.

O Aleksandrovoj veličanstvenoj konjanici znamo iz opisa koje nam je ostavio grčki povjesničar Arijan u njegovom djelu Anabaza koje je nadahnuto izvješćima Aleksandrovih generala. Mitska epopeja počela je u proljeće 334 g.pr.Krista, sa 180 brodova je prešao tjesnac Dardanele koji djeli Europu i Aziju. S 37 000 ljudi je došao do obale rijeke Granik gdje ga je čekala perzijska vojska, to je bila njegova prva velika bitka. To je bila prva pobjeda u nizu. Kako je napredovao dalje i dalje, nailazio je na svijet koji se razlikovao od predodžbe koju su o njemu imali Grci. Narodi su tamo imali naprednu razvojnu razinu. Otkrio je perzijski prometni i poštanski

sustav, odnosno razgranatu mrežu cesta koja je povezivala sve krajeve s Perzopolisom. Krenuo je na jugo istok gdje ga je čekao Darije III s vojskom od 500 000 ljudi – Bitka kod Isa. Darije na završetku bitke bježi i ostavlja svoju ženu, djecu i majku koje Aleksandar zarobljava. Darije je za svoju obitelj nudio pola svog carstva što je Aleksandar odbio jer je htio cijelo. Nakon dvije godine, Aleksandar je osvojio 60-tak gradova. U Egiptu je otkrio kako su tamo Perzijanci iskoristili neplodnu zemlju i sustavom navodnjavanja (okomiti bunari s tunelima na njihovom dnu) Sahare. Aleksandrovo poimanje vladanja se promijenilo, shvatio je da će vladati jedino ako ga prihvati narod.

331.g.pr.Krista dolazi do grada Gaugamele i sprema se na konačnu bitku s Darijem, koji ga je dočekao s vojskom od 1 000 000 ljudi. Darije opet bježi. Aleksandar dolazi do Babilona gdje mu uručuju ključeve grada. Pronađen je Aleksandrov proglas babilonskom narodu kojim im govori da neće ući u njihove domove. Nakon Babilona dolazi do Suze, te do Perzopolisa, srca carstva. S 26 godina, prvi politički čin je bio kad je Perzijancima dodjelio jednake povlastice kao i Grcima, ali nije bio dovoljno za pokazivanje moći, pa je naredio razaranje Apadane. Želio je da dva naroda žive u slozi, i trebao je istodobno bit i kralj Makedonaca i Perzijanaca. Ostavlja perzijske satrape na njihovom položaju, ali to nisu odobravali svi njegovi časnici i između njega i njegovih ljudi počinje se stvarati jaz.

Nakon Perzopolisa nastavlja dalje u svoje pohode i osvaja Aleksandriju i dolazi do Indije gdje vlada kralj Por. Nakon 8 godina Aleksandrovog pohoda njegova vojska je umorna i ne žele dalje, te Aleksandar odustaje i prisiljen je vratiti se.

Umire tri godine poslije 13.lipnja 323 g.pr.Krista, u Babilonu od vrućice u 33.godini života, nije ostavio oporuku jer snovi se ne ostavljaju u nasljeđe.

Petra Knežević, 5.b
Mentor: Marija Prlenda

Učenci PRODUZENOG BORAVKA (1.B)

Nikol i Elena Banović

Marieta Milas

Marko Bijadija

Borna Brajević

Mentor : Ines Metković

Projekt općine Konavle - integracija učenika s posebnim potrebama

PODIGNIMO LETVICU VISOKO

Vlaho Car, trener stolnog tenisa u Projektu Općine Integracija učenika s posebnim potrebama, poručio nam je: „Tko ima dobra ovoga svijeta i vidi brata svoga u potrebi pa zatvori pred njim srce - kako ljubav Božja ostaje u njemu?“

Riječi su Gospodina Isusa Krista upućene nama ne bili smo ih u danom momentu praktično primijenili u stvarnosti. I baš tako pomaganje potrebitima je jedan od najvažnijih kršćanskih sadržaja života. Ovakva primijenjena moralnost prema svojim bližnjima, a u ovom slučaju djeci s posebnim potrebama, motivirana je bez predrasuda gdje se vrijednosti i važnosti izražavaju ljubavlju. Tako i moje iskustvo kao trenera te treniranja i učešća u projektu „Podignimo letvicu visoko“ pomaganja djeci s teškoćama u razvoju ima svoj višestruki sličan ili isti značaj. Uistinu hvale vrijedno provedeno vrijeme s djecom, koja su kod nas zanemarena i potisnuta sa strane društvenih zbivanja, kako u dvorani tako i na kampu održanom na Cavtatskoj rivi, dalo mi je i ostavilo neizbrisiv trag i dodatni poticaj, htijenje i želju za nastavkom treniranja djece ove kategorije.

Cjelokupni projekt od početka starta u 2019. godini treniranja u dvorani OŠ Gruda pa do samoga kraja na kampu u rujnu 2020., nadišao je sva moja očekivanja. Mi u stolnom tenisu rekli bismo: „Tražila se loptica više“. Ili izrečeno stolno teniskim žargonskim rječnikom: „Još jedan Ping Pong“, tj. „MI NE ŽELIMO PRESTATI IGRATI“ moglo se primijetiti u pozadini samoga završetka kampa. Zadovoljstvo i sreća na ozarenim licima djece više je nego očito dovoljno predstavljeno značenje i uspjeh samog projekta i poticaj novim elanom i željom za nastavkom realizacije novih takvih i sličnih sadržaja. Meni osobno bilo je nevjerojatno zadovoljstvo i Božji blagoslov biti dio ovoga projekta.

Ines Obad , 7.a

Kad imam loš dan, uvijek se mogu osloniti na papir i olovku

Iza pseudonima Valentina Story krije se bivša učenica OŠ Gruda, danas samozatajna djevojka i spisateljica u usponu. Za čitatelje „Tintilinića“ pristala je otkriti nešto više o sebi, spisateljskom putu na kojem je sad, ali i o nekim planovima za budućnost.

Kako biste se predstavili?

Moje ime je Valentina, imam dvadeset sedam godina i dolazim iz Konavala. Velika sam obožavateljica knjiga, pisanja, mačaka i fanfikcije. Imam osobnu kolekciju knjiga od preko 700 naslova na koju sam izrazito ponosna. Administrator sam grupe na Facebooku „Pronađi knjigu - buvljak“ koja broji nešto više od četrnaest tisuća pratitelja. Moje pisanje je započelo na aplikaciji Wattpad, na kojoj svatko tko želi, može pisati nešto svoje ili čitati potpuno besplatno. Jedna od mojih priča na Wattpadu ima više od dva milijuna pregleda. Najviše pišem YAžanr, točnije knjige za mlade, većinom takve i čitam.

Kakva ste bili učenica? Kakvi su vam bili interesi dok ste bili u osnovnoj školi?

Sjećam se da su moji nastavnici uvijek u opisnu ocjenu pisali: mirna, tiha, povučena. Skromno priznajem da su imali pravo. Interesi u osnovnoj školi nisu postojali kod mene. Opravdala bih se time da sam bila premlada i nezrela da bi uopće razmišljala o interesima. Bila sam dijete, jedino što sam htjela je vjerojatno da što prije završi škola kako bi trčala doma gledati omiljenu seriju ili igrati se s prijateljima. Interesi su došli nešto kasnije u mom slučaju. Tako da, ako ne postoje interesi ni kod vas trenutno, ne brinite, doći će kasnije. Na vama je hoćete li ih slijediti ili zanemariti. Ja preporučujem prvo jer sreća koju dobijete time, neopisiva je.

Kako ste se odlučili na pisanje knjiga? Koliko ste ih do sad napisali?

Uvijek sam nešto piskarala, ispočetka ni ne znajući što točno radim, a još manje što će od svega toga ispasti. Prvo sam započela s dnevnikom, htjela sam mu ispričati tko sam i što sam taj dan radila. Nije išlo, u par rečenica sam shvatila da nemam ništa zanimljivo ispričati pa sam počela izmišljati - dodavala sam izmišljene likove, imena, scene koje se nisu dogodile, rečenice koje ne bih nikada izgovorila. Nakon par dana ispisala sam čitavu bilježnicu. Napisala sam priču. Prvo nisam mogla vjerovati što sam napravila, pročitala sam ispočetka i shvatila kako želim to zauvijek raditi. Nove priče, novi likovi, moć koju imaš sa svakom idućom rečenicom. Uvijek kažem da je pisanje pola zdravlja, mene ono doista usređuje. Kad imam loš dan, uvijek se mogu osloniti na papir i olovku. Najbolja terapija. Napisala sam nekoliko priča do sad, a odvažila sam se samo izdati dvije. Vjerujem da će u budućnosti toga biti više.

Jesu li vaša djela autobiografska?

Nisu, moj život nije ni mrvicu zanimljiv onoliko koliko je neki drugi u mojoj glavi. Zna se dogoditi da nekom liku, posebno glavnoj junakinji, dam dvije-tri svoje osobine. Onda od njih i nje napravim hrabrost koje bi možda moglo biti malo više u mojem životu.

Jesu li čitatelji zainteresirani za vaše knjige? Kako biste opisali vašu publiku? Pripremate li već neki novi naslov?

Imam ludu sreću da moji čitatelji jako vole moje pisanje. Ne znam čime sam to zaslužila, ali ta njihova ljubav prema mojim pričama traje dobrih osam godina. Većinom je to mlađa publika koja mi redovito piše kako odrastaju sa mnom i mojim junacima. Kad sam se ispočetka odvažila pisati na internetu, svi su oni ili završavali osnovnu školu ili se upisivali u srednju. Danas gledam fotografije tih mladih ljudi kako u pauzama, dok brinu o svojoj djeci ili obvezama na fakultetu, čitaju moju novu knjigu. Moja publika, većinom su to čitateljice, vole hrabre ženske junakinje koje se bore za sebe i svoja mišljenja. Princeze kojima ne trebaju prinčevi kako bi ih spasili. Pronalaze se u njima, zato ne odustaju od mene i priča. Novi naslov pripremam, i ako bude sve išlo po planu, krajem godine će ugledati svjetlo.

Kakav je osjećaj bit poznat?

Ne volim se nazivati poznatom, to uvijek stavim na posljednje mjesto. Najvažnija je moja publika koja me pronašla ili će me tek pronaći i priče koje sam ispisala ili ću tek. Riječ "poznat" mi jedino može biti dobar vjetar u leđa, jedino to.

Kako biste definirali sebe kao pisca?

Kao zbunjeno piskaralo koje za svako djelo nema blagog pojma što će od njega ispasti, ali kad se zaista potruđi to ne ispadne loše na kraju. Mašta igra veliku ulogu, ali ako uz maštu nema volje i truda, djelo će ostati nedovršeno, a to nikome nije u cilju. Usput ostati SVOJ u poslu kojeg radiš je definitivno atribut koji bih stavila prije riječi „pisac“ u mojem slučaju.

Kako reagirate kada ljudi kritiziraju vaše knjige?

Ispočetka nisam reagirala baš najbolje. Bilo mi je sve novo i nisam mogla shvatiti zašto netko ne voli moju maštu. Trebalo mi je neko vrijeme kako bih posložila dobro i loše u glavi. Sagledala sam stvari iz svoje perspektive. Ni ja ne volim baš sve knjige, mada nisam jedna od onih koja bi nešto javno kritizirala, uvijek mišljenje zadržim za sebe. Postoje ljudi koji vole svoje mišljenje izraziti javno, postoje i oni koji vole potpuno drugačije stvari od mene ili razmišljaju suprotno i to je sasvim u redu. Uostalom, kad bi svatko volio moja djela, bilo bi nekako dosadno. Iz kritika naučim ponešto, tako da to ništa nije loše. Dok se uči, dobro je.

Pišete li danju ili noću? Čekate li novi kreativan trenutak ili ciljano sjednete i pišete?

Većinu poglavlja sam ispisala u kasnim noćnim satima, to je jedini dio dana u kojem imam vremena. Tijekom dana poskrivečki u bilješke u mobitelu napišem par rečenica ili nešto ukratko kako kasnije ne bih zaboravila. Nekad sve ovisi i koliko taj dan imam inspiracije, dogodi se da dobijem blokadu koja zna potrajati tjednima.

Koja vam je vaša knjiga najdraža?

Svaka moja iduća knjiga je moja nova najdraža. Iako me nekad uhvati nostalgija za počecima gdje je sve bilo slatko i naivno pa ih volim čitati ispočetka.

Koliko vremenski vam treba da napišete jednu knjigu?

Puno je tu čimbenika uključeno, od moga vremena do toga koliko je radnja kompleksna. Kako pišem dalje i kako postajem zrelija, treba mi puno više vremena nego s prethodnim knjigama. Nekad i do dvije godine.

Gdje se vidite za 10, 15 godina?

Ne gledam toliko puno u budućnost. Jedino se nadam da ću imati puno više izdanih knjiga nego do sad i da u međuvremenu neću prestati s pisanjem. Pisanje trenutno ima veliku ulogu u mojem životu i doista mi je važno.

Koje su vam neostvarene želje ili projekti koji biste htjeli ostvariti?

Kao netko tko niti malo nije ambiciozan u životu, što je možda i moja mana, nemam prevelikih želja. Za sad želim dovršiti svoj treći roman u planiranom roku pa ćemo onda vidjeti dalje.

Kakvu biste poruku poslali sadašnjim učenicima OŠ Gruda?

Iako sam izašla iz osnovne škole davno, još je se rado sjetim. Znam da vam se nekada ne da ili da vam je nastava ponekad iscrpljujuća. Svi smo mi to jednom prošli. Škola može biti lijepo razdoblje, a ono što čujete od vaših nastavnika, svakako će vam jednom trebati u nekom trenutku života. Pa makar ako gledate Potjeru na televiziji, bit ćete ponosni na sebe kad odgovorite točno na postavljeno pitanje. Nisam najbolji motivator, ali ono što uvijek kažem svima jest radite na svojim snovima, samo budite uporni i kad-tad će rezultati izaći na vidjelo. I budite dobri ljudi, to je na kraju dana najvažnije.

UČENJE ILI MUČENJE - PITANJE JE SADA?

Kaže se da čovjek uči dok je živ te da čovjek vrijedi onoliko koliko zna. Iako stjecanje novih znanja može biti zabavno i zanimljivo, nekada može biti i naporno. Kakv je odnos učenika prema učenju, vesele li ih nova znanja ili je učenje mučenje, pitali smo učenike petih razreda.

Meni učenje nije mučenje jer je svo gradivo lako. Kad učiteljice postavljaju pitanja, uglavnom znam na njih odgovoriti. Mučenje mi je samo kada trebam računati s velikim brojevima.

Petar Dimnić, 5.b

Učenje je zabavno, npr. kad čitam neku priču, osjećam se kao da priča čita mene. Učenje nije lako, ali nije ni teško. Preko vikenda uglavnom odmaram, ali malo i učim, nije mi to problem.

Marija Ljubenko, 5.b

Učenje nije mučenje. Učenjem stječemo znanje, a znanjem se sve može. Što mislite, da su policajci i vatrogasci dobili tako teške poslove bez znanja? Učiti se mora.

Manuela Bratoš, 5.b

Učenje je važno za život, učenjem ćemo biti bolji i to nije mučenje. Ja učim tako da čitam naglas. Učenje je važno i da nam se razvije mozak i da naučimo nove stvari.

Marijana Urlović, 5.b

Meni učenje nije mučenje. To je zabava velika. Jako je zabavno i veselo. Meni je to kao igra, kada tu igru igraš, za cijeli život se zaigraš. Može li učiti svatko? Da, to je lako, uz malo truda možeš naučiti gradivo svako. Kad na satu dosta pratiš i učiš, ne moraš puno doma.

Antonio Đuka, 5.b

Učenje je problem mnoge djece. Ne snalaze se u učenju, teško im je sjediti i nešto čitati. Djecu treba podupirati i učiti ih da učenje vrijedi.

Znam da nije lako odvajati vrijeme od igre ili druženja s prijateljima za učenje, ali vrijedi. Npr. kad narastete, imat ćete dobar posao, biti dobri ljudi. To se sve uči i u školi i izvan nje. Učenje nije problem, ako odredite kada ćete učiti, a kada raditi slobodne aktivnosti koje svi volimo. Posljedice neučenja su strašne, zato ne dovodite se u problem kao što je neučenje! Odvojite bar 30 minuta za učenje jer svi volimo dobiti dobre ocjene i da su naši roditelji ponosni na nas.

Maris Ljubić, 5.b

Učenje nije lako. Ja najlakše učim čitajući. Kad ne učim, dobijem loše ocjene, a ne volim kad puno učim. Najviše učim za ispitivanje ili test. Najlakše učim hrvatski, a najteže matematiku. Najviše mi treba da naučim prirodu.

Anamarija Puhara, 5.b

Svaki đak u učenju je junak.
Kad on uči, nikad se ne muči.
Svaki dan glava mu znanja još više puna,
Još malo pa i kruna.
Posljedice nijedne nema,
on zna puno šema.
On od knjige se nikad nije krio,
već svoj domaći radio,
jer on je pravi đak,
učenje mu nikad ne diže tlak.

Baldo Dobrašin, 5.b

U 5.razredu učenje je jako teško, ali nije mučenje. Ja učim na način da gradivo prepisem na papire i podcrtam najvažnije stvari markerima. Kada učim, legnem na svoj krevet i čitam s papira na kojeg sam prethodno napisala, gradivo, a nakon što naučim, rješavam razne zadatke. Posljedice koje nam se događaju kada ne učimo, lose su ocjene.

Lana Monković, 5.b

Za mene učenje nije mučenje. Trebam se samo potruditi i par puta ponoviti. Nekima to jest mučenje, no nije teško naučiti samo se trebaš truditi.

Iva Bandžar, 5.b

Učenje nije teško. Ako znaš da ti je brzo ispit - uči, nemoj čekati zadnji dan, jer u jednom danu ne možeš sve naučiti. Mi djeca mislimo da imamo malo vremena za naučiti, ali imamo dosta vremena. Kad ti je nešto zanimljivo, lako ćeš to naučiti. I također ako slušaš na satu, lakše ćeš zapamtiti. Kad dođete doma, nemojte odmah učiti, malo se odmorite. Kad se odmorite, počnite učiti. Ne smijete prebrzo čitati i raditi samo kako bi završili. To je moj savjet. Ako ne učiš, dobit ćeš minus, a ako tri puta zaboraviš dobit ćeš jedinicu.

Dominik Čeović, 5.b

Učenje je lako, učiti može svatko, ako misliš da je učenje teško onda se varaš. Samo treba imati strpljenja i volje. Učenje trebaš shvaćati ozbiljno i u školu ići redovno.

Luka Klaić 5.b

Meni je učenje ponekad mučenje. Nije mi jako teško učiti, ali se uvijek moram mučiti. Posljedice neučenja su trajne. Kad se mučim dok učim, shvatim da kad bih malo više učio, prestao bih se mučiti.

Ivano Miletak, 5.b

Učenje ili mučenje pitanje je sad?

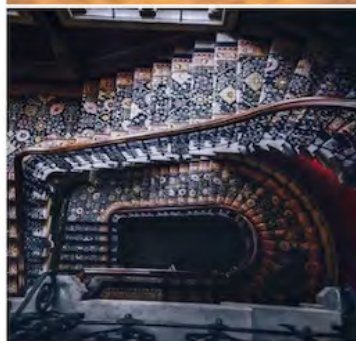
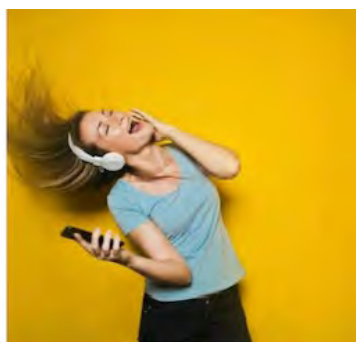
Netko misli da je mučenje jer je mlad. Učenja nikada nema puno, ne može se cijeli dan igrati "Uno". Učenja nekada ima malo više, ali nisi beba koja dudu siše. Nekome učenje malo lošije ide, zato mu se knjige puno manje svide. Učenje na kraju mučenje nije, jer se puno pameti iza krije.

Miho Radin, 5.b

Pripremile:

Ana Veselić, pedagoginja

Laura Bokarica, 8.a

UČIMO I STVARAMO

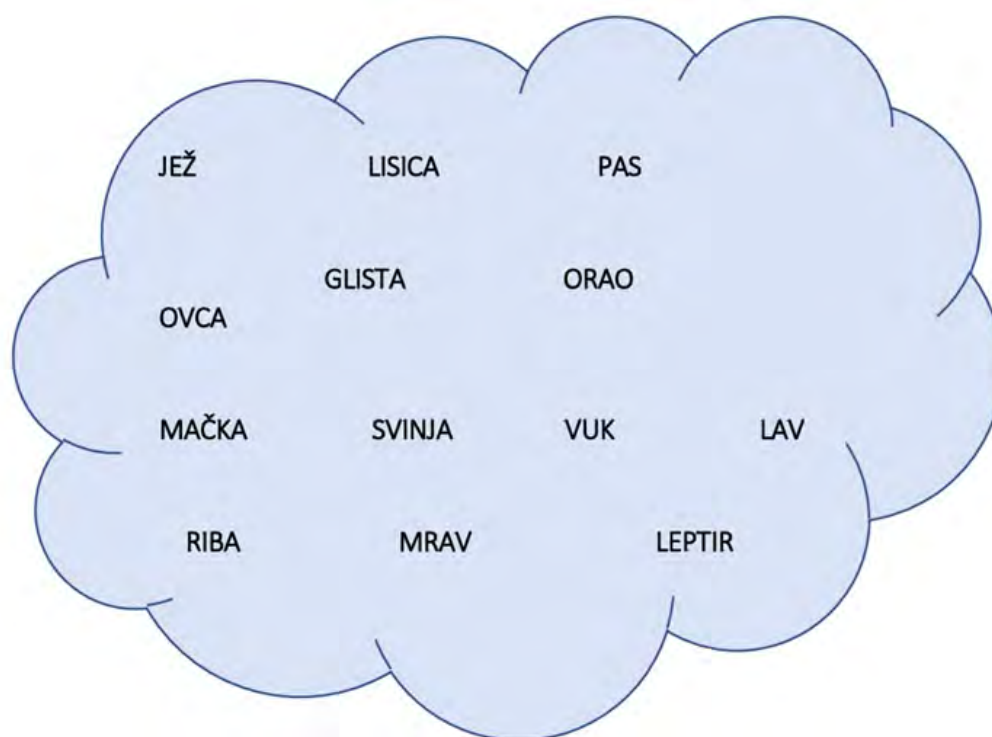
Učimo

Basna je epska književna vrsta koja može biti napisana u stihovima ili u prozi. S obzirom da je epska vrsta, ima događaj, likove i fabulu. Radnju basne najšećće čini jedan događaj, ali može sadržavati i do tri međusobno povezana događaja s jednostavnom fabulom. Broj likova je malen, uglavnom se pojavljuju dva ili tri lika. Vrijeme i prostor nepoznati su. Glavni likovi su životinje koje poprimaju ljudske osobine, tj. predstavljaju različite karaktere i tipove ljudi. Osobine koje posjeduju neke životinje mogu se pojavljivati u više basni npr. lav je hrabri vladar, zec je plašljiv i naivan, mrav je marljiv, lisica je mudra i lukava, vuk je proždrljiv itd. Cilj je basne kroz postupke i dijalog životinja prikazati ljudske mane i vrline, poučiti o tome što je dobro, a što zlo jer je lakše uočiti mane i pogrešne postupke ako ih vidimo kod drugih, nego kod nas samih. Basne zato uvijek imaju pouku koja je obično izrečena na kraju, može biti izrečena i na početku, a može i ne biti iskazana već ju je potrebno iščitati iz priče.

Smatra se da je prve basne zapisao Ezop u 6. stoljeću prije Krista, a osim Ezopa poznati su basnopisci Jean de la Fontaine, Ivan Andrejevič Kirilov, Gotthold Ephraim Lessing. U hrvatskoj književnosti neki od poznatih basnopisaca su Ivana Brlić-Mažuranić, Gustav Krklec, Ivan Filipović. Zbog odgojno-obrazovne funkcije koju basna ima, ta je književna vrsta i danas vrlo popularna. Sastavni je dio osnovnoškolskih čitanki i lektira.

Stvaramo

Pred tobom je oblačić ispunjen različitim životinjama. U oblačiću, s desne strane u praznom prostoru, možeš dodati dvije životinje po želji. Zatvori oči i spusti dva prsta na oblačić. Pozorno promotri koje si dvije životinje odabrao prstom (ili koje su najbliže tvojim prstima). Napiši basnu u kojoj će odabrane životinje biti glavni likovi. Pazi da basna ima pouku te da životinje predstavljaju neke ljudske osobine. Po potrebi se podsjeti što je to basna i koje su njezine karakteristike.

Basna o mišu i ježu

Jednom davno družili se miš i jež. Jež bio naivan i mio, a miš lukav, snalažljiv i neposlušan. Jedne jeseni jež stane pod stablo kako bi jeo hranu koju je pronašao. Došao mu je miš i zapitao ga: „Hej, gdje si to pronašao? Možeš li i meni malo dati? Jako sam gladan.“ Jež razmisli i reče: „Ja ću ti dati komadić hrane, ali nema je dovoljno za oboje“. Miš se zatim dosjeti: „Tamo iza stabla ima još hrane, pođi nam donijeti, bit će za oboje!“ Jež otiđe iza stabla po hranu, no tamo nije pronašao ništa osim proljetnih tratinčica. Pomislio je da je možda pogledao iz krivog stabla. Otišao je do miša no miša nije bilo. Ni njegove hrane. Tužan i gladan pošao je kući, miš ga je očito prevario kako bi mu uzeo hranu. Iduće jutro jež sretne lukavog miša, bio je opet gladan. Miš mu je ponizno prišao i ispričao se što mu je pojeo hranu jučer. Obećao mu je da će ubuduće biti pošten. Jež je ispriku prihvatio i predložio da zajedno pođu u potragu za hranom. Sve što su pronašli, podijelili su.

Pouka: Uvijek budi dobar, pošten i podijeli s drugima što imaš.

Maris Ljubić, 5.b

Basna o psu i mišu

Jednog su dana pas i miš odlučili otići na izlet. Dok su išli putem, na jednom su raskrižju krivo skrenuli i nakon par metara upali u duboku jamu. Miš se vrlo brzo uspeo iz jame na površinu, no pas to nije mogao. Miš ga je pokušao vući za šapicu, no pas je bio pretežak. Zatim je brzo otišao potražiti pomoć. Naišao je na slona kojem je ispričao kako je njegov prijatelj pas u nevolji. Slon je slijedio miša do jame. Kad je vidio jadnog psa kako bespomoćno sjedi u jami, spustio je svoju surlu kojoj je zagrlio njegovo tijelo i izvukao ga na površinu.

Pouka: Prijatelj se u nevolji poznaje.

Lucija Radonić, 5.a

Basna o sovi i ježu

Smeđa sova stajala je na grani i sunčala se. Nije primijetila da je vreba neprijatelj, veliki orao koji je htio pojesti. Za to vrijeme, ispod stabla se šetao jež koji je tražio hranu za svoju obitelj. Kada je podigao pogled, ugledao je orla koji je išao zgrabiti sovu. U tom je trenutku povikao: „Sovo, pazi, bježi!!“ Sova se prepala i pala s grane, no orao je nije uspio uhvatiti. Gledala je zbunjeno u ježa koji joj je upravo spasio život. Bila mu je jako zahvalna i pitala ga je: „Dragi ježe, puno ti hvala, što ti uopće radiš u ovom dijelu šume?“ Jež joj je odgovorio: „Tražim hranu za svoju obitelj, doma imam puno malih ježeva koji su gladni.“ Kad je to čula, sova je raširila krila i obećala ježu da će ona pronaći hranu za njegovu obitelj jer je on njoj spasio život.

Pouka: Dobro se dobrim vraća.

Iva Bandžar, 5.b

Uzori poput našeg parca svetog Vlaha

Mentor: Lucija Ljubić Drašković

Lana Monković, 6.a

Festa svetog Vlaha i stari običaji

Ja se svake godine na svetog Vlaha oblačim u konavosku nošnju zajedno s tetkom. Ujutro nam mama i baba ispletu pletenice pa nam prababa pomogne da se obučemo u konavosku nošnju. Na Kandeloru dan prije Sv. Vlaha puštaju se golubice. Ja i tetka prvo idemo na misu i grličanje, nakon toga idemo u procesiju. Nakon mise, procesije i grličanja idemo u dedovog brata Vlaha na ručak...

Manuela Bratoš, 6.a

Festa svetog Vlaha za mene znači puno, zato što označava naš Dubrovnik. Za svetog Vlaha idemo u goste kod sestre moga djeda koji živi u Dubrovniku. Njezin sin se zove Vlaho i mi svi zajedno idemo šetati po Stradunu. Gledamo procesiju i barjake. Mi se ne oblačimo niti grličamo zato što moji roditelji ne vole gužvu, ali nekad niti ne stignemo. Stvarno bih željela barem jednom obući u konavosku nošnju za Svetoga Vlaha. Nisam nikada prisustvovala grličanju, ali sam barem gledala na televiziji kako se drugi ljudi grličaju. To mi je jako zanimljivo. I volim taj dio godine. Zanimljivo mi je što se svi oblače u drugačije nošnje, svaka je drugačija i posebna. Vidim jako puno ljudi koji nose nošnje, ali ima i puno njih što ih ne nose. Ja podržavam sve feste, ali Festu svetog Vlaha najviše.

stari običaji u Konavlima

-domaćin bi na svadbi poželio svadbenicima puno zdravlja, sreće i blagostanja

-kada se posluži pečenje na stol, onda slijedi konavoska zdravica

Toni Bunda, 6.a

Za mene Festa svetog Vlaha znači slavije slobode Dubrovnika. Na Festi ja ne sudjelujem, barem nisam ove godine, ali možda ću sljedeće. Moji rođaci su sudjelovali prošle godine, ne

znam jesu li ove. Prije Feste je dan Kandelora. Na Festi svetog Vlaha održava se procesija s barjacima, pjeva se himna svetoga Vlaha i nose se moći. Moći su ruka, glava i noga.

Konavoska zdravica se često izvodi na vjenčanjima, barem se tako prije radilo. Ja nisam bio ni na jednom vjenčanju gdje se izvodila konavoska zdravica. Zdravičar održava zdravicu. Ne znam stihove zdravice, samo znam da kad zdravičar završi, ostali viču Amen dabogda.

Antonio Rilović, 6.a

Festa sv. Vlaha je posebna za Dubrovnik. Slavi se 3. veljače. Pjeva se himna sv. Vlaha. U procesiji se nose njegove moći. Svaka župa nosi svoj barjak kojeg izvija ispred svečeve crkve. Nakon svete mise ljudi se grličaju.

Konavoska zdravica se izvodi na vjenčanju. Zdravicom se mladencima i svim svatovima čestita te moli Bogu za uspjeh i sreću u životu.

Integrirani dan - Maškarani školski dan

Bio je to jedan vrlo neobičan dan u našoj školi. Učionice nižih razreda su pretvorene u Zabavograd, mjesto smijeha, igre i poučnih priča. Njegovi stanovnici: Pipi Duge Čarape, mišice, princeze, kuhari, djedovi, bake i ostali stanovnici na svoj način su proslavili pokladni utorak. Hrvatski zabavojezik obilježen je kroz raznolike pjesme i priče. Na primjer, učenici 4. razreda su imali sat Hrvatskog jezika organiziran kao emisiju "Tvoje lice izgleda poznato". To je bila prilika za sat jezičnog izražavanja u kojem su se učenici kao gosti emisije predstavili kroz svoje osobine i izgled. Ostali učenici imali su mogućnost postavljanja pitanja liku kojeg su učenici glumili. Učenici su se dobro snašli u improvizaciji predstavljanja i nudeći kreativne odgovore. Podrobnije su se upoznali s likom i djelom Ivane Brlić Mažuranić čija su djela čitali za lektiru (Hlapić i Priče iz davnine). Zabavno i zanimljivo je bilo u svim nižim razredima. Poslije zanimljivih matematičkih priča i zadataka došlo je vrijeme za razne maškarane igre i ples. Ovaj poseban dan je priveden kraju do nekog novog puta i nekih novih zanimljivih ideja.

Naši učenici na Državnom natjecanju

Dvoje naših učenika pozvano je na državno natjecanje. Jako smo sretni i ponosni zbog toga. Antonio Mazavac, učenik 8.b razreda sudjelovat će 22. i 23. travnja na državnom natjecanju iz Njemačkog jezika (mentorica Andrea Raše Kulaš), dok će Robert Prusina, učenik 7.a razreda sudjelovat 3. i 4. svibnja na državnom natjecanju iz Geografije (mentorica Helena Karlič Mujo). Čestitamo učenicima i mentoricama na dosadašnjem uspjehu te želimo im puno sreće i uspjeha na državnom natjecanju!

Obilježen Majčin dan

Povodom Majčinog dana učenici nižih razreda naše škole imali su integrirani dan. U korelaciji predmeta Hrvatski jezik, Glazbena kultura i Likovna kultura učenici su prigodnim aktivnostima u skladu s nastavnim planom i programom imali radionice, igre, zabavu i učenje. Svoje likovno-literarne uratke odnijeli su na poklon svojim majkama.

Terenska nastava učenika 3. razreda

Učenici 3. razreda naše škole išli su 10. svibnja na terensku nastavu u Dubrovnik. Podijeljeni u dvije grupe, prošli su starom gradskom jezgrom i pažljivo slušali priče o nastanku Dubrovnika, izgradnji i svrsi gradskih zidina sa svim svojim tvrđavama. Posjetili su Knežev dvor i Pomorski muzej gdje su vidjeli makete dubrovačkih brodova iz prošlosti i saznali o poznatim dubrovačkim pomorcima.

Zahvaljujemo se Društvu turističkih vodiča Dubrovnik na izvrsnoj usluzi i zanimljivim pričama koje su nesebično podijelili s nama.

Terenska nastava 1. i 2. razreda matične škole

U petak 4. lipnja učenici prvog i drugog razreda matične škole imali su terensku nastavu koja je pratila nastavne cjeline iz Prirode i društva. Učenici prvog razreda posjetili su Javnu vatrogasnu postrojbu Konavle. Vatrogasci su im demonstrirali

svoju opremu. Posjetili su i knjižnicu Društva naša djeca Gruda te osladili se sladoledom. Učenici 2. razreda su u sklopu terenske nastave posjetili punionicu vode Viva u Grudi. Tehnolog Vedran Lipar pokazao je učenicima cijeli proces dovoda vode s izvora rijeke Ljute do punionice te cijeli postupak punjenja vode u boce. Učenicima je posebno zanimljivo bilo kako iz jedne plastične epruvete nastaje plastična boca koje su svi učenici dobili na poklon. Zahvaljujemo se svim sudionicima terenske nastave na poučnom izlaganju i prigodnim poklonima.

Terenska nastava učenika PŠ Popovići

U ponedjeljak 14. lipnja učenici PŠ Popovići imali su terensku nastavu. Ujutro u osam sati krenuli su iz škole poučnom stazom do Radovčića. Putem su zaželjeli želju na kamenu sreće te ponovili gradivo iz prirode i društva o biljkama i životinjama u proljeće.

U Radovčićima u Kojan Koralu dočekala ih je simpatična Barbara. Upoznala ih je s konjima, dopustila da ih očiste i očetkaju zajedno te naučila jahati. Bili su jako hrabri i ponosni na sebe. Za nagradu su se osladili sladoledom. To je bio dan za pamćenje!

Terenska nastava učenika PŠ Dubravka

Učenici PŠ Dubravka išli su 16. lipnja na terensku nastavu na Sokol kulu. Tog jutra umjesto u školi učenici su se okupili podno Sokol kule gdje ih je dočela njihova učiteljica. Prateći kamenom popločane puteljke stigli su do sjeverne strane utvrde gdje su se učenici igrali i pojeli marendu. Prepričali su jedni drugima što su istražili o Sokol kuli, a zatim su krenuli u obilazak. Najprije su se zaustavili pokraj crkve Male Gospe, a zatim su posjetili Sokol kulu. Sokol kula je jako važna utvrda iz vremena Dubrovačke Republike. Sagrađena je na čvrstoj stijeni. U prošlosti je imala ulogu zaštititi konavosko područje od vanjskih neprijatelja. Proučavali su oruđa koja su služila u samoobrani, posuđe, prostorije u kojima su nekoć ljudi živjeli. Na vrhu Sokol kule učenici su uživali u pogledu na čitave Konavle. Ispred Sokol kule dočekali su ih roditelji.

Hvala osmaši!!!

Pred našim osmašima novi su izazovi, a iza njih su uspomene na godine koje su proveli u klupama OŠ Gruda. Sportskim aktivnostima na igralištu te kratkim programom, koji su pripremili za sve zaposlenike škole, u petak 18. lipnja osmaši su se

oprostili i zahvalili svojim razrednicima, učiteljima, ravnateljici, stručnom osoblju i ostalim koji su sudjelovali u njihovom odgoju i obrazovanju posljednjih osam godina. Svojim uzornim ponašanjem bili su lijep primjer budućim generacijama.

Dragi osmaši, želimo vam puno uspjeha u daljnjem školovanju i budućem životu. Svojim ponašanjem svjedočite istinske ljudske vrijednosti i njegujte pravedne odnose među ljudima. Uvijek ste nam dobro došli.

Terenska nastava 4. razreda-Obnova suhozida u Pločicama

U sklopu 17. međunarodnog suhozidnog kongresa koji se održava u Konavlima od 27. 9. do 3.10. 2021. učenici četvrtih razreda naše škole 29.9.2021. sudjelovali su na radionici suhozida i obnove lokve u Pločicama. S velikim zanimanjem i pozornošću slušali su izlaganja vrsnih znalaca i

stručnjaka iz Udruge Dragodid koji se bave obnovom suhozida. Pokazali su im osnovna pravila slaganja kamena, vrste gradnje, namjenu obnovljenih starih međa, kućerica i lokve koja služi stanovništvu Pločica za navodnjavanje i napajanje stoke. Ova lokva je rijetko močvarno stanište biljaka i životinja, a učenici su na ovom lokalitetu doznali zanimljivosti o biljnom i životinjskom svijetu ove male močvarne zajednice. Uz lokvu je izgrađena kućerica na kojoj su učenici mogli vidjeti kako je složen kamen i kako su takav način gradnje poznavali naši daleki preci. Umijeće suhozidne gradnje zaštićena je nematerijalna kulturna baština UNESCO-a. Konavle su bogate suhozidima, a ova terenska nastava sigurno je zainteresirala male „meštre“ da jednog dana nauče graditi i obnavljati međe i kućerice.

Međunarodni dan osviještenosti o otpadu hrane

Povodom Međunarodnog dana osviještenosti o otpadu od hrane koji se obilježilo 29. rujna 2021.godine, Ministarstvo poljoprivrede provodi niz aktivnosti s ciljem sprječavanja otpada od hrane. U namjeri poticanja usvajanja pozitivnih navika od najranije dobi, Ministarstvo poljoprivrede je za učenike prvih razreda osnovnih škola, pa tako i naše škole, osiguralo slikovnice pod nazivom „Kako su Dora i Mario spasili hranu“. Slikovnica ima za cilj na prihvatljiv, zanimljiv i edukativan način pojasniti što je to otpad od hrane i kako se treba ponašati da ga smanjimo. Učiteljice prvih razreda podijelile su slikovnicu učenicima te ukazale učenicima kako se treba odnositi prema

hrani te na koji način svatko od nas može pridonijeti smanjenju te vrste otpada i tako pomoći cijelom planetu.

Tjedan školskog doručka

Kako bi podigli svijest o važnosti nutritivnog bogatog doručka, u Hrvatskoj se od 2020.godine u sklopu projekta Živjeti zdravo obilježava nacionalni Tjedan školskog doručka. Cilj je promicati nutritivno bogat i raznolik školski doručak. Doručak osigurava energiju potrebnu za početak dana, poboljšava pamćenje, razumijevanje i pridonosi boljem raspoloženju. Ove godine u našoj školi, tjedan školskog doručka se

obilježio u trajanju od 11. do 15. listopada. U tu svrhu, u suradnji sa Zavodom za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije učenici trećeg razreda naše škole svaki dan su bilježili što su jeli za vrijeme školske marende. Učitelji su imali zadatak potaknuti dijete da svoj sendvič obogate povrćem (salatom, matovilcem, paprikom, tikvicom, balančanom...), za marendu da jedu svježe ili suho voće te da grickaju orašasto voće. Svi učenici trećeg razreda u matičnoj i područnim školama rado su se odazvali ovoj akciji.

Terenska nastava učenika razredne nastave

Dana 29. listopada učenici razredne nastave bili su na terenskoj nastavi u Pridvorju. Učenici 3. i 4. razreda su prvo posjetili Knežev dvor gdje ih je dočekao Niko Kapetanić. Kustosica Muzeja Konavle provela je učenike kroz Knežev dvor i ispričala sve o povijesti tog bogatog spomenika kulture. Bilo im je zanimljivo vidjeti staru mjeru za lakat, sv. Vlaha koji u ruci drži Knežev dvor i ostale prostorije kao što su kuhinja, zatvor, kapelica sv. Martina, konjušnica... Dok su trećaši i četvrtaši obilazili Knežev dvor, učenici 1. i 2. razreda posjetili su ranč Bio Konavle. Svi učenici posjetili su Arheološki muzej koji se nalazi u sklopu Franjevačkog samostana. U muzeju su im kustosice Muzeja Konavala održale zanimljiva i poučna predavanja i likovnu-kreativnu radionicu. Sretni i veseli vratili su se doma.

Ana Schmuch državna prvakinja u judu

30. listopada 2021. u Sutlinskim vrelima u Zagrebu održano je prvenstvo Hrvatske u judu.

Naša učenica Ana Schmuch, 8.a judašica Konavle Cavtata, osvojila je drugu medalju ove godine na državnim prvenstvima. S dvije pobjede je uzela zlato te time postala državna prvakinja u judu. Čestitamo Ani, treneru Matku Klariću i Aninim roditeljima na velikom uspjehu!

Bravo Ana!

Međunarodni dan tolerancije

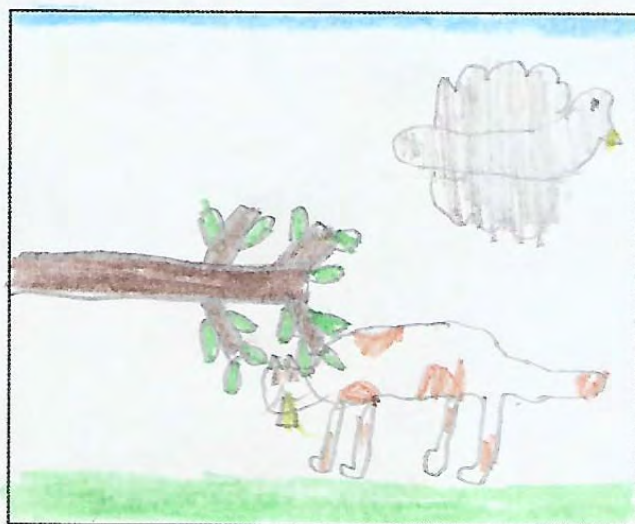
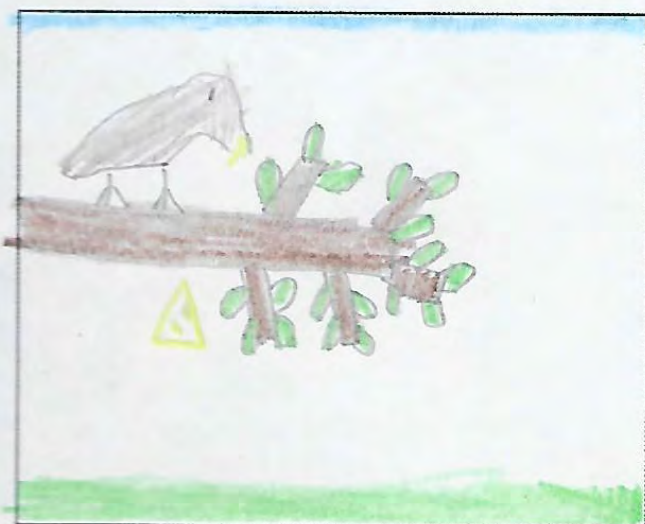
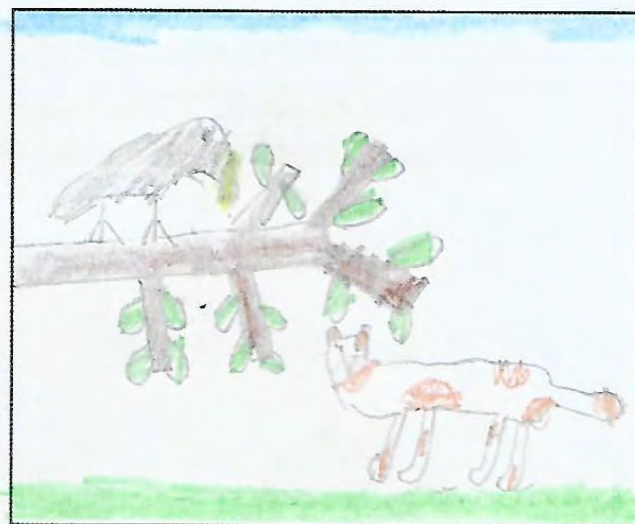
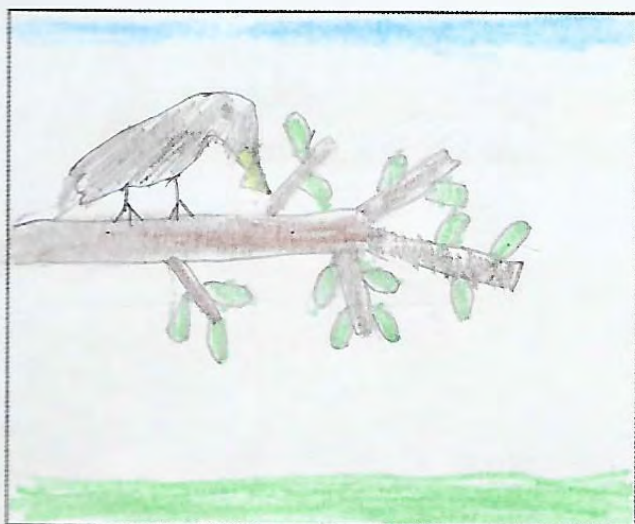
Međunarodni dan tolerancije obilježava se 16. studenoga još od 1996. godine. Tog dana Opća je skupština Ujedinjenih naroda pozvala sve svoje članice UN-a na obilježavanje dana poštovanja i uvažavanja drugačijih, u skladu s Deklaracijom o načelima tolerancije UNESCO-a iz 1995. godine koja definira toleranciju ne samo kao moralnu dužnost, već i pravnu i političku obvezu za pojedinca, društvene skupine i države.

Tolerancija podrazumijeva poštovanje, prihvaćanje i uvažavanje različitosti u svjetskim kulturama kao i forme izražavanja, volju i težnju prihvaćanja i uvažavanja različitosti, neovisno o političkom uvjerenju, vjerskim, dobnim, rasnim ili spolnim razlikama.

Najčešći oblici netolerancije su diskriminacija i marginalizacija, uz nepravdu i nasilje. Obrazovanjem mladih za toleranciju treba težiti suzbijanju utjecaja na razvoj straha i isključenosti kao i pomoći mladim osobama u razvijanju kapaciteta za neovisne procjene, kritičko razmišljanje i etično prosuđivanje, a sve u svrhu sprečavanja netolerancije.

Osnovna škola Gruda obilježila je ovaj dan radionicom na satu razrednika petih razreda pod nazivom „Tolerancija“. Učenici su upoznati s pojmom tolerancije te što sve obuhvaća, a imali su zadatak samostalno navesti primjere kako oni mogu biti tolerantni tj. širiti toleranciju u školskom okruženju i van njega te sve svoje misli i ideje prenijeti na papir koji je poslužio za izradu panoa.

5. Nacrtaj strip prema događajima iz prethodnog zadatka.
Napiši pouku basne u zadnji okvir stripa.

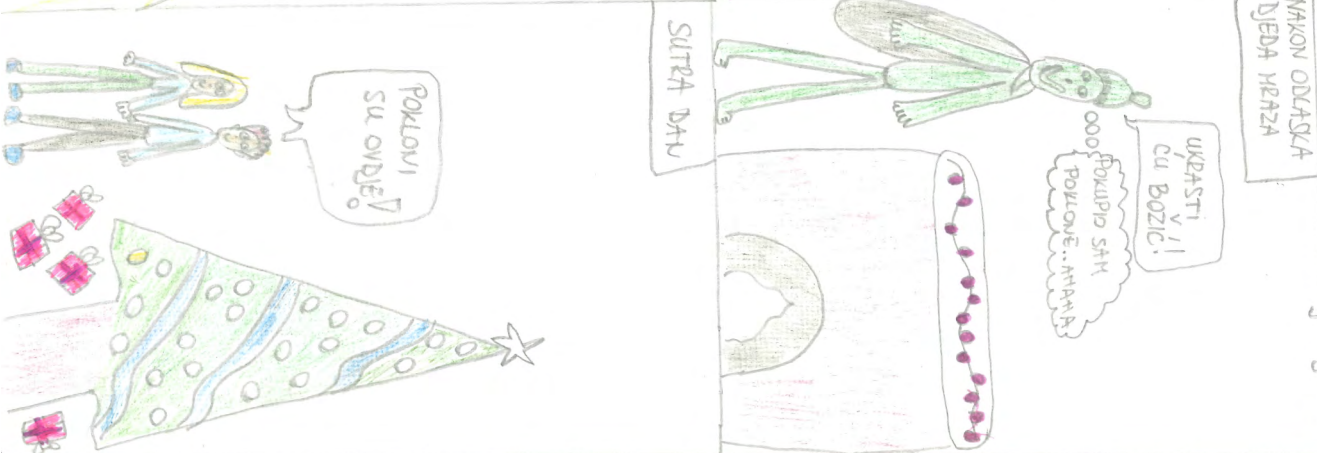
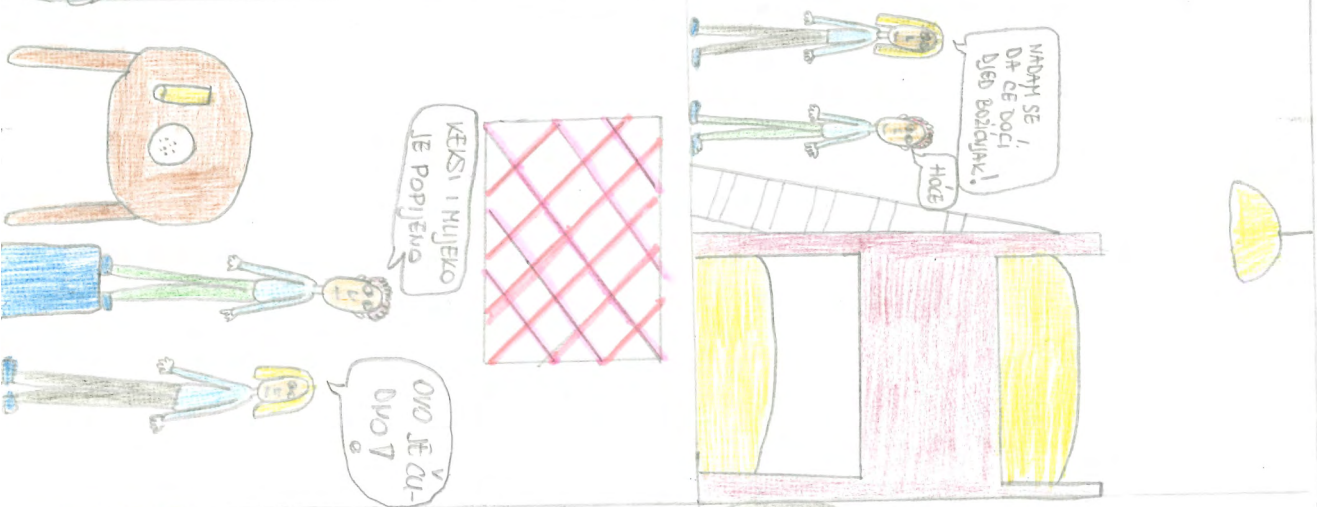
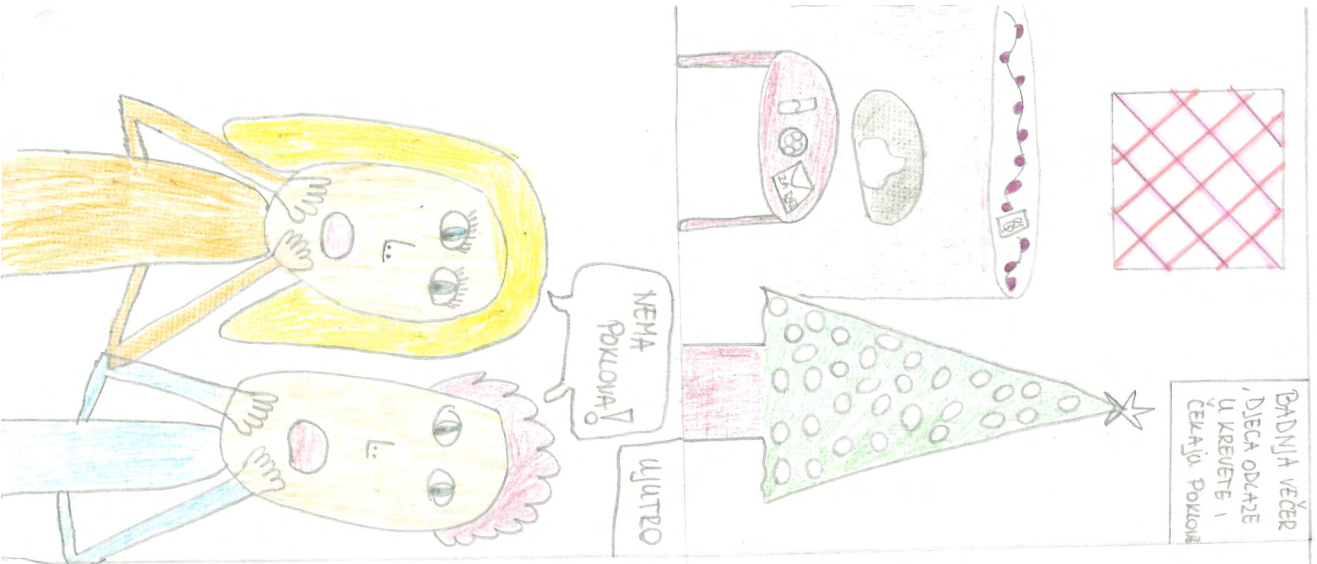

Bolje čuti po-
hrvađu od mi-
jatelja nego
pohvađu od
neprijatelja.

MARIJA PIVČIĆ
3. a

Neobični Božić

Victoria Novička

S MOTANI

VANZEMALJCI

MARIJA ŠTAKA 6.6

1. TATA I SIN RAZGOVRAJU

2.

3.

5.

6. OTAC JE DOŠAO vidjeti JESU LI SLETJELI

7. SIVE IMAM LOŠU VIJEST

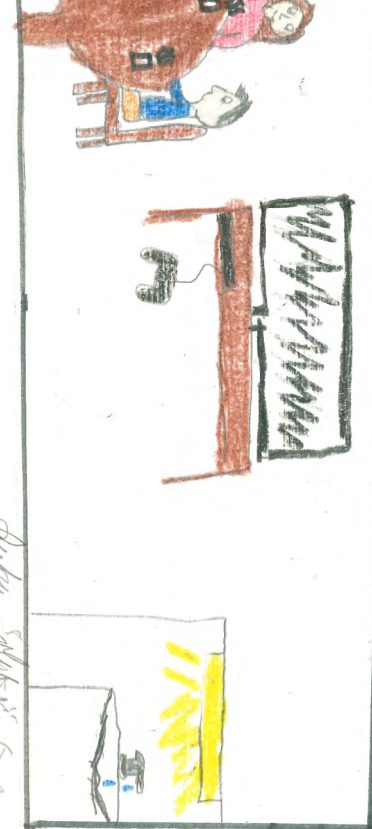
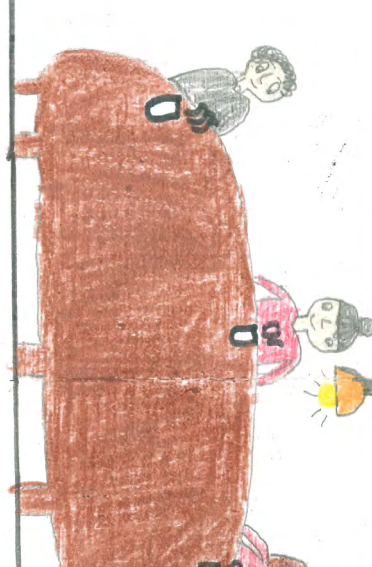
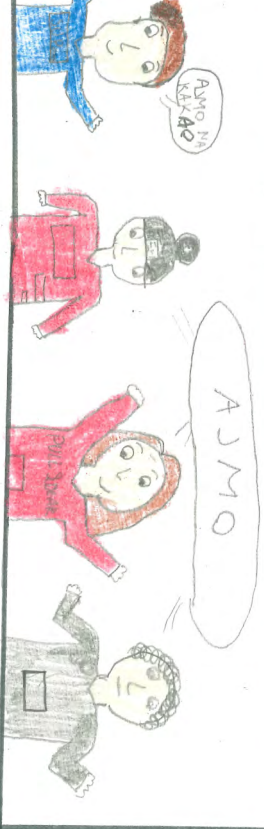
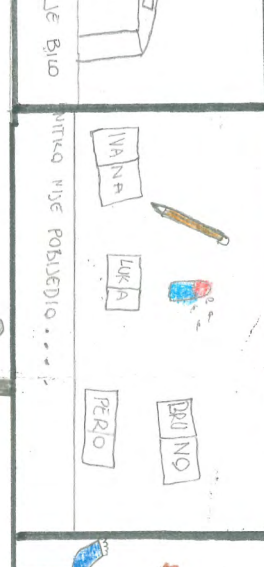
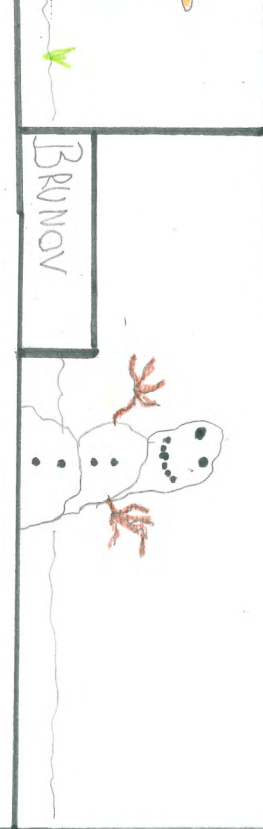
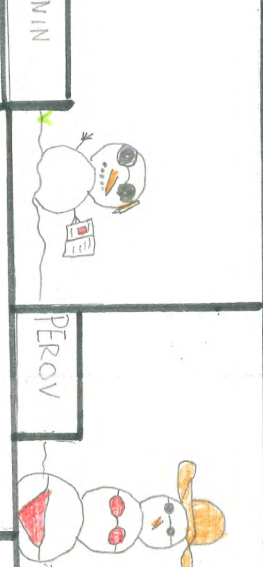
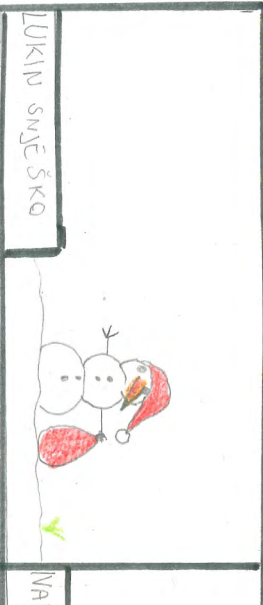
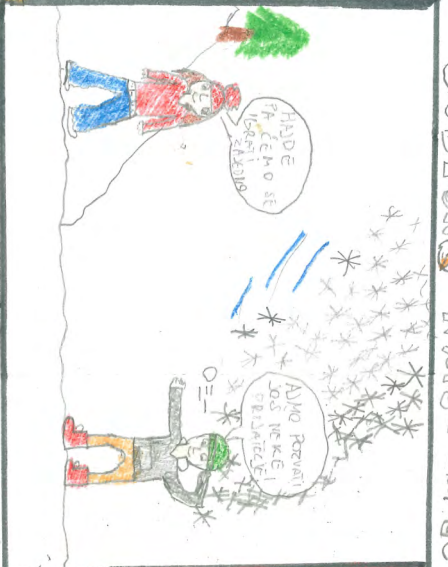
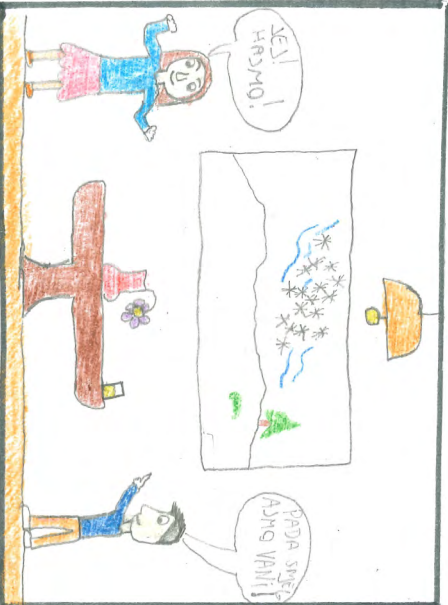
8.

9.

ČUDESNJE NARISJE ČANJE

SVAK JE SVOJ GLAS STAVIO U KUTIJU JEDINO PRAVILO JE BILO DA NE SMILU ČASATI SAMI ZA SEBE

MITKO NIJE POBJEDIO...

IVANA
LUKA
PERIO
DINO

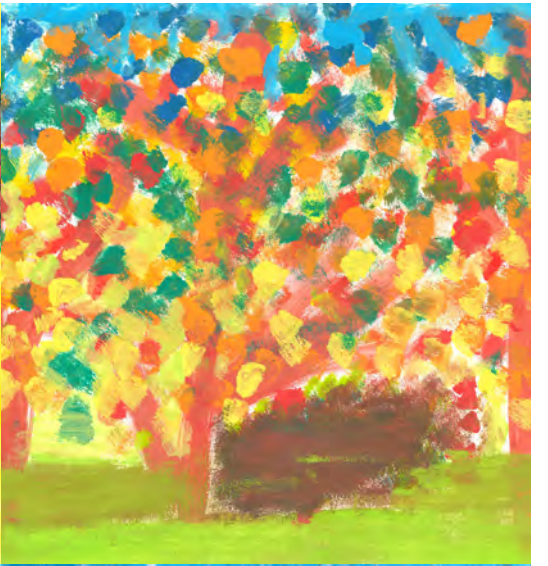
AJMO NA KAKAO

AJMO

Autorka: Sabina S. a

Možda nisam
Savršena,
ali neki dijelovi
mene su
VRHUNSKI

COVID-19

- Petra Knežević, 7.b

